

**BIOGRAPHIES
OF LESOTHO
AUTHORS
AND
MUSIC ARTISTS**

By: Dr. Lehlohonolo Phafoli

Department of African Languages and Literature

National University of Lesotho

Roma – Lesotho

Acknowledgements

I wish to thank all those who contributed towards the success of this research in various ways in this order:

- National University of Lesotho, and to the following people;
- Mrs. Nthabiseng Koatsa: Some of the authors are drawn from her B.A. Project at N.U. L.
- Mrs Magaret Lerotholi
- Mrs Theresia Lekota
- Ms Martha Seobi
- Mr. Khoase Motsoafa
- Mrs `Mathabelo Nkune
- Mr Maloka Phamotse
- Ms Nthabeleng Sekhonyana
- Ms. Selimoleng Setsomi
- Mr Mone Ramone
- Ms M.Sehalahala,

Editors and many others whose names and institutions do not appear on the list.

PART A (I)

EXECUTIVESUMMARY

Biographies of the Sesotho authors and Music artists

The research on the Biographies of the Sesotho authors and music artists is lone venture of the National University of Lesotho through one member from the Department of African Languages and Literature.

The National University of Lesotho granted funds to the sum of M40, 895.00 to Dr. Lehlohonolo Phafoli who became the Principal Researcher and the overseer of the whole process. The Principal Researcher worked closely with research assistants from the ten districts who coordinated and interviewed informants. The following were responsible for this mammoth task;

- Mrs. Nthabiseng Koatsa
- Mrs Magaret Lerotholi
- Mrs Theresia Lekota
- Ms Martha Seobi
- Mr. Khoase Motsoafa
- Mrs `Mathabelo Nkune
- Mr Maloka Phamotse
- Ms Nthabeleng Sekhonyana
- Ms. Selimoleng Setsomi
- Mr Mone Ramone

The actual business was done through pre-arranged appointments which were followed by visiting areas and interviewing & recording the information from the authors and music artists.

With regard to accountability, the Principal Researcher made regular financial accounting of activities that enabled the release of funds on a regular basis until the last cent.

The principal researcher collected 55authors and 147 + music artists within and outside Lesotho. The biographies were transcribed, typed and edited to a certain extent, and they are currently stored in both the soft and hardcopy.

In conclusion, it could be said that the exercise was a success. The hardcopies have been spiralled in a form of booklet for further proof-reading and production of final copy. The main obstacle was that the funds dried up before further activities could be completed.

INTRODUCTION

The task was a lone venture of one member of the Department of African Languages and Literature who was the principal researcher. It aimed at collecting the biographies of Sesotho authors and music artists. The research sought to unearth the biographies in the ten districts of Lesotho. The principal researcher worked closely with research assistants from the ten districts who interviewed and recorded information in the given set of forms. After the collection, biographies were typed in a soft copy and all of them were subjected to preliminary editing and proper arrangement. The collection will remain in a soft copy for public consumption through National University of Lesotho Library. The collection will not be in a book form as this work is a contribution of the National University of Lesotho to the entire Basotho nation both within and outside Lesotho borders

BACKGROUND

The Department of African Languages & Literature among others it has a vision and mission that relates towards safe-guarding against Sesotho; its traditions, culture, language and practices. The Department of African Languages and Literature of The National University of Lesotho, as stipulated in the 1976 projection, has to be a reservoir of Basotho cultural knowledge, modern literature and language aspects. In line with its current mission statement of generating broad knowledge that enables students to critically address global cultural, linguistic and literary challenges while maintaining African cultural values and positive contributions to the society, the principal researcher felt duty-bound to embark on this type of research. The vision of the Department is to promote relevant research, publishing indigenous knowledge systems for the benefit of the local and international community. As part of the promotion of the vision and mission, the member of the Department deemed it fit to connect with the outside world in enhancing research while at the same time preserving unattended literature that might get lost. It is on the basis of this that a member of the Department of African Languages & Literature planned to compile the biographies of the authors and music artists.

RATIONALE

Biographies of Sesotho authors and Sesotho music artists need to be retained through documentation to salvage it from obscurity for the current and future generations. Up to date there is one publication in a form of a book which has collected the life history of Sesotho authors from within and outside Lesotho, titled *Mabalankwe ka Bangodi* by Ncgancga in 1989. There other books which like *Four Literatures* by Gerard and *Maratha a lilepe* by Damane in 1977 which have highlighted the life history of some of the Sesotho authors who still appear in Ncgancga's book. With regard to those Sesotho authors who do not appear in Ncgancga's book, there is mini-dissertation which list some authors by Koatsa in 2013 but it still has not covered other Sesotho authors. When it comes Sesotho music artists so far there is no documentation that has been done to preserve such information about these talented personalities. As such there is a dire need to undertake this research in the best interest of the entire Basotho nation.

METHODOLOGY

Step 1

The principal researcher identified capable research assistants in the districts in which they lived or resided.

Step 2

Having identified the research assistants, the principal researcher held district meetings with them with regard to their terms of reference. For instance how to record or conduct interviews with informants.

Step 3

After the district meetings with research assistants, the principal researcher dispatched interview forms to different districts for processing, that is for interviewing and recording the information.

Identification of informants: The most preferred informants were those who had self-published or published text by a publisher and have a recorded cassettes/cds/dvds.

After the recording was done in each district, transcription was done in order to allow smooth of the recording of the information. For interviews, written information was safely kept and collected by the principal researcher at the most convenient time towards the end of the given period.

Step 4

The collected data was arranged logically, edited, printed and bound into a report to be submitted to the relevant offices of The National University of Lesotho.

Step 5

The last step was putting together bits and pieces to compile the first draft, which included summary of financial accounting, detailed financial accounting as approved by the office of the Bursar and list of authors and music artists. This was followed by conclusion which covered successes, challenges and recommendations.

CONCLUSION:

Merits:

This research project was a success in that the researcher managed to collect biographies of 55 authors and 147 + music artists. Collection was done in ten districts of Lesotho. It could be said that almost every informant was cooperative.

Challenges:

Not every author, let alone music artists were interviewed. There was a difficulty in identifying informants due to various reasons. One being movement from one place to another basically for economic reasons. In some cases there was a decline for acceptance of interview for security reasons. One outstanding reason regards the music artists, as they are too many to count to an extent that some have not been interviewed mostly due to financial constraints. This being the case it is up to the coming generations to take over and fill the gap.

Recommendations:

-It is recommended that this task should be carried out at least every five years.

-There is a need to have this data for public consumption in order to empower researchers both within and outside Lesotho.

PART A (II)
SUMMARY OF FINANCIAL ACCOUNTING

DETAILED FINANCIAL ACCOUNTING AS APPROVED BY BURSARY-PROJECTS

MEMORANDUM

To : Bursar, Projects

From : Dr. Lehlohonolo Phafoli

Date : 24th November, 2015

Subject : Re: Accounting for M3682.00 Research Grant – M40,895.00 – P144/9008

This memo serves to account for expenditure incurred on the given amount of M3682.00. It should be observed that although the money has not been fully utilized the circular instructs that monies have to be requested before 2nd December 2015.

Its summary is as follows;

18/11/2015 VCL of M50.00 and EZI of M150.00	= M 200.00
18/11/2015 Photocopying questionnaire	= M 80.00
20/11/2015 trip to Mohale's Hoek to and from and within 360km x M3.85	= M1386.00
21/11/2015 transport within Maseru for scouting and appointments 96km x M3.85	= M 369.60
20/11/2015 donations to 3 informants @ M50.00 each	= M 150.00
20/11/2015 per diem assistant researcher for one day	= M 100.00
20/11/2015 per diem for Principal Researcher	= M 100.00
21/11/2015 meeting 2 assistant researchers transport and lunch @ M50.00 each	= M 100.00
21/11/2015 lunch for Principal Researcher's scouting of informants in Maseru	= <u>M 50.00</u>
Total	= <u>M2535.60</u>

Looking forward to your assistance on the matter.

Signed: lsphafoli.

Cell number 58822097/63358172

Email address lsphafoli@yahoo.co.uk or lsphafoli@gmail.com

MEMORANDUM

To : Bursar, Projects
From : Dr. Lehlohonolo Phafoli
Date : 15th December, 2015

Subject : Re: Accounting for M8684.70 Research Grant – M40,895.00 – P144/9008

This memo serves to account for expenditure incurred on the given amount of M8684.70. The expenses are from the 29th November, 2015 to 13th December 2015. Summary is as follows;

30/11/2015 – 13/12/2015 Total airtime for Principal and Assistant Researchers.....	M260.00
Photocopying questionnaire.....	M 16.80
Principal researcher's trips within Maseru regular meetings with two assistant researchers in the evenings for compiling daily collected data, daily preparation for the following day and issuing donations for informants and per diem for assistant researchers 269km x M3.85.....	M1035.56
Trip to and from Quthing 404 km @ 3.85.....	M1555.40
Local trips collection of data by assistant researchers.....	M 308.00
Donations to 37 informants @ M50.00 each.....	M1850.00
Total per diem for assistant researchers.....	M1350.00
Donation and per diem advance for contact person in Quthing.....	M 400.00
Per diem for Principal Researcher's trip to Quthing.....	M 100.00
Ticket for Gospel concert.....	<u>M 80.00</u>
Total.....	<u>M6955.76</u>

Looking forward to your assistance on the matter.

Signed: lsphafoli.

Cell number 58822097/63358172

Email address lsphafoli@yahoo.co.uk or lsphafoli@gmail.com

MEMORANDUM

To : Bursar, Projects
From : Dr. Lehlohonolo Phafoli
Date : 31st December, 2015

Subject : Re: Accounting for M8684.70 Research Grant – M40,895.00 – P144/9008

This memo serves to account for expenditure incurred on the given amount of M8684.70. The expenses are from the 14th December, 2015 to 31st December 2015. Summary is as follows;

Total airtime for Principal and Assistant Researchers.....	M 260.00
Photocopying questionnaire.....	M 86.80
Trip to Berea district scouting for informants.....	M 519.75
Trip to Leribe and Butha-Buthe collection and scouting	M1066.45
Local trips collection of data by assistant researchers.....	M 74.00
Donations to 5 informants @ M50.00 each.....	M 250.00
Total per diem for assistant researchers.....	M 200.00
Total Perdiem Principal Researcher's trips	M 200.00
Total.....	<u>M2766.00</u>

Looking forward to your assistance on the matter.

Signed: lsphafoli.

Cell number 58822097/63358172

Email address lsphafoli@yahoo.co.uk or lsphafoli@gmail.com

MEMORANDUM

To : Bursar, Projects
From : Dr. Lehlohonolo Phafoli
Date : 31st January, 2016

Subject : Re: Accounting for M11,890.00 Research Grant – M40,895.00 – P144/9008

This memo serves to account for expenditure incurred on the given amount of M11,890.00. The expenses are from the 14th to 31st January, 2016. Summary is as follows;

Total airtime for Principal and Assistant Researchers.....	M 450.00
Trip to Berea district collecton of data	M 481.25
Trip to Leribe and Butha-Buthe collection of data	M1128.45
Trips within Maseru in KM	M 358.05
Trip to Mafeteng, Thaba-morena collection of data.....	M 850.00
Trip to Quthing collection of data	M1493.00
Trip to Leribe, Tšehlanyane scouting and identifying contact person.....	M1138.00
Trip to T.Y., Mapoteng.....	M 719.95
Local trips collection of data by assistant researchers in 4 districts.....	M 570.00
Donations to 11 informants @ M50.00 each.....	M 550.00
Total per diem for assistant researchers.....	M 700.00
Total Perdiem Principal Researcher's trips	M 600.00
Total.....	<u>M10,190.70</u>

Looking forward to your assistance on the matter.

Signed lsphafoli.

Cell number 58822097/63358172

Email address lsphafoli@yahoo.co.uk or lsphafoli@gmail.com

MEMORANDUM

To : Bursar, Projects
From : Dr. Lehlohonolo Phafoli
Date : 23rd February, 2016

Subject : Re: Accounting for M16,952.90 Research Grant – M40,895.00 – P144/9008

This memo serves to account for expenditure incurred on the given amount of M M16,952.90. The expenses are from the 02nd to 21st February, 2016. Summary is as follows;

Total airtime for Principal and Assistant Researchers.....	M 680.00
Trip to Mokhotlong in KM collection of data	M2887.50
Mokhotlong accommodation, breakfast and dinner 2 days	M 870.00
Lunch for 3 days	M 150.00
Standing charge for two days	M 400.00
Trip to Qacha's nek in collection of data	M2098.25
Qacha's nek accommodation, breakfast and dinner 1 day	M 530.00
Lunch for 2 days	M 100.00
Standing charge for 1 day	M 200.00
Trips within Maseru in KM	M 150.15
Local trips of collection of data by assistant researchers in 1district.....	M 120.00
Donations to 17 informants.....	M1050.00
Total per diem for assistant researchers.....	M 700.00
Perdiem for Principal Researcher	M 100.00
Photocopying.....	M 20.00
Typing profiles.....	M 350.00
Equipment	M 350.00
Total.....	<u>M10,755.90</u>

Looking forward to your assistance on the matter.

Signed: lsphafoli.

Cell number 58822097/63358172 Email address lsphafoli@yahoo.co.uk or lsphafoli@gmail.com

MEMORANDUM

To : Bursar, Projects
From : Dr. Lehlohonolo Phafoli
Date : 06April, 2016

Subject : Re: Accounting for M16,952.90 Research Grant – M40,895.00 – P144/9008

This memo serves to account for expenditure incurred on the given amount of M M16,952.90. The expenses are from the 22nd February to 18th March, 2016. Summary is as follows;

Total airtime for Principal and Assistant Researchers.....	M 380.00
Trip to Morija in KM collection of data	M 462.00
Per diem 26/02/2016.....	M 100.00
Trip to Mazenod collection of data	M 231.00
Per diem. 07/03/2016.....	M 100.00
Trip to Thaba-Bosiu.....	M 269.00
Trips within Maseru in KM	M 770.00
Trip to T.Y.	M 519.00
Per diem for Principal Researcher 13/03/2016.....	M 100.00
Photocopying.....	M 20.00
Typing profiles.....	M 315.00
Printing	M 320.00
Professional editing	<u>M1600.00</u>
Total.....	<u>M5186.00</u>

Looking forward to your assistance on the matter.

Signed: lsphafoli.

Cell number 58822097/63358172

Email address lsphafoli@yahoo.co.uk or lsphafoli@gmail.com

MEMORANDUM

To : Bursar, Projects
From : Dr. Lehlohonolo Phafoli
Date : 22 August, 2016

Subject : Re: Accounting for M5,000.00 Research Grant – M40,895.00 – P144/9008

This memo serves to account for expenditure incurred on the given amount of M5,000.00. The expenses are from the 16th June, to 21th August, 2016. Summary is as follows;

Total airtime	M 650.00
Equipment.....	M 180.00
Trip within and outskirts of Maseru	M1088.00
Trip to Roma	M 365.00
Proof reading.....	M 40.00
Type-setting.....	M 600.00
Printing & Binding.....	M1116.00
Editing	<u>M 865.00</u>
Total.....	<u>M5005.50</u>

Looking forward to your assistance on the matter.

Signed: lsphafoli.

Cell number 58822097/63358172

Email address lsphafoli@yahoo.co.uk or lsphafoli@gmail.com

MEMORANDUM

TO : BURSAR, PROJECTS
FROM : DR. LEHLOHONOLO PHAFOLI
DATE : AUGUST, 2016

SUBJECT: Re: ACCOUNTING for RESEARCH GRANT of M40,895.00 – P144/9008

This memo serves to account for total expenditure incurred for the whole research grant.

Summary is as follows;

DATE	MONTH	YEAR	AMOUNT
24th	November	2015	M 2,535.60
15th	December	2015	M 6,955.76
31st	December	2015	M 2,766.00
31st	January	2016	M10,190.00
23rd	February	2016	M10,755.90
06th	April	2016	M 5,186.00
20th	August	2016	M 5005.50
GRAND TOTAL			M43,394.76
N/B M43, 388.76 - M40,985.00 = M 2,403.76			

Looking forward to your assistance on the matter.

Signed lsphafoli.

Cell number 58822097/63358172

Email address lsphafoli@yahoo.co.uk or lsphafoli@gmail.com

PART B (I)

LETHATHAMO LA LIBINI

1.	Basebeletsi ba Aletara	6
2.	Bo-‘m’e ba Maphutseng.....	6
3.	Chefa Salang	7
4.	Hatlane Abiele.....	7
5.	Kalake Lefu	8
6.	Khare Lekopotsi	9
7.	Khauta Neo.....	10
8.	Kherenchane Tšepo	10
9.	Khesuoe Sekonyela	11
10.	Khoatsane `Numere (Bokaako).....	12
11.	Khomari Makakole.....	13
12.	Kobeli Ratšoleli.....	14
13.	Koetlisi Ntsoso	14
14.	Kotelo Matale.....	15
15.	Lebaka Thapelo	16
16.	Lecheko ‘Malecheko	16
17.	Lechesa Lechesa.....	17
18.	Leepa Frank Mahlomola Moki.....	18
19.	Lekhooa Serame	20
20.	Lekitlane Moeketsane	20
21.	Lekoala Makhabane	21
22.	Lempe Retšelisitsoe.....	21
23.	Lephatšoe Mofihli	23
24.	Leopa Pule.....	24
25.	Lephatšoe Lebajoa (Selomo).....	24
26.	Lephoto Daniel.....	24
27.	Lesia Teboho (Famole)	25
28.	Lesibe Sekei	25
29.	Leteka Lerato.....	26
30.	Leteketa Lempe	27
31.	Lethola Mapolasi (Sekepesele)	27
32.	Letima Tšokoliso.....	28
33.	Letsie Retšelisitsoe.....	29
34.	Letsie Thaabe	29
35.	Letšohla Lebohang (Sefako sa Menoaneng)	30
36.	Lipitsa Monyaka	31
37.	Litabe Sechaba	31
38.	Maanela Lengolo.....	32
39.	Maanela Matlotlo	33

40.	Maboko Retšelisitsoe	34
41.	Mafata Thabonyane.....	35
42.	Majara Majara	35
43.	Majoro Bereng (Lekase).....	36
44.	Makakole Tšepang (Nyakanyaka).....	36
45.	Maketsi Rantšo	37
46.	Makhethe Ernest (Sanko).....	37
47.	Makoala Tsie	38
48.	Maliba Tšitiso.....	39
49.	Malieane Motsamai	39
50.	Machaka Phakane (Rutlha Masupha).....	40
51.	Mapefane Bhudaza	40
52.	Marake Lechesa.....	44
53.	Masupha Thato	44
54.	Moeno Moeketsi.....	45
55.	Mohale Lekena (Mantša)	46
56.	Mohapi Kopano.....	47
57.	Mohapi Tsebo.....	47
58.	Mohlomi Thabo.....	48
59.	Mojela Motšosi ‘Mantitana	49
60.	Mokake Molibeli	49
61.	Mokejane Ramakhema	50
62.	Mokete Chakela.....	51
63.	Mokhachane Tšolo	52
64.	Mokhali Sello	52
65.	Mokhiba Keketso (Mathula)	53
66.	Mokoatsela Maphuma (Moketa).....	54
67.	Moleko Taole	55
68.	Morake Tšeliso	55
69.	Moshe Katleho	56
70.	Mothae Bisa Abele	57
71.	Motjoba Nkosi.....	58
72.	Motlohelo Forere (Tau-ea-Matšekha)	58
73.	Motsieloa Busa.....	59
74.	Mpanya ‘Meselara.....	60
75.	Nkoe Matšeliso.....	60
76.	Nkoko Motebang.....	61
77.	Ntabanyane Apollo.....	62
78.	Ntlama Makoanyane	63
79.	Ntsoso Koetlisi	64
80.	Ntšihlele Tšenase.....	64
81.	Ntšing Teboho	65

82.	Pekeche Mamphobe	66
83.	Penny Thabo (Thabo Lesholu).....	67
84.	Posholi Malefetsane	67
85.	Rabochene Mamello.....	68
86.	Rakhoboso Pakalitha.....	69
87.	Rakhomo Thabo	69
88.	Ramakatsa James (Lampi)	70
89.	Ramakhula Teboho (Phallang)	71
90.	Ramollo ‘Momori.....	72
91.	Ramone Tefo.....	72
92.	Ranthamane Samputi.....	73
93.	Sebata Lebohang	74
94.	Seekane Tokollo	75
95.	Seema Puseletso	75
96.	Sefali Matsie.....	76
97.	Sefeane Amanda.....	77
98.	Sejake Thabiso	78
99.	Sekatle Bondo	79
100.	Sekutoana Berente (Chaena)	79
101.	Selai Moqibi	80
102.	Sentšo Mosito	81
103.	Serine Lebohang.....	82
104.	Sesioana Lirenia	82
105.	Suthisi Ha-re-mo-lebale	83
106.	Suthisi Hlophang	84
107.	Suthisi Lebohang.....	85
108.	Taaso Tšepiso	86
109.	Takane Zwane	87
110.	Tau Rethabile	87
111.	Teanye Chitjanyane	88
112.	Tehillah Afrika	89
113.	Thamae Liteboho.....	89
114.	Thamae Thamae	90
115.	Theko Nthofeela.....	91
116.	Thejane Potso	92
117.	Tlou Makhola	93
118.	Tsatsanyane Moeketsi	93
119.	Tšepiso Teboho.....	93
120.	Tšola Tšepo	94
121.	Tsunyane Sbongile	96

PART B (II)

LETHATHAMO LA LIBINI KA BOKHUTŠOANYANE

A Tseo re sitiloeng ho kopana le tsona ka lebaka la khaello ea lichelete 98

B Tse seng li hlokahetse..... 100

PART C

LETHATHAMO LA LINGOLI

1. Fobo Agnes Mpiki	102
2. Koeete Mahali ‘Mathato.....	102
3. Kulehile Molisana	103
4. Lehema Matla-a-selo	104
5. Lesala Peter Mosa.....	105
6. Lesia ‘Malimpho	105
7. Lesitsi Moeketsi.....	106
8. Lesupi Matseliso.....	107
9. Letuka Tekane	107
10. Maake Nhlanhla.....	108
11. Machobane ‘Malillo ‘Matšepo	109
12. Mafata Thabonyane	110
13. Maimane Ke-tla-le-mang.....	110
14. Makara Mpho ‘Mampeke	111
15. Makhanya Tankiso	113
16. Makhetha Tšeliso.....	113
17. Maluke M. G.	115
18. Mathetsa Khetla. R. L.....	116
19. Matobako ‘Mankhala.....	116
20. Matsau Amelia ‘Mamonaheng	117
21. Metsing ‘Mamzwindile.....	118
22. Mhlakaza Vincent Arone.....	118
23. Mobe ‘Matšomo	119
24. Mochaba ‘Matsibela	120
25. Moejane ‘Mankali	120
26. Mohatlane Edwin J.	121
27. Mohau Habore Peter.....	122
28. Mokete Caroline ‘Majoalane.....	122
29. Molapo ‘Mamohale	123
30. Moletsane ‘Mampiti	124
31. Motjolopane Tšoanelo	124
32. Mphanya Ntsukunyane	125

33. 'Neko Makhaola	125
34. Nkoka Ratokelo	126
35. Nthunya Mpho.....	127
36. Ntilane 'Mathabo.....	127
37. Pekeche Tsie	128
38. Phafoli S. Lehlohonolo.....	129
39. Phetoane Ntsiee	131
40. Phiri Motia.....	131
41. Phororo Joyce 'Mabakhoebi.....	132
42. Rabiri Cosmos Poloko.....	132
43. Rakotsoane Francis Lobiane	133
44. Ralikalakala Ntsoaki.....	134
45. Ramaili 'Malisema	134
46. Ramakau Ntai Odilon	134
47. Ramakhula Tšeliso	136
48. Ramohlanka Lebohang.....	136
49. Ramokhothoane Lebohang.....	136
50. Ramone Solomon Mone	137
51. Sefali Mpho	137
52. Sehlare Lawrence.	138
53. Sekautu Khosi.....	139
54. Selepe Thapelo	139
55. Tšasanyane-Ralengau Ntsotiseng.....	140

LIBINI

BASEBELETSI BA ALETARA MAZENOD

Tlhaho: Sehlopha sena se thehiloe ka selemo sa 1961.

Kholo: Basebeletsi ba Aletare Mazenod ke sehlopha se binang 'mino oa bolumeli. Sehlopha sena se thehiloe ke bahlankana le bo-ntate se fihlile le Manyesemane. Se ne se le tlas'a tsamaiso ea baruti ba Basotho. Hajoale sehlopha se tsamaisoa ke komiti e khethiloeng ke litho boliseng ba Moprasta oa 'Mishone, ntate Pheko.

Thuto: Litho tse kahar'a sehlopha sena li hakanyetsoa makholong a mararo, 'me ke batho ba likolong tsa mathomo, tse phahameng, ba sebetsang , ba sa sebetseng le ba likolong tsa thuto e holimo.

Tšebetso: Sehlopha sena se bopiloe ka balumeli ba kereke e K'hatholiki.

Motse: Sehlopha sena se tsoetsoe kerekeng ea Mofumahali oa Lefatše 'mishoneng oa Mazenod o fumanehang Mazenod, Ha Paki moo ho busang morena Tšiu Mopeli.

Qalo le Thahasello: Tabeng ea tšusumetso 'minong ba re ba khahliloe ke ho hasa lentsoe la Molimo ka pina. Ba qalile ba hatisetsa Aforeka Boroa ka lebaka la ho hloka litsi tsa khatiso ka nako eo. Qholotso e kholo ho sehlopha 'minong ke ho utsua ha 'mino oa bona.

Ba se ba hatisitse tse kae: Sehlopha se se se ntšitse matlapa a mane; *Morena ke motšehetsi ka selemo sa 2000, Ke 'na eo ntaele morena ka selemo sa 2002, Tiisetsang tumelong ka selemo sa 2013, le Boelanang le Molimo ka 2014.*

Manolo: Manolo ao sehlopha se a boneng ke hore thekiso e ba bobebe kaha botšehetsi bo hlaha balumeling ba kereke ea bona e nang le bolateli bo bongata, hape, sehlopha se fihlella tse ling tsa litlhoko tsa sona.

BO-'M'E BA MAPHUTSENG

Morolong Konyana o hlaha Mohale's hoek, Maphutseng, Poqa. Ke eena sephoko sehlopheng sena, ha katara e letsoa ke Lieta. Morolong o bina le sehlopha sa **Bo-'M'e oa Maphutseng**. Ba bina le Maliehe M. Maliehe (Sek'hoama) oa Mohale's hoek, Ha Goliata Malebanye. motseng o bitsoang Ha Reentseng. Ka nako ea phuputso sehlopha se ne se se hatisitse matlapa a fetang bohloano.

CHEFA SALANG

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1984, a hlahela, Ha Jobo Ntho, Phahameng moo a ntseng a lula teng.

Kholo: O holetse lapeng la bohloki hoo a sa atlehang ho fetela sekolong se phahameng. Kaha ele eena letsibolo, o ile a bona ho le molemo ho khoantlella lelapa.

Thuto: O kene Phahameng Primary ho tloha sehlopheng sa pele ho isa ho sa bosupa, moo a feletseng teng.

Tšebetso: Ke mokhanni oa likoloi tsa baeti, ebile ke mothusi oa moqhobi oa tsona koloi tsa baeti.

Lenyalo: Eena le molekane oa hae ba se ba arohane.

Qalo le thahasello: O ile a hlokomela hore o na le lentsoe le monate.

Mathata: Tsebahalo, tlhokahalo ea chelete, boima ba khatiso, thokahalo ea liletsoa le mokhoa oa ho li tsamaisake mathata a hae a maholo.

O se a hatsitse tse kae:

Umlilo Ka Jeso.

Ngo hlala Njalo.

HATLANE ABELE

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1968. Ke Letebele.

Kholo: Ke mora oa 'm'e 'Malebohang. O holetse motseng oa Maqhaka, Seterekeng sa Berea, a holela habo.

Thuto: O kene sekolo Berea Primary School.

Tšebetso: Ha a e-s' o sebetse kae kapa kae, esale a qala ka ho bina 'mino oa koriana.

Lenyalo: O nyetse mosali a le mong ebile o sitsitsoe ka bana ba bararo e leng 'Mahatlane, Motjoka le Mary.

Qalo le thahasello minong oa koriana: O qalile ho letsa koriana hobane a ne a na le mathata a chelete, joale o ile a tlohela sekolo a e-s' o qete hobane batsoali ba hae ba ne ba sa sebetse. O qalile ho bina 'mino oa koriana ka 1993, empa a qala ho ba le letlapa la pele ka 1997. O bile le thahasello hobane ntate oa hae o ne a letsa koriana empa a sa hatisa matlapa. Ntate oa hae o ne a rata ha le eena a ka letsa koriana, kahona a mokhothaletsa ho ithuta ho e letsa. O ne a tsamaea hohle le ntate oa hae moo a eang

ho letsa koriana, a bina le eena, a mothusa, a qetella a se a tseba ho bina, a ba a hatisa matlapa. O thahaselletse ‘mino ona haholo ka lebaka la likhothaletso tsa ntate oa hae.

O bina le bo-mang? O bina le M.Ntaote, M.Ramphalile, Lehlohonolo le Nkuebe.

O se a hatisitse matlapa a makae? O se a hatisitse matlapa a leshome.

O hatisetsa kae? O hatisetsa Takk Studios, Gaudeng.

Mathata ao a kopanang le `ona minong oa koriana: Ke a hore makhooa a ba thusang ho hatisa ha a ba fe chelete eo ba lokelang ho ba fa eona. Ba nka boholo ba chelete ea bona e-be ba ba fa e nyenyane. Bothata bo bong ke ba hore ho hatisa lipina ha se mosebetsi o bonolo, hobane ba na le ho qeta letsatsi ba sa je lijo pele ba ea moo ba il’o hatisa.

Manolo: O bona botšehetsi bo matla ho tsoa ho Basotho ba habo, hape o khona ho phela le lelapa la hae.

Likhothaletso le boipiletso sechabeng: O ipiletsa ho sechaba hore ha ba entse mekete ba ba bitse ho natefisa le hore ha hona le mekete ea lipina kapa lipontšo sechaba se tle ka bongata ho ba tšehetsa ba mpe ba tsebe ho phela. O khothaletsa motho e mong le e mong ea batlang ho bina hore a bine leha ele mona ba qhekelloa ke makhooa. Joale o re bonyane boo ba bofumanang ha bo tšoane le ho hloka letho kapa ha ba lutse feela.

KALAKE LEFU

Tlhaho: O hlahile ka 1984.

Thuto: Ha a ka a kena sekolo ka ho feletseng, le hoja a tseba ho bala le ho ngola. O itse ntat’ae-moholo ke eena ea ithutelang litloholo tsa hae ho bala ke kahoo a sa kang a ea sekolong.

Kholo: Lefu o lisitse nakoana eaba o se a kena ka setotsoana ‘minong.

Tšebetso: Ha a e-s’o kaa ba a sebetsa ho hang.

Qaleho ea thahasello: O re lelapa labo ke la batho ba tsebang ho bina, kahona thahasello e hlile ea qala a sa le monyenyanane haholo lilemong. O itse eena mona ‘minong o fihlile a se a ntse a tseba haholo ka oona. Le taba ea hore o ratile ‘mino a sa le monyenyanane, o ne a khalla ho letsa literamo joaloka ntat’ae-moholo.

Qaleho ea khatiso: O re hoja bolotsana ke ntho e sieo a ka be a na le letlapa la hae leo a neng a le bitsitse Boima No1.

Tse hatisitsoeng: Ha a e-s’o hatise.

Mathata: Bolotsana ba lik’hamphani tse ba hatisetsang. Ho hloka chelete ea ho hatisa.

Manolo: O boletse hore ho qapa ho eena ke ntho e nyenyane haholo. A re ho letsa literamo ke ho hong hape ho bobebe. Ho fenyha mathata a mangata, a re ntho e 'ngoe eo a boneng e hlokahala ke "studio".

KHARE LEKOPOTSI

Tlhaho: O hlhile ka la 17 Hlakola 1971, a hlhela Senkoase, Mokhotlong.

Khoho: Ke e mong oa bana ba supileng ba ntate Thabo le 'm'e 'Malabane. 'M'e oa hae o ile feta a le lilemo li supileng. O ile a jara lesasa. E ne e le Mokeresete oa kereke ea Chache (A.C.L), a tsoa a kena kereke ea Emmanuele moo a ileng a phahamisetsoa boruting ka selemo sa 2015.

Thuto: O balile feela sehlopha sa boraro sekolong sa mathomo.

Tšebetso: Pele a bina o ne a lisa, a hiriloe, a bile a loha likatiba le mafielo. Hona joale ke mokonteraka oa meaho ea sebetsang Aforeka Boroa. O nka litšoantšo ebile o na le setsi sa khatiso ha hae.

Lenyalo: O na le mosali ('Makhotso Khare) le ngoana a le mong oa ngoanana. O ile a nyala mosali oa hae oa pele ka selemo sa 1996 Tšitoe empa eo a hlokahala ka 1997. Ka selemo sa 2009 a nyala hape.

Motse: O ahile Ntlholohetsane, Ha Morena Ntlibi Matete.

Qalo le thahasello: Ke motho ea neng a na le thahasello ea ho fetisa molaetsa ka pina. E kile ea e-ba motsamaisi sehlopheng sa bashanyana sa 'mino sa motseng.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Gospel/ 'mino oa bolumeli:

Lillo;

Bofelo ba lefaatše;

Mathateng;

Jesu rato la hau; (CD le DVD)

Famo/ 'mino oa korieana:

Moea oa ka;

Ke ronngoe;

Ha ke na lucky;

Banna ba heso;

Koena bolibeng;

Mathata: Ho kopitsoa hoa 'mino ka *li-flash* le tse ling. Boholo ba baahi le 'muso ha ba nkele litaba tsa 'mino hloohong. Basebeletsi ba 'muso ba kile ba khothaletsa hore ba ipapatse lipokanong tsa baahi ka ho ithaopela ho bina empa nakong ea Letsatsi la tsoalo ea Motlotlehi, ho bitsoa libini tse tsoang literekeng tse ling ho tla thabisa

sechaba ba siuoa kathoko. Matlapa a libini tsa Basotho ha li pataloe ha li bapaloa liea-le-moeeng papisong le linaheng tse ling tseo libini li pataloang. Bo bong bothata ke hore le hona liea-le-moeeng moo, ho na le libini tse fuoang menyetla ho feta tse ling ka lebaka la tjojjo.

KHAUTA NEO

Tlhaho: O hlahile ka la 08-03-1991.

Kholo: Ke motho ileng a alosa liphoofole pele a ka kena lebaleng lena la pina. Ke sebini sa 'mino oa Bolumeli le oa Manyalo. Ke mora oa 'M'e 'Matebatso Khauta le Ntate Moeketsi Khauta. Ntate oa hae e se ele mofu hajoale, empa 'm'e 'Matebatso eena o ntse a sebetsa e le mosuoetsana sekolong sa likonyana.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo Masapong Primary School, Ha Ntsi, ho tloha moo a fetela sekolong se phahameng sa John Mound.

Lenyalo: Nakong ea phuputso o ne a e-s' o nyale.

Motse: O hlahetse Ha Mofoka, Ha Morena Jimi Motjoka, hajoale o lula Mazenod.

Qalo le thahasello 'minong: Tšusumetso e hlahile ha ba ntse ba hola le methaka e meng ba bina 'mino oa lihlopha tsa mahae. O qalile ho bina ka 2009, 'me liqholotso tseo a kopaneng le tsona haholo e ne ele tlhokahalo ea chelete. Khang-kholo ke hore, ho re a tsebe ho hatisa, o tlameha ho hella batho joang bo rulelang matlo. Hape ba hloka liletsoa.

O bina le bo-mang? O bina le monghali Moeketsi Tšolo.

O se a hatsitse matlapa a makae?

Jesu O Bohlokoa(Gospel) ka 2010

Mokoarela(Manyalo) ka 2015.

Manolo: 'Maraka oa `mino oa hae ke o khothatsang.

KHERENCHANE TŠEPO

Tlhaho: O hlahile ka la 31Phato,1985.

Kholo: Tšepo o hlahetse Nazareth seterekeng sa Maseru, Ha morena Theko. Ke mora oa 'm'e 'Makhothatso le ntate Sechaba Kherenchane, 'me ka bobeli ha ba sa phela. Lapeng habo ke bashanyana ba bararo, eena ke oa bobeli. Sebini sena sa rona se holetse Nazareth se holisoa ke batsoali ka bobeli. O hotse a na le thahasello e kholo 'minong oa bolumeli, o ne a bile a bapala bolo ea maoto.

Thuto: O kene sekolo Nazareth R.C.C Primary, a tloha moo a ea ntšetsa lithuto pele Morapeli High School ho tloha ka 2000 ho isa 2006. Ka 2007 o ile a ea Leretholi Polytechnic a ithutela ho kobolla makoloi.

Tšebetso: Pele e e-ba sebini o ne a sebetsa Maputsoe, a kobolla makoloi. O ile a sebetsa hape e le *graphic designer*.

Lenyalo: Nakong eo phuputso e etsoang ka eona o ne a se a na le lelapa. O re o kene lenyalong ka 2006. Lelapa la hae le hlohonolofalitsoe ka mora le morali. Mofumahali oa hae ke *Social Worker*.

Motse: Hajoale Tšepo o lula Khubetsoana.

Qalo le thahasello 'minong: Tabeng ea tšusumetso 'minong o re ke ka lebaka la ho ba mopholoso a ileng a kena 'minong o rorisang Molimo. Tabeng ea nalane ea hae 'minong, o re o qalile ka 2010.

Mathata: O re e le libini bothata ke hore ha ba nahaneloe e le libini kahare ho naha.

O hatisa: Salem Studio.

O se a hatsitse matlapa a makae? Ka selemo sa 2015 o ne a se a ntšitse letlapa le bitsoang, *I am what God says I am*. Mona o ne a sebelitse le Nkoebe Peete, 'Matello Mohlominyana, Matee Matee le Thabang Mokhele.

Manolo: O bile le katleho ea ho hokahana habobebe le libini tsa kantle ho naha.

KHESUOE SEKONYELA

Tlhaho: O hlahetse Roma, Ha Lebamang, seterekeng sa Maseru, ka selemo sa 1982.

Kholo: O hotse a na le thahasello le lerato le hlolang 'minong. Naleli ena ea 'mino oa mabaleng a lipapali e holetse hona Roma boliseng sa batsoali ka bobeli moo ho busang Mofumahali 'Malineo. Ke mora oa ntate Mockel le 'm'e 'Manthabiseng bao e leng bafu hajoale. Lapeng habo ke bara ba babeli, eena ke khorula.

Thuto: Sekonyela o kene sekolo Popanyane Primary.

Tšebetso: Pele e e-ba sebini o ne a sebetsa ho e 'ngoe ea lifeme, Ha Thetsane, e bitsoang Formosa.

Lenyalo: Nakong eo phuputso e etsoang ka eona ka selemo sa 2015 o hlalositse hore e se e le ntate oa lelapa lehoja a e-s'o sitsoe ka bana.

Motse: Roma, Ha Lebamang, Maseru.

Qalo le thahasello 'minong: Tabeng ea tšusumetso 'minong o re o ile a khannoa ke lerato leo esaleng a hola a na le lona 'minong, eaba ha a sa itheka moroalo hohang o

sa kenya mohoma temeng. O re o qalile ka selemo sa 2001 ho ba selika-likoeng sa 'mino. O re o ile a kopana le mathata a latelang; ho hloka tšehetso kahar'a naha le ho kopitsoa ha 'mino oa hae o rekisoa ntle le tumello ea hae.

O bina le bo-mang? O binne le Lele Khesuoe.

O hatisa kae? Salem Studio, Lesotho.

O se a hatisitse matlapa a makae: Nakong ea phuputso o ne a se ntšitse:

Ke sechaba sa ntate: Letlapeng lena o ne a sebelitse le moholoane oa hae Lele Khesuoe, 'me ba hatisa Salem Studio ka (2003).

Eloi: Lona le hatisitsoe ka selemo sa 2015, le lona lena le hatisitsoe Salem studio.

KHOATSANE `NUMERE (BOKAAKO)

Tlhaho: O hlahetse Mantšonyane, Khibiti, ka 1972.

Kholo: O holetse Mantšonyane moo, e le motho ea ratang liphoofolo haholo, a li hlokomela haholo.

Thuto: O tsoile sekolong a bala foromo ea boraro (Form C) sekolong sa Auray High School, hona moo Mantšonyane.

Tšebetso: O ne a e-s' o sebetse hohang feela, e ne e le motho ea binang 'mino oa lihlopha tsa kerekeng (Church Choir) le oa selumeli kaha e le Lepelo 'mishoneng oa habo Auray.

Lenyalo: O bile le mosali oa pele, eaba o hlokahala le ngoana oa hae. Oa bobeli le eena a hlokahala ka mokhoa o tšoanang le ngoana oa hae. Hajoale o lula le mosali oa boraro feela eena ha a e-s' o be le ngoana, ba phela hona moo Mantšonyane.

Qalo le thahasello korianeng: O ile a qala ho haptjoa maikutlo ke moholoane oa hae Lebusa ea neng a na le thahasello katareng ha a ntse a hola, ke moo eena a ileng a khetha ho sebelisa korianana. O ne a lumela hore o tla ntšetsa bokheleke ba hae pele ba 'mino oa semoea.

O bina le bo-mang: O ne a bina le abuti oa hae Lebusa eare ha ahlokahala eaba o se a bina le Koete.

O se a hatisitse tse kae? O se a hatisitse matlapa a tšeletseng (6).

O hatisetsa kae? O hatisetsa Takk Studios, Khauteng.

Mathata minong oa korianana: 'Mino oa hae o rekoa haholo feela ha a fumane ho latela thekiso eo a e lebeleletseng ha aqeta ho hatisa. Sesosa sa mathata ana ke lekhoa le

bitsoang Edward, eo ba ikarabellang ho eena khatisona le thekisona ea ‘mino oa koriana. Edward o ja chelete ea hae ha ‘mino o se o rekiloe.

Manolo: Ke hore o atleha ho qapa lipina tse amanang leliketsahalo tse itseng bophelong ba hae le ba sechaba ka kakaretso. ‘Mino oa hae o na le bolateli bo bongata.

Likhothaletso le boipiletso sechabeng: O khothaletsa ‘muso oa Lesotho ho ba thusa hore ba ikopanye, ba tl’o hatisetse mona hae, Lesotho. O ipiletsa ho sechaba hore se ba rate, se ba tšhetse se be le tšepo le tumelo ho Morena Molimo hoba ke eena ea laolang bophelo ba rona kaofela. Kaholim’a tsohle o khothaletsa sechaba ho tseba hore lefu lena la AIDS le teng joale se itšireletse ho leqoba.

KHOMARI MAKAKOLE (CHINO EL VITO)

Tlhaho: Ka selemo sa 1991.

Kholo: Khalala ena ea rona e holisitsoe joaloka ngoana e mong le e mong oa Mosotho. Khomari Makakole (Chino el vito) ke mora oa ntate Makhabane le ‘m’e ‘Makhomari Makakole. Ntate Makhabane o sebetsa e le mokonteraka ha ‘m’e ‘Makhomari e le mohoebi. O tsoaletsoe seterekeng sa Maseru motseng oa Upper Thamae. Lapeng habo (Khomari) ba babeli.

Thuto: O kene sekolo sa likonyana Maseru Central. A kena sa mathomo SOS, a nt’o ea NULIS High School.

Tšebetso: Naleli ena ea rona e sebelitse e le DJ pele e ka kena ‘minong. Ha a ntse a sebetsa e le DJ o ile a qalella ho iqapela ‘mino oa hae. Ke ha a tla qetella e se e le sebini le eena.

Lenyalo: Ha phuputso ena e etsoa o ne a e-s’o nyale.

Motse: Hajoale Khomari o lula Ha Seoli, ha Morena Mikaele.

Qalo le tšusumetso: Tabeng ea tšusumetso ‘minong o re o ne a rata pina, a na le talenta le thahasello ‘minong haholo-holo oa *House*, *Hip Hop*, le *Kwaito*. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong o re o qalile e le DJ, a iqapela lipina tsa hae. O qalile a bina *House* eaba o fetola maoa, a bina *Hip Hop*. Mathata ao a kopaneng le ‘ona ke; ho se fumane tšhetso ho tsoa batsoaling ka ba hae ka lebaka la ho se utloisise, litheo tse holimo tsa libaka tsa khatiso, ho hloka tšhetso liea-le –moeeng ka ho bapala ‘mino oa bona ntle le ho pataloa. Leha ho le joalo, o re ho ithuta ho bonolo ‘minong.

O bina le bo mang? A le mong.

O se a hatisetse matlapa a makae: Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015, o ne a se a ntšitse letlapa le bitsoang, *Before Sunset*. Lona ke la ‘mino oa *House*.

KOBELI RATŠOLELI

Tlhaho: O hlhile ka la 28 Mphalane, 1992, a hlhela Bobete, Mahahleng, Ha Morena Matlotlo Letima, moo a ntseng a phela teng le hajoale.

Kholo: Ke e mong oa bana ba robeli ba ntate Tšoleli le ‘m’e ‘Makobeli. O hotse a kena sekolo ho fihlela a etsa foromo ea bobeli feela ka lebaka la bohloki ba batsoali. O ile a sebetsa khoebong ea thekiso ea thepa.

Thuto: O entse Std 7, Semphetenyane Primary School, Maseru ka selemo sa 2007. Ka selemo sa 2009 o ile a ngola foromo ea bobeli (Form B), Maseru High School eaba ha a hlotse a fetetse pele ka lebaka la ho hloka ha batsoali ba hae.

Tšebetso: O kile a sebetsa khoebong ea thekiso ea mothamahane, Maseru ka 2010. Hona joale o se a shebane le taba ea ‘mino feela.

Lenyalo: Ha a e-s’o nyale.

Qalo le thahasello: O hotse a rata ‘mino. O hotse a rata ho tšoana le sebini se bitsoang Keketso Mathula. O qalile ho bina ka selemo sa 2013 ka tšebeliso-‘moho le Ramabele Mothibe.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Sekhohola sa Khohlong Bobete No 1: O e hatisitse le Ramabele Mothibe ka 2013.

Jerusalema No 1: Le eona o e hatisitse le Ramabele Mothibe ka 2014.

Mathata: O ne a khona ho rekisetsa batho ba pel’a hae feela kaha e ne e ele motho ea qalang ho bina le batho ba sa mo tsebe ka bongata. Letlapa le bobeli ke lona le mo tsoetseng molemo kaha a ne a se a tsejoa le ho mameloa ke batho ba bangata ‘me le eena o ne a se a e-na le tsebo e ngata litabeng tsa ‘mino.

KOETLISI NTSOSO (MONYASE)

Tlhaho: O hlahetse Mapoteng, a holela teng.

Thuto: O balile sehlopha sa bone feela.

Tšebetso: O sebelitse lifemeng Maputsoe le Merafong ea South Africa. A letsa koriana ka thuso ea Mosotho Chakela. O ile a bina le Hatlane.

Lenyalo: O ne a e-s’o nyale ka nako ea phuputso. O hlokaletse ka selemo sa 1997 ‘me a hlokaletse Berea Ha ‘Makhoroana. Ntsoso o boloketsoe Berea, Ha ‘Makhoroana.

O se a hatisitse tse kae? O ne a se a hatisitse matlapa a fetang bohloko.

Tlou-Makhola

Monyase No1.

Monyase No2 le a mang.

KOTELO MATALE

Tlhaho: O hlhile ka la 19 Phuptjane, 1982 a hlhela Mantšonyane, Ha Mafa, Macheseng, Ha morena Seepheephe Matete eleng moo a ntseng a phela teng.

Kholo: Ke e mong oa bana ba robong ba ntate Souru le ‘m’e ‘Mamoipone, bao eleng barui ba liphofolo ba hona Ha Mafa, Macheseng. Esale a kena sekolo, ‘me ha a etsoa sekolong o ne a ea naheng kaha a ne a ntse a lula habo.

Thuto: O kene Mantšonyane Primary School ka 1996 moo a ileng a ngola sehlopha sa bosupa. O ile a fetela Auray High School, Mantšonyane ka 1999 ho isa ka selemo sa 2004 ha a etsa foromo ea bohloko. O ile a ea sekolong sa koetliso ea Matichere(Lesotho College of Education) moo a qetileng ka selemo sa 2010.

Tšebetso: Ha a qeta ho ngola foromo ea bohloko, o ile a ruta Sootho Primary School ho tloha ka selemo sa 2004 ho isa 2006. Ha a khutla L.C.E o ile a boela hona Sootho Primary ho tloha ka 2011 ho fihlela hajoale.

Lenyalo: O ile a nyala, empa molekane oa hae a hloka hala ka selemo sa 2014 ba se ba e-na le ngoana a le mong eo a setseng a ntse a mo holisa.

Qalo le thahasello: Esale e le motho ea ratang pina, empa taba e ka sehloohong e ne e le ho bina ka sepheo sa ho thusa bana ba tlokotsing. O ne a qhololitsoe ke ho bona bana ba sa keneng sekolo ka lebaka la bohloko. O qalile ho bina ka selemo sa 2014, a bina le Serame Lekhooa, Monyaka Lipitsa le Moqibi Selai. Ka 2014, ba ile ba hatisa letlapa la bona la pele. O kene pineng a se a ntse a e-na le tsebo ea litaba tsa ‘mino ‘me ha a ka ba a sokola.

O se a hatsitse matlapa a makae?

Thala-boliba ea likoetseng Mantšonyane: E hatsitsoe ka 2014, ka kopanelo le Monyaka Lipitsa, Serame Lekhooa le Mantšo.

*Thaba-Moea, Mantšo le Kotelo:*ka selemo sa 2015 Phuptjane ke eena le Mantšo.

Lerumo le utulotsoe Mantšonyane: Eona e hatsitsoe ka Tšitoe 2015 ke eena le Nthofeela Lipitsa le Monyaka Lipitsa.

Mathata: ‘Mino o utsuoang ka ho kopitsoa, joale ‘maraka o ba mobe.

LEBAKA THAPELO

Tlhaho: O hlahetse Makhalaneng, Ha Mokheseng, Ha Morena Mahlakeng. O hlahile ka la 04 Tšitoe, 1983.

*Kholo:*Ntate oa hae ke mofu Tankiso, ha ‘m’e oa hae e le ‘Mathapelo Lebaka eo e leng mohoebi. Lapeng habo ba tšeletse, ke bashanyana ba bahlano le ngoanana a le mong. Sebini sena sa rona se holetse Upper-Thamae se holisoa ke ‘M’e ‘Mathapelo. Thapelo ke motho ea hotseng a rata papali ea mabelo haholo le ‘mino,‘me taba-tabelo ea hae e ne e le ho ba mohlalobi oa libuka.

*Thuto:*O kene sekolo Thamae LEC, a fetela sekolong se phahameng sa Shalom moo a ngotseng foromo ea boraro teng.

Tšebetso: O sebelitse Maseru City Council, a hloekisa libaka tsa phomolo (parks) eaba otloha moo ea e-ba mohoebi. E bile sebini ka lebaka la hobane e ne e le mosebeletsi oa ‘mino kerekeng.

*Lenyalo:*Nakong eo liphuputso li entsoeng ka eona ka selemo sa 2015, o ne a e-s’o nyale.

*Motse:*Hajoale sebini sena se ahile Ha Tšiu, Maseru, Ha Morena Tšiu.

*Qalo le thahasello:*Sebini sena se qalile ho bina ka selemo sa 2002.

O hatisa: Salem Studio.

O se a hatsitse matlapa a makae?

Ke tsamaea le Molimo: Letlapa lena le hatsitsoe ka selemo sa 2013.

O bina le bo-mang: O sebelitse le baithaopi ba ileng ba mo thusa ho le hlahisa.

Mathata le Manolo: Mathata ao a kopaneng le ‘ona ke a ho bapatsa ‘mino oa hae. Manolo ebile ho qapa, boqapi ho eena ke thelelisane.

LECHEKO ‘MALECHEKO (CHOMI)

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1984.

Kholo:‘Malecheko (Chomi) Lecheko ke e mong oa bana ba robong ba mofu ‘m’e ‘Mahalio Lecheko le ntate Malefetsane Lecheko eo eleng sehoai. Chomi ke letsoalloa la Kubake, Ha Morena Api. Khalala ena ea rona e holisitsoe joaloka ngoanana e mong le e mong oa Mosotho ea sa holelang litoropong. Kholong ea hae o ne a roalla, a pheha. Ha a se a phethetse sehlopha sa bosupa, o ile a ba le bokuli bo ileng ba etsa hore a qetelle a ile lingakeng Aforeka Boroa moo a neng a tsomana le pheko. Ke bokuli bona bo ileng ba mo siea le bokooa boo a se a phela le bona ba maoto.

Thuto: Chomi o fumane thuto ea mathomo Kubake Primary School moo a ileng a fella teng ka lithuto ka lebaka la bokuli boo a bileng le bona.

Tšebetso: Sebini sena se phela ka ho roka le ho bina.

Lenyalo: Ka nako ea phuputso, o ne a e-so be le lelapa.

Motse: O lula Borokhoaneng.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong o re o ne a rata pina haholo, ‘me a kopana le Queen Malinyane oa Mokhotlong, ba bina ‘moho letlapeng la Queen, ba arolelana lipina. Ha a qala, ha a ka a kopana le mathata a mangata kaha o ne a thusoa ke Queen le molekane oa eena Queen. Leha ho le joalo, ho ea ka eena, ho hloka liletsoa e bile bothata bo boholo le tsamaiso ea tsona ha ho na le moo a il’o bina. Ho feta moo, ho rekisa ho seng molaong ha ‘mino oa bona ho thefula khoebo ea bona haholo hoo ba lokelang ho rekisa ‘mino ka theko e tlaase.

O bina le bo mang? O kile a bina le Queen Malinyane.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o ne a se a ntšitse matlapa a latelang;

Oa halalela, ka selemo sa 2008. Letlapeng lena o ne a sebetsa le Queen.

Ha le mpotsa tšepo ea ka. Lona ke la selemo sa 2015.

Manolo: Ho hatisa letlapa la hae la pele kaha a ne a thusoa ke Queen Malinyane.

LECHESA LECHESA

Tlhaho: O hlahetse Mapoteng, Ha Mahlomola. Ke Mofokeng, ke Mokhoele oa Ntsukunyane.

Kholo: O hotse joaloka ngoana e mong oa Mosotho a lisa liphoofolo. Habo liphoofolo li ne li le ngata empa li tsa feela ha nako e ntse e feta.

Lenyalo: Mosaling oa pele o na le ngoanana a le mong. Mosaling oa bobeli ea seng a hlokahatse o na le ngoanana a le mong.

O binne le bo-mang? O binne le Lampi, Inoko oa Mokhotlong.

Matlapa:

L.Lechesa No1-Ka sotleha

LEEPA FRANK MAHLOMOLA MOKI

Tlhaho: O ne a hlalele motseng oa Qhuuqhu, seterekeng sa Maseru ka selemo sa 1953. Lapeng labo ke e mong oa bashanyana ba babeli le khaitsele e le 'ngoe. Frank o holetse le ho ruteloa hona mona Lesotho. Ha a-ea lololo thutong ea hae kaha a ne a hlile a le thahasellong ea 'mino.

Tšebetso: Ka lilemo tsa bo 1980s Frank o ile a theha sehlopha sa 'mino se bitsoang UHURU. Ka lebaka la maemo a lipolotiki a neng a rena nakong eo, lebitso lena le ile la fetolwa, 'me sehlopha sa rehoa SANKOMOTA. Ke hona sehlopheng sena moo a ileng a sebetsa le batho ba hlahelletseng ka mahetla ba kang Tšepo Tšola le Bhudaza Mapefane. Frank one a hlile a filoe talenta ea 'mino kaha a ne a sebetsa mesebetsi e mengata lehlakoreng lona leo;

1. E ne e le mohlahisi oa 'mino kapa lipina. Mohlala, ebile mohlahisi pineng ea Bhudaza ea '*E thata ntho ena.*'
2. E ne e le sengoli sa lipina. O ngolletse Tšepo Tšola lipina tse kang 'Kithi githi' le 'Makolilo.'
3. E ne e le sebini hape e le seletsi se hloahloa sa katara.

Tšebetsong ea hae o ntšitse matlapa a supileng.

Batho bao a sebelitseng le bona;

Tšepo Tšola,

Bhudaza Mapefane,

Nana Coyote Motijana,

Litho tsa sehlopha sa Sanlomota tseo boholo e seng e le bafu.

Linaha tseo a sebelitseng ho tsona;

Lesotho

South Africa,

Namibia,

Botswana,

Zimbabwe le tse ling.

Mathata le manolo mosebetsing:

Captain Frank o ile a arohana le Tšepo Tšola, eena eo ba neng ba qalile sehlopha sa Sankomota le eena. Sena se ile sa mo ama haholo kaha ba ne ba sebetsa hantle ha ba le ‘moho. Lefu ke ngoetsi ea malapa ‘ohle, ka bomalimabe boholo ba litho tsa Sankomota bo ile ba hlokahalla kotsing ea koloi, ‘me sena e ile ea e-ba sehlabi ho Frank.

Leha ho le joalo Frank ha a ka a ba a lumela hore mathata ana a hae a mo sitise ho phela ka talenta ena ea hae ea ‘mino. O ile a ‘na a tsoela-pele ho bina, ‘me ka lehlohonolo a qetella a kopane le Bhudaza Mapefane eo ba ileng ba sebetsa ‘moho eena.

Likhothaletso le maipiletso sechabeng:

Sebini sena se hloa-hloa sa ‘mino oa Afro-jazz se ne se fetisa melaetsa ka lipina tsa sona tse fapaneng. Pina ea hae e ileng ea hla ea tuma haholo ke ea ‘*Now or never*’. Mona Frank o ne a ipiletsa ho Maforeka ka kakaretso hore a tsohe borokong ba bona, ‘me ba behe bophelo ba bona matsohong a bona, kapa a eme ka maoto hofihlela hore phetoho e-ba teng.

Frank o ne a sa batle batho ba lulang feela empa o ne a batla motho ka mong a sebelise litalenta tsa hae tseo a li filoeng ke Molimo ho iphelisa.

Qetello:

Ka bomali-mabe Frank o ile a hlokahala ka Pulungoana selemong sa 2003 kamorao ho kula ho ho khutšoane. O siea moena oa hae le khaitsetli ea hae bao a neng a se a lula le bona kaha a ne a se a ile a hlalana le mohats’a hae. Mahlomola o ile a pateloa Qhuuqhu joalokaha a ne a lakalitse bophelong ba hae. Ke hona moo lefung la hae moo letona la mehala le ileng la bolela hore ‘muso oa Lesotho o ikemiselitse ho bula *Recording Company* kaha ba hlokometse hore Basotho ba na le talenta ea ‘mino. A tsoela-pele ho ipiletsa ho batsoali hore ba lokolle bana ba bona ho iphelisa ka talenta ea ‘mino. Moea oa FRANK LEEPA o phomole ka khotso.

LEKHOOA SERAME

Tlhaho: O hlahile ka la 26 Phuptjane, 1968, a hlahela Ha Mafa, Ha Motau, ha Morena Seephephe Matete, moo a ntseng a phela teng le hajoale.

Kholo: Ke e mong oa bana ba tšeletseng ba ntate Moeketsi le ‘m’e ‘Mapolo Lekhooa ba hona Ha Mafa. O hotse a lisa liphoofolo. Ka 1993 o ile a ithuta ho khanna, ‘me o ile a khanna likoloi tsa baeti. Ka 2010 o ile a tlohela ho khanna likoloi tsa baeti a itšokola ho fihlela ka 2014 ha a qala ho bina.

Thuto: Ha a kena sekolo.

Tšebetso: Mosebetsi oa hae pele e e-ba sebini e ne le ho khanna likoloi tsa baeti. E itse hoba a tlohele, o ile a itšokola, ‘me hajoale o ntse a itšokola.

Lenyalo: O nyetse ‘m’e ‘Mamoliehi Tšoeu oa Ha Letuka, Mantšonyane ka selemo sa 1993. Ba ne ba e-na le bana ba bane. Ho hlokahetse a le mong ho setse ba bararo.

Qalo le thahasello: Esale ele motho ea ratang pina empa o ne a sa rate liketso tseo libini li li etsetsanang haholo lipolaeano. O ile a khothaletsoa ke ngoana oa soare sa hae hore a tl’o bina le eena. O qalile ka 2014 ka khothaletso ea ngoana oa soare sa hae eleng Monyaka Lipitsa eo ba ileng ba hatisa letlapa la pele eleng leo ba le kopanetseng ba le bane. Kamor’a mona o ile a hatisa la hae a le mong ka 2015.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Thala-boliba ea likoetseng ‘Mantšonyane; Ba e kopanetse le Matale Kotelo, Monyaka Lipitsa, Serame Lekhooa le Lesia eona e hatisitsoe ka selemo sa 2014.

Thakali ea fata Mantšonyane; Eona e hatisitsoe ka selemo sa 2015 ke eena Serame a le mong.

Mathata: Tlhokahalo ea ‘maraka. Ho se tšepahale ha batho bao a neng a bina le bona.

Manolo: Chelete eohle ea matlapa a hae e tla ho eena kaha ho se motho ea kopanetseng le eena.

LEKITLANE MOEKETSANE (RABOTŠO)

Tlhaho: O hlahetse Leribe, Sebothoane, Ha ‘Makhabo.

Kholo: Ke mora oa ntate Maketela. Ke Mohlakoana ka seboko.

O binne le bo-mang? O bina le Tšitiso Maliba le Mofihli Lephatšoe tlas’a sekhele sa *Sehlopha sa Moketa*.

N/B Phuputso ena e entsoe nakong ea *Sehlopha sa Moketa*

LEKOALA MAKHABANE

Tlhaho: O hlahlile ka la 14 Tšitoe 1975.

Kholo: Khalala ena ea rona e holisitsoe Mapoteng ke ntate Ntsukunyane Mphanya. O n'a bapala *basketball* hape o n'a rata ho ba sengoli. Makhabane Lekoala o hlahetse Mapoteng seterekeng sa Berea, Ha Mofumahali 'Mantoetsi. Kemora oa 'm'e 'Maselloane le Ntate Mahlelebe Lekoala.

Thuto: O kene Tšepiso Primary School le Dahon High School, a ngola foromo ya bohloko ka 1999.

Tšebetso: O kile a sebetsa MKM le Metropolitan. Hajoale o sebetsa e le mohatso oa litšoantšo.

Lenyalo: Nakong eo phuputso e entsoeng ka selemo sa 2015 o ne a se a nyetse Sekamotho Shai oa Bela-Bela ka 2003, 'me ba na le mora le morali.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso 'minong o re o ne rata ho fetisa molaetsa ka pina. O qalile ka selemo sa 2009.

Mathata: Mathata a ho hloka chelete ea ho qala khatiso ebile bothata bo boholo.

O bina le bo-mang? A le mong.

O se a hatsitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o ne a se a ntšitse matlapa a latelang:

'Mamazaleka 2010, Salem Studio.

'Manthabiseng, ka Pulungoana 2015, Salem studio.

LEMPE RETŠELISITSOE KHOSI

Tlhaho: Naleli ena ea rona e hlahile ka 1978.

Kholo: Retšelisitsoe Lempe khosi ke mora oa mofu ntate Thabo le 'm'e 'Malebohang Lempe Khosi. Lapeng habo naleli ena ke bana ba bararo. Sebini sena sa rona se hlahetse Thabaneng, seterekeng sa Mafeteng ha mofumahali 'Matšenolo Bereng Letsie. Khalala ena ea rona e holetse Qalabane boliseng ba batsoali ba 'm'e oa hae. E ne e le molisana, a letsa 'mamokhorong le lesiba haholo. Ha a le lilemo li 18 e ne le hona a tsebang ntate oa hae kaha batsoali ba hae ba ne ba ile ba arohana bonyenyane ba hae. O ne a ipabola haholo papaling ea bolo ea maoto, 'me a theha sehlopha sa papali eo se bitsoang Barcelona FC.

Thuto: Sebini sena sa rona se entse thuto ea mathomo Ekizito, Maseru, ha se ne se le lilemo li 13, sa nt'o ea Itekeng High School. O ntšelitse lithuto tsa hae pele NTTC,

kamor'a moo a ea UFS moo ho bileng le bothata ba ho phethela lithuto ka lebaka la mathata a lichelete. Bophelo bo ile ba thatafala hoo a neng a lokela ho ba mothusi oa moqhobi likoloing e le hore a fumane chelete e mo lefellang sekolong.

Tšebetso: Sebini sena sa rona se ruta Likuena High School hajoale. Pele e e-ba sebini e bile molisana, le mothusi oa moqhobi makoloing a baeti.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e entsoeng ka selemo sa 2015 o ne a se a na le bana ba bararo. O ne a lula le mosali oa bobeli eo a mo nyetseng ka selemo sa 2011. Bana ba babeli ke ba mosali oa pele eo a neng a mo nyale ka selemo sa 2000.

Motse: Hajoale o lula Motse-Mocha, Ha Mofumahali 'Mapalama Thorela.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso 'minong, o re o ne a rata pina haholo, a letsa 'mamokhorong, eaba o khahloa ke ho binela Molimo a mo lebohe ka ho mo hlohonolofatsa. O bile le seabo lihlopheng tsa banna le bahlankana kerekeng ea Evangeli Lesotho. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae 'minong, o re ha a qala ka selemo sa 2011, sehlopha se ile sa aroha eaba o theha se seng bocha ka baithuti ba khale empa le sona se ile sa aroha. Qetellong o ile a theha sehlopha le baruti le basebetsi-mmoho 'me sona se atlehile.

O se a hatsitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se a ntšitse matlapa a latelang:

Ha re na fela matla ka selemo sa 2011,

Oa tšepahala Jesu ka selemo sa 2012,

Morena litšitso tsa hao ka selemo sa 2013,

Ke thabile ke ratoa ke ntate ka selemo sa 2015.

LEOPA PULE

Tlhaho: Khalala ena e hlahile ka la 24 Tšitoe 1984.

Kholo: Leopa ke sebini sa *Kwaito*. Ke mora oa 'M'e 'Mapaseka eo eseng ele mofu hajoale. Habo ke bashanyana ba babeli le banana ba bararo. O hlahetse motseng o bitsoang Ha Lehloba, Roma, Ha Morena Lehloba. O holetse Johannesburg, a holisoa ke ntate Moses Dlamini. Ke motho ea hotseng a na le lerato la 'mino.

Thuto: O kene sekolo Mabitlaneng Primary School, a tloha a ea Spuit Mlang Primary School, Afrika Boroa.

Tšebetso: Pele e ka ba sebini, o n'a hlatsoa makoloi, a rekisa litholoana. Hamoraonyana a kena sehlopheng sa motjeko se neng se tantšetsa Brenda. A sebetsa hape a qapela Brenda lipina tsa Sesotho ho fihlela a bile a kene 'minong.

Lenyalo: Ha a na lelapa.

Motse: Hajoale o lula Sea-Point.

Qalo le thahasello: Khalala ena e susumelitsoe ho kena ‘minong ke ‘mino oa Mandoza.

O ile a kopana le mathata ka 2001 a ho tekena konteraka le bahatisi hoba a sa ruteha. Hape ‘mino oa hae o ne o hatisoa kante ho tumello ea hae.

O ne a se a hatisitse matlapa a makae?

Ka 2015 a mang a matlapa a hae ne e le a latelang:

1. *Mahlong – 2001*
2. *Kunje - 2005*
3. *Ngisitholile - 2007*
4. *Macheri -2007*
5. *Mapina Moloi -2007*

LEPHATŠOE LEBAJOA (SELOMO)

Tlhaho: O hlahile ka 1975, a hlahela Matelile, seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: O hotse e le molisana oa liphoofole. Le eena joaloka ba bang o ile a jara lesasa ho paka bonna ba hae. O ne a na lelapa, mosali le bana ba babeli. O hlokaletse ka Motšeanong 2011.

Tšebetso: O ne itšebetsa hape e ne e le rakhoebo oa likoloi tsa baeti.

Thuto: O balile ho fella thutong ea mathomo.

Thahasello ‘minong: Obontšitse thahasello e kholo lilemong tsa bo-2000. A ikamahanya le Lephoi Mohale tlas’a sekhele sa Fito. O ne a boulela litokelo tsa ‘mino oa famo hoo a neng a kene ba pusong ka tsebeng ka taba ena.

Matlapa: O ne a se hatisitse matlapa a fetang leshome. O ile a ka a bina le Mantša, Famole le ba bang.

Lenyalo: O na le lelapa le bana.

LEPHATŠOE MOFIHLI

Tlhaho: O hlahtse Pitseng, London. O busoa ke morena Khethisa.

Kholo: Ke Mosia ka seboko.

O binne le bo-mang? O bina le Tšitiso Maliba le Moeketsane Lekitlane tlas'a sekhele sa Sehlopha sa Moketa.

N/B Phuputso ena e entsoe nakong ea *Sehlopha sa Moketa*.

LEPHOTO DANIEL

Tlhaho: O hlahetse Maphotong, Roma ka 1939.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Roma. A ea ho se phahameng sa Christ The King hona Roma. O boetse a ntšetsa pele thuto ea hae Police Training College.

Kholo: O ile a qala ho lisa liphoofole ho tloha bonyaneng ba hae kaha batsoali ba hae ba ne ba hlile ba na le leruo le lengata. O re o tlohetse ho lisa ha a se a sa khone ho ea hae hangata.

Tšebetso: O sebetsa e le lepolesa.

Qaleho ea thahasello: O re o ratile 'mino ha a ntse a bina, a le sehlopheng sa sekolo sa 'mino.

Qaleho ea khatiso: Ka 2015 o ne a e-s'o hatise, empa o ne a le mothating oa litlhophiso tse joalo.

Mathata: Ho hira makoloi ha ba ea libakeng tse ling ho ea bina ke bothata hobane chelete e batloang e ngata. Libini tsa sehlopha sa hae li na le bothata ba boikopanyo ha li lokela ho khokhohanya pina esita le ho lokisa tsohle malebana le sehlopha. Ho hloka mamello ha libini ha li thulana le mathata. Ho se tšepane ha libini

Manolo: Ntate Lephoto o re eena ha a na manolo ao aka reng a teng ha e se mathata feela.

Tharollo: O itse mamello e tsoala katleho kahona ha ba ka mamella mathata, ba utloana e le libini mathata a mangata a ka fela; le 'mino o ka natefela libini.

Maikutlo a akaretsang: 'Ha re ka tšepana re le libini re ka fenyha mathata a mangata.'

LESIA TEBOHO (FAMOLE)

Tlhaho: Sebini sa rona, Famole se hlahetse Motseng oa Ha Sekhaupane, Matelile, seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: Famole o hotse joaloka ngoana e mong le e mong oa Mosotho oa moshanuyana, a lisa.

Thahasello 'minong: Thahasello 'minong oa Famole e hlahella e hotelitsoe ke 'm'e oa hae eo e neng e le Mokeresete oa Kereke ea Chache. Ho utloahala 'm'e oa hae e ne e le kheleke 'minong oa lifela tsa kereke tseo a neng a li tšoella Famole ka makhethe. Ha e le ntate oa hae eena e ne e le kheleke malingoaneng. Ketso ena e ile ea kenya lerato le matla kelellong ea Teboho hoo a ileng a qetella le eena e se e se mocholoko empa ngaka 'minong oa Famo. Sesotho sa hae 'minong se ne se siea bamameli ba ahlame sa linyane la nonyana. Tlhase ea 'mino oa famo e ile ea boela ea butsoeloa le ho ke Lekena Mohale ea ileng a binela Famole ka matla a maholo. Ea boela ea ntlafatsoa ke Teboho Lesholu, ea supileng hore "He ngoana o ne a ntšotla enoa ka koriana. Ha a ne a batla lenothi le itseng o ne tiisa ka mahlong. Joale e be ke lokela ho mo fa seo a se batlang." Famole o qalile 'mino oa famo lilmong tsa bo-1990. O ne bitsoa Famole kaha a ne a tloaetse hore o tla famola motho.

Bao a binneng le bona: Ke Lekena Mohale, Thabo Lesholu, Lebajoa Lephatšoa le bang.

Matlapa: O ne a se a hatisitse matlapa a fetang leshome le metso e mehlano.

O hlokahetse kotsing ea koloi pel'a Ha Toloane. O hlokahetse kamora ho hatisa letlapa le neng le e-na le pina e reng; "*Lebitla le nkemetse*" athe o ne a hlile a lihella likhala.

LESIBE SEKEI

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1969.

Kholo: O re o holetse Ha Thabo, Leribe, a holela lelapeng le neng le hula ka thata bophelong. O ile a kena sekolong sa mathomo sa Ha Mositi, 'me a tsoa a bala sehlopha sa bosupa. Ho tloha moo ha a ka a hlola a ea sekolong ka lebaka la tefello e neng e le holimo ea sekolo. O re joaloka ngoana oa Mosotho o lisitse haholo hoo a neng a bile a chenchana. Naheng o re o ne a ee a le bale likhomo nakong e-bang o letsa koriana ea ntat'aemoholo. Feela o re o ne a letsa ntho e sa utloahaleng ho fihlela a ba le tsebo e batsinyana ka koriana.

Tšebetso: O re o ntse a sebetsa merafong.

Qaleho ea thahasello: 'Mino o bontšitse e le ntho eo a e ratileng esale ngoana kaha habo ho ne ho riteloa joala, e-be ho bitsoa batho ba bang ho tla phehisa ntate oa hae ka ho letsa koriana fochong moo.

Tse hatisitsoeng: Ha a e-s'o hatise letho hobane o ntse a sebetsa joale ha a rate ho ipherekanya. O re bahatise bana ba balotsana ke bona ba boetseng ba mo nyahamisa ka ha o tšaba ho qhekanyetsoa.

Mathata:“Mathata ao ke kopaneng le `ona ke hore lifochong mona ke hona moo re tšelloang lichefo hona teng.

Manolo: O boletse hore eena ntho e mo nolofallang ke ho bina le ho qapa. O re ha a ka fokotsoa mosebetsing feela o tllilo ntša matlapa a mahlano ka tatellano ao boqapi e leng ba hae feela.

*Maikutlo a akaretsang:*Ntate Sekei o itse a ka khothalletsa batho ba thahasellang ho bina hore ba ikise sechabeng. A re lifochong ke hona moo ba ka qalang teng le ha a itse batho ba noang joala ke hona moo ba bolaeloang teng ke libini tse ling. Joale khothaletso ea hae ke hore libini li ke li tlohele ho taho a le ho rata basali ba batho ba bang. O hlokomelitsitse hore tsena li theola liriti tsa libini tsa ‘mino oa famo.

LETEKA LERATO (L-TORE)

*Tlhaho:*Naleli ena ea rona e hlahile ka selemo sa 1987, e hlahela Rome, naheng ea Italy.

*Kholo:*Monghali Lerato Leteka (L.Tore) ke naleli ea ‘mino oa *Hip-Hop*. Eena ke mora oa bobeli baneng ba bararo ba ntate Masuhla le ’m’e Molebogeng Mogudi eo e leng mofu hajoale. Ntate oa hae ke mosebeletsi oa ‘muso lekaleng la litaba tsa kantle ho naha. Khalala ena ea rona e holisitsoe ke batsoali ka bobeli. Ka selemo sa 1997, ba tlohile Lesotho ho ea Ethiopia moo ba khutlileng ka selemo sa 2005. Naleli ena e hotse e rata ho tjeka, le ho taka haholo. Hangata o ne a kenela lipontšo tsa talenta (talent shows) likolong le kantle ho sekolo. Kholong ea hae, esale e le motho ea ratang ‘mino haholo.

*Thuto:*O kene sekolo Phethahatso Primary, a tloha a ea International Community School of Ethiopia moo a entseng thuto e phahameng teng. ka selemo sa 2009, o kene LUCT.

*Tšebetso:*Monghali Leteka o sebelitse Back-Door Holdings e le mookameli oa Royalty Music Group eleng sebaka sa khatiso ea ‘mino. O sebelitse Papali Media a tsamaisa lenaneo le bitsoang Itabolele Presenters Search. Hajoale o sebetsa e le sebini.

*Lenyalo:*O kene lenyalong ka selemo sa 2015. O na le ngoana, mofumahali oa hae o sebetsa Metropolitan.

*Motse:*Hajoale L.tore o lula Khubetsoana.

*Qalo le thahasello:*Tabeng ea tšusumetso ‘minong o re o ne a na lerato la ‘mino oa *Hip- Hop*.Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong, o re o qalile ka 2007. Mathata ao a kopaneng le ‘ona e bile; ho lefuo a hanyenyane meketeng ea naha ha ba menngoe empa libini tse tsoang ka ntle ho naha li lefuo a bokhothokhotho ba lichelete ka hora. Ho ea ka eena tšehetso e sa fokola kahare ho naha. O bontšitse hape hore bophatlalatsi

ha bo lefe libini chelete e bitsoang *royalty* ha ho bapaloa lipina tsa bona. Manolo ao a kopaneng le 'ona ebile ho tsebahatseng ha 'mino oa hae, ho etsa chelete le ho fumana tšehetso.

O sebetsa le mang? O kile a sebetsa le Nirex, Reborn, Turk, N.Tee, le G.AtekMr Maps.

O hatisetsa: Royalty Music Group.

O se a hatisitse matlapa a makae: Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se a ntšitse matlapa a mararo; *Royalty Presents... the commercial mix ka selemo sa 2013*. Letlapeng lena o ne a sebetsa le Nirex, Reborn, Turk, N.Tee, le G.Atek. Ba hatiselitse Royalty Music group. Letlapa la bobeli ke le bitsoang, *Free verses with L.Tore* la selemo sa 2014 le letlapa le bitsoang *Show me yours* le tsoileng ka selemo sa 2015. Mona teng o ne a sebelitse le Mr Maps.

Likatlheho tseo a bileng le tsona ke tse latelang; ke eena mohloli oa Vodacom Super Stars ka 2015. O entse pina le AB Crazy oa Kalawa Jazzmee, o se a arolelana sebae le libini tse hlahelitseng haholo joaloka; Cassper, Khuli Chana le K.O. 'Mino oa hae o se o bapaloa le Johannesburg University.

LETEKETALEMPE

Tlhaho: Sebini sena sa rona se hlahile ka la 29 Loetse, 1975. Se hlahetse seterekeng sa Mafeteng, Tajane, Ha Koki.

Thuto: O entse sehlopha sa borobeli.

Tšebetso: O sebetsa ka 'mino feela. O qalile ho bina ho tloha ka 1995. O se a hatisitse matlapa a fetang botšelela. O bina le Nyakanyaka.

Qholotso: 'Mino ha o na molao oo o sireletsang.

LETHOLA MAPOLASI (SEKEPESELE)

Tlhaho: O hlahile ka 1972. O hlahetse ha habo Terateng, Ha Lepolesa, seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: O hotse a lisa joaloka moshanyana e mong le e mong oa Mosotho.

Thuto: O feletse boemong ba thuto ea mathomo.

Tšebetso: O sebelitse morafong moo lefu le mo khaolelitseng a ntse a sebetsa teng. O ne a sebetsa hape e le sebini.

Lenyalo: O ne a e na le mosali e leng 'Matšepang, le bana ba bararo.

Thahasello 'minong: E tsoetsoe ke kutloano ea hae le Rethabile Mokete (Chakela). Qetellong Chakela a mo lokollela hore a bine le eena, ke ha a tla iketsetsa matlapa a mabeli a hlahang katlase mona.

O bina le bo-mang? O ne a bina le Mokete Chakela le ba bang.

Matlapa: O ne a se a e-na le matlapa a mabeli a lokela ho ntša la boraro, 'ona ke ana:

Polasi le Mathai

Sekepe le Lethola

LETIMA TŠOKOLISO

Tlhaho: O hlahile ka la 20 Motšeanong, 1974, a hlahela Mahahleng, Bobete, Ha Morena Matlotlo Letima moo a ntseng a phela teng le hajoale.

Kholo: Letima o tsoetsoe ke ntate Akhente le 'm'e 'Maphakiso Letima ba ahileng hona Mahahleng ele e mong oa bana ba bane ba lelapa leo. O hotse a lisa liphoofole ho tloha kholong ea hae, a ba a lula le motebong. O ile a jara lesasa ka 1988. O ile a tsoelapele ka mosebetsi oa ho lisa ho fihlela a fumane mosebetsi.

Thuto: Ha a kena sekolo empa o qeteletse a ithuta ho bala le ho ngola a le hae nakong ea mantsiboea moo balisana ba neng ba rutoa ho bala le ho ngola. Ho tloha moo o ile a thusoa ho tseba ho bala le ho ngola ke likhahitseli tsa hae.

Tšebetso: O sebelitse Lekhalong-la-Lithunya ho tloha ka selemo sa 2009 ho isa 2010 moo a neng a shebane le litaba tsa matša le mekhoabo. Ka 2011, a sebetsa e le molebeli (security guard) ho fihlela hajoale.

Lenyalo: O nyetse Ithabeleng Khama oa Ha Tuela, Thaba-Tseka ka 2011, 'me ba na le ngoana a le mong.

Qalo le thahasello: O hotse a letsa sekhankula. O ne a boetse a letsa sekhankula lipapaling tsa bochaba le liea-le-moeeng eleng mosebetsi oo a qeteletseng a o ntšetsa pele ho fihlela a etsa qeto ea ho bina 'mino oa famo. O qalile ka 2012. O ile a qala ka ho bokella chelete ea ho patala moo a tla hatisa matlapa a hae teng. O ile a qala le Kolane Ratia oa Semonkong, Manyetse Ratia, Nchai oa Metolong, Teboho Phangoa oa Mohale's Hoek le Matlotlo Maanela.

O se a hatsitse matlapa a makae?

Sehlopha sa Boiteko No 1: E hatsitsoe ka 2014 ke eena ka tšebeliso le Matlotlo Maanela, Kolane Ratia le Nchai.

Serobala ka lieta-Banna ba Bobete No 2: Eona e hatsitsoe ka 2015 a na le Makoetje Makoetje, Matlotlo Maanela, Kolane Ratia, Rantsane.

Mathata: Ha ho bothata kaha eena a iketsetsa tsohle.

LETSIE RETŠELISITSOE

Tlhaho: Khalala ena e hlahlile ka la 04 Loetse, 1989, a hlhela Ketane, seterekeng sa Mohale's Hoek, Ha Morena Motlatsi Letsie.

Kholo: Ke mora oa 'm'e 'Matlohang le Ntate Lira Letsie. O holiselitsoe Mafeteng ke ntate Sefetsa Mafisa. O hotse a rata lipapali tsa Sesotho ebile e le semathi.

Thuto: O kene Thabaneng Primary School le Mangaung Secondary School.

Tšebetso: O ile a sebetsa Mophis Bakery, hape o ile a khanna makoloi a baeti.

Lenyalo: O nyetse Pulane Mohokole oa Mohale ka 2015, 'me ha ba e-s'o be le ngoana.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso 'minong o re o ne a na le talenta ea ho tjeka, 'me ke eona e mo khannetseng 'minong. Ka selemo sa 2012 o ile a ba le mathata a chelete le tšehetso.

O bina le mang? O kile a bina le April Tšola.

O hatsetsa kae? Salem Studio.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o ne a se a ntšitse matlapa a latelang:

When I remember, 2013

Lerato la 'nete, 2015-Naleli,

Easy man le Black face

Ke leboha Molimo, 2014 Salem Studio le April Tšola.

LETSIE THAABE

Tlhaho: O hlahlile ka selemo sa 1996, a hlhela Pietermaritzburg.

Kholo: Ke e mong oa bana ba bane ba ntate Makoanyane le 'm'e 'Mathaabe Letsie ba ahileng Khubetsoana, Maseru, Ha Morena Hlathe Majara. O holetse kahar'a lelapa le tšoehla-tšoeklang. Ha a ntse a kena St. James High School, e mong oa barutoana-'moho le eena, o ile a mo tsebisa moholoan'ae ea nang le setsi sa khatiso (Studio) hona Maseru.

Thuto: O ile a etsa IGSI (NULIS), a etsa le IT (SQUARE 1)

Tšebetso: Hona joale o sebetsana le mosebetsi oa hae a ikemetse (Independent Project) o sebetsana le liaparo (Clothing Brand- PENYA-PLAY). Mosebetsi ona oa hae o tsamaea ‘moho le ‘mino oa hae, (ho hong ho bapatsa ho hong).

Lenyalo: Ka 2015 o ne a e-s’o nyale.

Qalo le thahasello: O ratile ‘mino oa *Hip-Hop* ho tloha sekolong sa mathomo. O ne a sebelisa oona ‘mino ona nakong ea *debate* ha a le St. James High School, ‘me taba ena e bonahetse e thabeloa haholo ke baithuti-‘moho le eena.

O se a hatisitse matlapa a makae?

From Khaya to Jozi: Ke letlapa la Hip-Hop le nang le lipina tse leshome le metso e robeli.

Mathata: Ha ba fumana tšebetso ho tsoa ‘musong le hore ‘mino oa bona oa utsuo.

LETŠOHLA LEBOHANG

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1968, a hlahela motseng oa Linakeng seterekeng sa Thaba-Tseka moo ho busang Morena Mphosi Matete.

Kholo: Ke mora oa ntate Tapo le ‘m’e ‘Manthabiseng Letšohla bao ka bobeli e leng bafu. Bophelong ba bona ba ne ba iphelisa ka temo e tloaelehileng. Lapeng ba leshome le metso e mene. Kholong ea hae Letšohla o ne a alosa, ‘me ba kena sekolo ka ho fapanyetsana matsatsi le bana ba rangoane oa hae. Ke hore ha ho ne ho ile e mong sekolong ka tsatsi le itseng, le hlahlamang ho ne ho ea e mong e-ba eo a sa eeng sekolong o ea naheng le liphoofofo. O ne a letsa ‘mamokhorong, ‘me hoo ho ile hoa mo ratisa ‘mino le ho qapa. Ka lebaka la bohloki, o ile a sitoa ho phethela lithuto tsa hae sekolong sa mathomo. O ile a lokela ho hiroa e le molisana. Ka selemo sa 1995, khalala ena ha e se e holile e ile ea ikisa ho ntate Apollo, ho kopa hore eo a mo khoaele ka lehafing ka ho bina le eena.

Thuto: O kene sekolo Mokoko Primary School, hona Linakeng Thaba-Tseka. Moo sekolong, e ne e le sebakali sa bolo ea maoto le hoja a ile a tsoa ka lehare ka lebaka la bohloki.

Tšebetso: Pele a kena ‘minong, o ile a hiroa ha nakoana eaba o se a sebetsa e le sebini ho fihlela hajoale.

Lenyalo: Ha a bua ka bophelo ba lenyalo, o hlalosa hore o kene lenyalong ka selemo sa 1990, a nyala ‘Matšotetsi oa Thaba-Tseka. Mofumahali eo oa hae o ile a hloka hala ba na le bana ba bararo, eaba moo a tsosang ntlo ka ‘m’e ‘Manthatisi, ‘me ba sitsoa ka ngoana ea mong to! Ba nyalane le mofumahali enoa oa hae oa bobeli ka selemo sa 2004, ‘me ba iphelela hamonate, ka khotso.

*Motse:*Hajoale Lebohang o ahile Pitseng, Ha Khomohatsana, teng o busoa ke Morena Lobine Khomohatsana.

Qalo le thahasello: Letšohla o bolela hore o kene `minong ka lebaka la talenta ea hae le cheseho ea ho hatisa ‘mino oo e leng oa hae.O kene ‘minong ka selemo sa 1995 a bina le ntate Apollo. `Me ha a ka ba a bona mathata a neng a tobane le sehlopha seo kaha e ne e se sa hae. Ka selemo sa 1999, o ile a iqapela sehlopha sa hae sa Sefako sa Menoaneng, se ileng sa qala ho hatisa ka nako eo ho fihlela hajoale.

*O bina le bo mang?*O kile a bina le sehlopha sa Apollo, a bina le Moketa, Chakatsa le Bazuka.

*O se a hatisitse matlapa a makae?*Matlapa ao khalala ena e a hatisitseng a mangata, a mang a `ona ke a latelang;

Ho! Ha lie me No1, letlapeng lena o ne a sebetsa le Moketa ba le babeli.

Tšimong ea Edene No2, le mona o ne a sebetsa le Moketa.

Khomo tse kholo, ho lena letlapa o ne a sebetsa a le mong.

Sehloho sa Khanyane, letlapeng lena o ne a sebetsa le Chakatsa le Pazuka.

LIPITSA MONYAKA

Tlhaho: O hlahile ka la 25 Motšeanong 1979, a hlahela Mantšonyane, Ha Mafa, Ha Morena Seepheephe Matete, moo a ntseng a phela le hajoale.

Kholo: Ke e mong oa bana ba bahlano ba ntate Monaheng le ‘m’e ‘Mamonyaka ba ahileng hona Ha Morena Seepheephe. O ne a kena sekolo kholong ea hae leha a ne a ntse a lisa liphoofole ha a khutla sekolong hofihlela a ile sekolong se phahameng.

Thuto: O kene sekolo Mantšonyane Primary School ka 1990 ho fihlela ka 1996 ha a ngola sehlopha sa bosupa. Ka 1997 a etsa foromo ea pele ho fihlela ka ea boraro ka 1999, Mafa Secondary School. Ka 2000 a ea Paray High School moo a ileng a fella ka foromo ea bone ho latela bohloki ba batsoali.

Tšebetso: O ile a sebetsa a nka lifoto/linepe/litšoantšo. O entse mosebetsi ona ho tloha ka selemo sa 2002 ho fihlela ka selemo sa 2008, ‘me hajoale o se a shebane le ‘mino feela.

Lenyalo: O ile a nyala Sebueng Qekiso oa Ha Motau, ka 2007, ea ileng a hlokahala ba se ba e-na le ngoana a le mong. O ile a boela a nyala Ntali Mofu oa Lesobeng, Khutlo-Se-Metsi ka 2010, ‘me ba na le ngoana a le mong.

Qalo le thahasello: O susumelitsoe ke bothata ba bana ba neng ba sa kene sekolo ka lebaka la bohloki le ho hlokahala ha batsoali ka lebaka la mafu a mangata ana. Keha

ba tla ikopanya le libini tse ling ele ho leka ho fenyha bothata boo ka hore ba tle ba tsebe ho arola bonyane boo ba nang le bona ho thusa bana ba mofuta ona. O qalile ho bina mafelong a selemo sa 2014. O ne a bina le Serame Lekhooa, Matale Lekhooa le Moqibi Selai.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Thala-boliba ea likoetseng Mantšonyane: E hatisitsoe ka selemo sa 2014, a sebetsa le Matale, Serame le Selai.

Lerumo le utolotsoe Mantšonyane: E hatisitsoe ka selemo sa 2015 a na le Matale, Kotelo le Nthofeela.

Mathata: Ho kopitsoa hoa ‘mino oa bona hoa ba imetsa, ‘me sena se ile sa etsa hore letlapa le se rekoe hantle kaha hang hoba le hatiso le la ile a utloahala le se ntse le letsoa ka *li-flash* likoloing.

LITABE SECHABA

Tlhaho: Sebini sena se hlahile ka la 17 ‘Mesa 1978. O hlahetse Berea, Sebaboleng.

Tšebetso: Ke rakhoebo. O hlahisa motoho, o hatisa ‘mino, le ho atisa lingoloa.

Thuto: O balile sehlopha sa borobong.

‘Mino: O qalile litaba tsa ‘mino 1992. O se a hatisitse matlapa a fetang robeli.

Liqholotso: ‘Mino o tšoana le lijo. Rea keteka le ho hlonama ka ‘mino, leha ho le joalo ha ho na kananelo ea letho ea ‘mino. Khoebo ea ‘mino e ea utsoetsa kamehla le mehla.

MAANELA LENGOLO

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1977, a hlahela Moraong, Ha Marumo, Ha Morena Matlotlo Letima.

Kholo: Ke e mong oa bana ba leshome ba ntate Leeto le ‘m’e ‘Mathuso Maanela ba ahleng hona Moraong, Ha Marumo. O hotse a lisa liphoofo. Ha a tlohela ho lisa, o ile a ea Natala moo a ileng a fihla a itšokola hona teng. Ho khutleng ha hae Natala o ile a fihla a lula hae.

Thuto: Ha a kena sekolo. O ile a tsebella ho bala le ho ngola hae nakong ea mantsiboea moo balisana ba neng ba rutoa ho bala le ho ngola ke mokhatlo oa LANFE.

Tšebetso: O ne a haha, abile a rulela. Ka selemo sa 2013 o ile a sebetsa SOS (K'hamphani) ho fihlela ka 2015 ha mosebetsi o tla fela Natala. Hajoale o ntse a batla mosebetsi.

Lenyalo: O nyetse 'Mannete Letima oa Ha Makhaila, Bobete ka selemo sa 1996, 'me ba na le bana ba bahlano.

Qalo le thahasello: O ne a qale a letsa moropa (Drum), a letsetsa Retimeletsoe Suthisi. O ile a ithuta korieana ka nako eo, 'me o ile a ba le leseli la hore a qape lipina ka nako eo. Keha a tla ba le thahasello ea ho tsoela pele 'minong. Ha a qala ho bina, o ile a qala a letsetsa Suthisi ea neng a mo letsetsa moropa. Thahasello ea tsoaloa hona moo, a ileng a fihlela qeto ea ho rekisa mothamahane e le ho bokella chelete ea khatiso. Ka nako eno o ne a e-na le Lebohang Suthisi le Makalang.

O sebetsa le bo-mang? Mabusa le Lebohang Suthisi.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Moea o foka thoteng tsa Botjebane No 1: O e hatisitse le Mabusa le Mokhathala.

Mathata: Ho hloka tšebetso tabeng tsa khatiso ea matlapa.

MAANELA MATLOTLO

Tlhaho: O hlahile ka la 25 Tšitoe, 1980, a hlahela Ha Marumo, Moraong, Ha Morena Matlotlo Letima, moo a ntseng a phela teng.

Kholo: Ke e mong oa bana ba leshome ba ntate Leeto le 'm'e 'Mathuso ba ahileng hona Moraong. O ile a lisa kholong ea hae. O ile a kena sekolo sa mathomo a pasa sehlopha sa bosupa, a fetela ho se mahareng a etsa foromo ea boraro. Ho tloha mona, o ile a sebetsa likonterakeng Aforeka Boroa. Hoba a khutle likonterakeng, o ile a qala ho letsa korieana kamor'a mona o ile a sebetsa ho tsa bolebeli ho fihlela hajoale.

Thuto: O qetetse sehlopha sa bosupa Marumo R.C.C. Primary School ka selemo sa 1998, a fetela St. Martin, Mokhotlong ho tloha ka 1999 ho isa 2001 moo a ngotseng formo ea boraro. A fella hakaalo ka baka la bohloki ba lelapa labo.

Tšebetso: O ile a sebetsa likonterakeng Aforeka Boroa pele a ka kena 'minong. E itse hoba a khutle, o ile a qala ho bina. Mosebetsi oa hae hajoale ke bolebeli.

Lenyalo: Ha a e-s'o nyale.

Qalo le thahasello: O ne a e-na le lerato la pina ho tloha kholong ea hae. Ntat'ae le rangoan'ae e ne e le liletsi tsa koriana. Qholotso e ne e bile holim'a bona le hore batho ba ha habo bongata e ne ele libini. O qalile ho letsa koriana ka selemo sa 1993, a ntse a ithuta hofihlela ka selemo sa 1997 a se a tseba ho e letsa. Ka 1998 a qala ho letsetsa

batho ba chatang ho fihlela ka 2014 moo teng a ileng a kopuo ke Tšokoliso Letima hore a eo bina le eena.

O se a hatisitse tse kae:

Boiteko No1: e hatisitsoe ka 2014 ke eena le Tšokoliso Letima, Rantsane Ratia le Nchai.

Makoetje No2: Eona e hatisitsoe ka selemo sa 2015. Ke eenaLeluma, matli, Ratia le Makoetje

Mathata: Ha a ne a hatisa, motho ea neng a hatisa o ne a sa hatisa hantle. Hape batho ba na le lerato la ho fuoa ‘mino feela ba sa patale. Empa leha ho le joalo, thekiso ea matlapa e tsamaea hantle.

MABOKO RETŠELISITSOE

Tlhaho: O hlahile ka la 24Hlakola,1962, a hlahela Ntlholohetsane, Mokhotlong, Ha Morena Ntlibi Matete, hona moo a ntseng a phela teng.

Kholo: Ke e mong oa bana ntate Matoioa le ‘m’e ‘Mamaboko. O hotse ka thata haholo. ‘M’e oa hae e ne e le tichere Maliba-Matšo joale a sa hlokomeloe ka nepo.

Thuto: O kene likolo tsa mathomo tse ‘maloa haholo, joaloka Mokhotlong Primary, St. Peters Primary le tse ling. Ka selemo sa 1971, a kena St. Michaels’ Primary. A fetela St. Borniface moo a felletseng foromong ea boraro (Form C). O ne a le bohlae haholo lithutong tsa hae a mpa a khinoa ke bohloki.

Tšebetso: Pele a bina o ne a sebetsa merafong ho la boahelani empa hajoale o sebetsa ele mokonteraka ea cheseletsang.

Lenyalo: O nyetse ‘Malitšitso (1983- 2014) le ‘Maboikano (1996-2008) ‘me o na le bana ba bane.

Qalo le thahasello: Pina e sa le e le ntho ea lelapa, empa eena ka ho khetholoha, o ne a rata ‘mino oa bolumeli. O ne a rata `mino oa lihlopha tsa Holy Cross le Holy Spirit. A reka seletsoa se bitsoang *keyboard* eaba o ithuta ho se letsaka boena.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Lena lefaatše o le tšabe:

Mathata: Ha ho na tsoelopele ‘minong hobane ba patala lichelete tse boima khatisong le tlhokahalo ea ‘maraka le ho utsuo ha ‘mino oa bona. O ile a bina le batho bao e itseng ha a qeta etsa letlapa ba mo siea. Bothata bong ke hore sechaba ha se nke ‘mino e le ntho ea bohlokoa ntle le ha ba tsamaea le libini tse tsoang kantle. Hape o tletleba

ka hore ‘mino oa bona ha o pataloe ha o bapaloa litsing tsa bophatlalatsi le hore ‘muso ha o ba tšehetse.

MAFATA THABONYANE

Tlhaho: O hlahile ka 1953, a hlahela Mahobong seterekeng sa Leribe.

Thuto: O entse thuto e a mathomo Pontmain, Pitseng, Leribe. A etsa J.C le C.O.S.C. Pitseng High School. Ho tloha moo a ea National University of Lesotho moo a entseng B.A. Ed.

Tšebetso: E ile ea e-ba morupeli Bensovale Teacher Training College, koana Herschel, Transkei. ‘Me e kile ea e-ba mookameli oa lekala (HOD) hona moo.

Thahasello ‘minong: O ne a ithatela litaba tsa Sesotho le Basotho.

Lenyalo: O na le mosali le bana.

O bina le bo-mang? O bina le sehlopha sa Litšephe tsa Leribe. Sehlopha se na le libini tse kang Chakatsa, Lethusang, K’hura le ba bang.

MAJARA PETROSE MAJARA

Tlhaho: Naleli ena e hlahile ka la 5 Motšeanong, 1977, e hlahela Mafotholeng seterekeng sa Berea.

Kholo: Sebini sena se holetse lehaeng la bana ba nang le bokooa. Majara Petrose Majara ea binang ‘mino oa bolumeli, ke mora oa ‘m’e ‘Matumisang Majara. Motsoali oa hae ‘m’e ‘Matumisang ha a sebetse. Lapeng habo ba leshome. Ke banana ba bane le bashanyana ba tšeleletseng.

Thuto: Majara o kene sekolo St. James Primary, a ea St. James High School, a phethela ka ho ea Itjareng Vocational School moo a ithutileng ho roka.

Tšebetso: Pele e e-ba sebini o ne a lokisa li-TV le li-radio. Hajoale o sebetsa a lokisa ebile e le sebini.

Lenyalo: O kene lenyalong ka selemo sa 2007. O na le bara ba babeli le barali ba babeli.

Motse: O se a ahile Khubetsoana, Ha morena Hlathe Majara.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong, o re o ile a khannoa ke cheseho ea ho fetisa molaetsa oa Molimo ka pina. O qalile ka selemo sa 1995. A ba le katleho ea botšehetsi leha bo ne bo fokola.

Mathata: O ile a kopana le mathata a latelang; Ho se tsebahale, le ho halaleha ka lebaka ka bokooa.

O hatisetsa: Upper-Room Studio.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o ne a se ntšitse matlapa a latelang; *Ngaka ea lefu la libe*, lena letlapa le tsoile ka selemo sa 2002 le hatisetsoa Upper-Room Studio. Kamor'a moo ea e-ba le bitsoang, *U molimo o tletseng mosa*, lona le tsoile ka selemo sa 2003. Ka selemo sa 2005, a ntša letlapa le bitsoang *Lumela feela*. Eaba ka selemo sa 2008 o ntša letlapa le bitsoang, *Joko ea hau*. Ka 2010 a ntša le leng le bitsoang *Ha le lakatsa ho tseba* a thusoa ke batho ba Studio.

MAJORO BERENG (LEKASE)

Tlhaho: O hlahetse Malumeng, Ha 'Mankhala, Sehlabeng, Ha Mohlouoa Mphaololi, seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: Ke mora oa ntate Majoro le 'm'e 'Malimakatso. O holetse seterekeng sa Mafeteng. O hotse a lisa le hona kathata kaha ho ne ho thoe ha a ntse a kena sekolo o tla ba selehe. Eaba o se a ithatela ho lisa.

Thuto: Kheleke ena ea rona e re ha e tsebe ho bala e-ea nahana, le ho hopola ntho tsa khale le hona ka hloko le hlokolosi e kholo.

Thahasello: O tsoetsoe e le kheleke, ke kahoo a shapang likheleke ka leleme. O re: "Likhomo ha li tloetse lijoko leha li lapa lia fula. Ebile haeba lianela ruri ha li tsebe ho ngala tema. Ngoan'a Nkupa o lichitja, o mehlala e ka re ke phokojoe."

O binne le bo-mang? Ka nako ea phuputso o re o ne a se a binne le libini tse ling tse ngata; Matsie, Ramaru, Melato, Letolole ba bang empa ka nako eo o ne a bina le Pheello le Sofia.

Matlapa: O na le matlapa a fetang mashome a mararo.

Lenyalo: O na le lelapa.

MAKAKOLE TŠEPANG

Tlhaho: Sebini sena sa rona se hlahile ka la 17 Motšeanong, 1973. Se hlahetse seterekeng sa Mohale's hoek, Mekaling, Phatlalla.

Thuto: O entse sehlopha sa borobong.

Tšebetso: Ke setho se matla sa mokhatlo oa basebetsi. Ho feta mona ke seboholi le mophatlalatsi oa litaba.

Minong: O qalile ho bina ka 1995. O se a hatsitse matlapa a fetang leshome. O bina le Phoka Manaila le Lekhotla la Nyakanyaka.

Lenyalo: O na le lelapa.

Qholotso:“Mino o khelloa fatše kahare ho naha ea Lesotho. Kahona o nyotobetsa bahlahisi.”

MAKETSI RANTŠO

Tlhaho: O hlahetse Ha Khobotle, Thabana-morena, Ha Mahooana.

*Kholo:*Ke Mofokeng. Ntate oa hae o ne a mo tšepa haholo ha a ntse a hola, hoo a neng a be a ithoke ka eena. O hotse a lisa liphoofole joaloka moshanyana e mong le e mongoa Mosotho. Ke motho ea ratang sebaka sa habo sa Thaba-morena esita le Lesotho ka kakaretso.

*Thahasello 'minong:*E mong oa batho ba mo susumelitseng 'minong ke Lekase (Bereng Majoro), motho oa 'mapeng Malumeng. O oela sehlopheng sa Fito ea 'Makulehile, Fito ea Thaba-morena. O ne a tsetsela ho ratana le ho utloana ha libini 'minong.

Lenyalo: O na le lelapa feela mosali o ile a mo siea halakahla. Ha a tsebe le hore na bana ba hae ba hokae kahona o nka e le bokhopo bo feletseng ba ba bohoeng ba hae.

*O bina le bo-mang?*O ne a bina le Nonyana.

Matlapa: Ka nako ea phuputso o ne a se a hatsitse matlapa a fetang bobeli moo a neng a bina le libini tse ling. Ho e le 'ngoe ea *Bokhopo ba Bohoeng ba ka* o ne a se a bina a le mong.

MAKHETHE ERNEST (SANKO)

Tlhaho: O hlahile ka 1974.

Kholo: O holisitsoe ke nkho oa hae, 'm'a ntat'ae, nkho 'Mamotseko Setenane. O holetse Ha Lepolesa, Seterekeng sa Mafeteng.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo Lepolesa Primary School, ho tloha ha a bala sehlopha sa pele hoisa ho sa bosupa(Std.7).

Tšebetso: Mosebetsi oa hae esale e le ho bina 'mino oa koriana.

Lenyalo: O na le mosali le bana ba bararo. Mosali oa hae ke `Mamoliehi, bana ke Mmeli, Thabang le Mampe.

Qalo le thahasello minong oa koriana: O bile le thahasello korianeng hang kamorao hore a tlohelle sekolo ha a fihla Gaudeng.

O bina le bo-mang? O bina le Chakela, Motlatsi, Mafotha, ‘Matseko, Semate le Thabo.

O hatisa kae? O hatisa Takk Studios.

O se a hatisitse matlapa a makae? O ne a se a hatisitse matlapa a fetang mashome a mabeli nakong eo a neng a botsoa ka eona.

MAKOALA TSIE

Tlhaho: Tsie o hlhile ka la 9 Mphalane 1987, a hlhela Ha Manama, seterekeng sa Leribe. Ha Manama ho busa Morena Lepota.

Kholo: Tsie Makoala ke khalala ea ‘mino oa bolumeli. Ke mora oa ‘m’e Amelia eo ha joale e leng mofu. Lapeng habo ba tšeletse ka palo, ke banana ba babeli le bashanyana ba bane. Sebini sena sa rona se hotse se le tlas’a bolisa ba motsoali oa sona ‘m’e Amelia hona ha Manama moo. Khalala ena e hotse e bapala bolo ea maoto, *Volleyball* le *taekwondo*.

Thuto: O kene sekolo Little Flower Primary, a tloha moo a ea Kolonyama Primary. O ile a ntšetsa lithuto pele Kolonyama High School.

Tšebetso: Pele a kena ‘minong, Tsie o sebelitse; likonterakeng tsa moaho Aforeka Boroa, 21st Mortuary, Bheki Construction a ba ea Sanctuary Haven Properties. O sebetsa e le sebini hajoale.

Lenyalo: Nakong eo phuputso e etsoang ka eona 2015 o ne a e-s’o nyale.

Motse: Naleli ena e ntse e phela Ha Manama le kajeno.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong o re o ile a khanneloa ‘minong ke lerato la pina le talenta eo anang le eona. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong, o re o qalile ka selemo sa 2009. O re ho qapa ho bobebe. Mathata ao a kopaneng le ‘ona ke hore lisebelisoa tsa ‘mino li theko e boima, bothata bo bong ke ho hloka tšebetso ea lichelete le ho utsuo a hoa ‘mino oa bona.

O bina le mang? Seabata le Nkosi Dumako.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se ntšitse letlapa le bitsoang:

Ho feta nko. Letlapa lena le hatisitsoe ka 2010 ka thuso ea Seabata le Nkosi Dumako.

MALIBA TŠITISO

Tlhaho: O hlahetse Mokhotlong, Liphamoleng, Senqu motseng o bitsoang Likhang.

O binne le bo-mang? O bina le Moeketsane Lekitlane le Mofihli Lephats'oe tlas'a sekhele sa *Sehlopha sa Moketa*.

N/B Phuputso ena e entsoe nakong ea *Sehlopha sa Moketa*

MALIEANE MOTSAMAI

Tlhaho: Khalala ena e hlahile ka selemo sa 1970 e hlahela Lisemeng Ha Morena Retšelisitsoe Molapo.

Kholo: Motsamai Malieane ke e mong oa bana ba bahlano ba ntate Lebabo le 'm'e 'Mateboho Malieane ba iphelisang ka ho itšebetsa. Kholong ea hae Motsamai o ile a binela Macecilia a Mount Royal. Motsamaisi oa sehlopha sa Macecilia o ne a kopana le Motsamai pele a ka ea ruta sehlopha lipina, ba ne ba lihlopha 'moho pele ba ea sehlopheng. Ha ntate oa motsamaisi a ea phomolong, sebini sena sa rona se ile sa sala e le sona se bintšang sehlopha sa Macecilia hape a tsamaisa le LCYM.

Thuto: Sekolo sona, khalala ea rona e se kene Mount Royal Primary, St Saviours High School le Mount Royal High School. Ho tloha moo, sebini sa rona se ile sa ea ntšetsa lithuto pele ka 'mino sekolong sa Natal Technikon e seng e bitsoa Durban Institute of Technology. Kamor'a moo Motsamai o ile a ea sekolong se sehlo sa Natal se bitsoang University of Kwazulu moo a neng a etsa B.A. Degree in Music.

Tšebetso: Pele e e-ba sebini, khalala ena ea 'mino e ne e ruta Mount Royal High School, a ruta Senyesemane. O ile a ruta ha nakoana Lesotho College of Education moo a neng a ruta 'mino.

Lenyalo: O nyetse morali oa ntate Mariti Mariti oa Mathokoane, Leribe, 'me eena ke 'Masebongile Malieane. Bobeli bona bo na le bana ba bararo lehoja e mong a hlokaletse ho setse ba babeli. Lelapa la monghali Motsamai le hlaloso ke mong'a lona le iphelela ka khotso eo ba sitoang le ho e lekanya kaha e le ngata.

Motse: Hajoale naleli ena e phela Sebothoane, Ha Mphuthing Hlotse.

Qalo le thahasello: Tšusumetso 'minong e ne e tsoa ho batsoali ba Monghali Motsamai kaha bobeli ba bona e ne e le libini. Motho e mong ea ileng a susumetsa taba ea 'mino ke ntate Teboho Pitso eo e neng e le tichere. Ha re tla litabeng tsa nalane ea hae 'minong, khalala ena ea rona e bolela hore e ile ea theha sehlopha se bitsoang Wings of Change se binang Soul Gospel 'moho le Afro-Jazz ka selemo sa 2006 ho isa 2007. Ka selemo sa 2008, sebini sena sa rona se ile sa theha sehlopha se bitsoang Senqu Jazz Band eo e ntseng e phela le kajeno. Qholotso ea nako e telele e

bile ho ikoetlisetsa liletsi ka mekhahlelo ea liletsoa. Qalong sehlopha seno se ne se nyatsuo a se nyefoloa empa hajoale se se se ratoa haholo.

O se a hatisitse matlapa a makae? Matlapa a seng a hatisitsoe ke sehlopha sena sa Sehlopha sa Senqu a mabeli;

Lehola le Fotha.

MACHAKA PHAKANE (RUTLHA MASUPHA).

Ke mora oa ntate Chalaka Machaka le 'm'e Mathipe Machaka. A kopanngoa ka lenyalo le 'm'e Nthatuoa Theresia Matete, morali oa ntate Lefu le 'm'e Mamolise Matete, ba ahileng ha Liile. Eena a aha Mahlabatheng, Roma.

O qalile ho bina ka 1982 tlas'a sekhela sa Rutlha Maupha. O binne le libini tse ngata, tse ling li fumane koetliso ea hae. Pokello ea lipina tsa hae, moo a binneng a le mong ke likhatiso (cassettes) tse fetang leshome.

O hlokahetse kamor'a ho kula. O siile mofumahali le bara le barali 'moho le setloholo. Lefu le mo khaoletsa a ntse a bina. O hlokahetse ka selemo sa 2004 ha se felella.

MAPEFANE BHUDAZA

Tlhaho le kholo:

Bhudaza o ne a hlahele Hlotse, seterekeng sa Leribe, selemong sa 1965 ka Loetse 23. Ke mora oa ho fela oa Ntate Mapefane le 'Me Mamochoko Mapefane. Bhudaza o holetse hona moo Hlotse a ntse a lula le batsoali ba hae le ha baholoane ba hae ba bang ba ne ba se ba tsoile metse. O ile a hola le bona kaofela ho se na ea ba thobelang nakong ea kholo ea bona.

*Thuto:*Leha ho sa hlakisoa ka botlalo, empa se bontšitsoeng ke hore,ho tloha sekolong sa mathomo ho fihlela ho sa borobong, Bhudaza o ne a ntse a kena likolo tse kahare ho naha. Ha a lokela ho etsa Form D o ile a tsoa kahar'a naha 'me a qetela lithuto tsa hae sekolong se seng se phahameng sa Africa Boroa.

Kamor'a moo o ile a ntsetsa lithuto tsa hae pele sekolong se seholo sa *FUBA* moo teng a ileng a ithuta Jazz. Ho ntsetsa lithuto tsa hae pele le ho feta, o ile a fetela *Mmabana Cultural Centre*, Mmabatho North West, Africa Boroa. Teng a etsa *Certificate of Theory Music-Piano & Saxophone*, a qeta ka 1989. 1997 – 2000 a etsa *Diploma in*

Jazz Studies le *University of Cape Town, College of Music*. Sekolong sena ke moo Bhudaza a ileng a thabela haholo ho ithuta le tse ling tsa libini tse hloahla tsa Africa Boroa tsa 'mino oa jazz, batho ba kang Musa Manzini, Selaelo Selota, JimmyDludlu le Judith Sephuma. Hona moo Bhudaza o ne a hlile ka kotloloho ho letsa *saxophone* eona ea *jazz* hantle.

Lerato la 'mino:

Bhudaza o holetse kahar'a 'mino empa leha ho le joalo motho o mong ea entseng hore Bhudaza a utloe a na le cheseho ea 'mino haholo oa Jazz, motho eo ke abuti'ae Mochoko David Mapefane. Mochoko e ne e le tichere ea 'mino, a bile a na le bokhoni ba ho hlahlamanya mantsoe a lipina e le ho natefisa pina. O ne a bapala piano, flute le katara. Mochoko e ne e le moetelli-pele oa sehlopha (band). Motho enoa ke eena eo e ileng ea e-ba motsoalle le moratuo oa Bhudaza, a bile a rata ho ba molateli oa abuti oa hae Mochoko.

Ho tloha kholong ea Bhudaza, Mochoko o kentse letsoho haholo. E ne e le moeletsi le motsoalle oa Bhudaza. 'M'e Mamochoko e leng 'm'e oa Bhudaza, ke e mong ea kenyelitseng Bhudaza lerato la ho bina. O ne a kothaletsa mora ho kena sekolo sa Sontaha nakong eo a ntseng a hola. Ho kena sekolo sa Sontaha ho ile ha thabisa Bhudaza hahola hoba teng ho ne ho binoa lipina tsa moea. Pineng ea hae ea 'Glory Hallelujah', ke moo teng a hopolang nakong eo a ntseng a kena sekolo sa Sontaha ha a ntse a hola ka tlas'a tšusumetso ea 'm'e oa hae. Ke hona pineng eona ena moo a isang liteboho tsa hae ho 'm'a hoba sekolo seo sa sontaha se ahile moea oa hae.

Batho ba neng ba bina le Bhudaza nakong ea phuputso:

Sehlopha sa Bhudaza se ahiloe ka batho ba tšeletseng ba akha eena Bhudaza, bona ke;

1. Freddy Mthiya- mosebetsi oa hae ke ho letsa mofuta o mong oa phala e bitsoang trumpet ka Senyesemane.
2. Thato Mokoena- eena ke seletsi se hloahloa sa lenaka (ivory).
3. Liphopho Makhetla- o letsa meropa (drums) ka bokhabane bo tšabehang.
4. Tsietsi Koetle- eena ke ea fanang ka basso (bass) 'me eona o e fana ka ho letsa piano.
5. Frank Leepa- ke mohlalasi ea hlahelletseng ka mahetla ebile ke sebini se lentsoe le phefa.

Bhudaza ke eena moetelli-pele oa sehlopha.

Tšebetso ea Bhudaza:

Pele a theha sehlopha sa hae, Bhudaza o binne le sehlopha sa Lesotho Based Band, le sehlopha sa Talima nakong ea lilemo tse 'ne. O 'nile a hahlaula haholo naheng ea Africa le Namibia a tsamaea le morena oa Reggae e leng Lucky Dube. O boetse a sebetsa le sehlopha sa SunShine se neng se tsebahala haholo sa North West naheng ea Africa Boroa. A boela a kena tšebetsong le banna ba matla haholo ba kang Phillip Meitjies, 'me ba tsamaile le eena ho fihla bo Dubai koana. Bhudaza 'moho le moholoane oa hae Mochoko ba ile ba kena sehlopheng sa Sankomota ka selemo sa 1987 ho isa ho sa 1992 nakong eo sehlopha se arohanang. Kamorao ho moo Bhudaza le Mochoko ba ile ba ba ikopanya 'me ba sebetsa 'moho. Mochoko o ne a bapala katara ha Bhudaza a ne a letsa phala (tenor saxophone). Kamor'a mona o ile a theha sehlopha sa hae sa Bhudaza & Friends.

Ka 2003 ba ntša letlapa le bitsoang *Bo-Mapefane* le ileng la fumana khau ea Multi-platinum e fanoa ke ba Universal Music. Letlapa lena le rekisitse likopi tse 400,000.

Ka 2006 ba ntša *Mohakare* le eona ea fumana khau ea Khauta, e rekisitse le likopi tse 80,000.

Ka 2009 ba ntša letlapa le bitsoang *Likhomo*.

Ka 2012 A fumana khau ea Vodacom Superstar Music & Dance.

Bhudaza o etetse libaka tse ngata tse kang Europe, Asia le Africa.

Mathata le Manolo a Bhudaza mosebetsing oa hae

Mosotho o ee a re ha ho tsela e se nang moepa. Bhudaza le eena o bile le mathata nakong ea mosebetsi oa hae 'minong. Har'a lintho tse mo utloisitseng bohloko, re ka qolla lefu la abuti oa hae, Mochoko le lefu la 'm'e 'Mamochoko. Mochoko o 'nile a hlokahalla kotsing ea koloi le bana ba hae a le German ka 2001, Phato. Ha Mochoko a hlokahala ho ne ho setse beke tse peli pele Bhudaza a hatisa le letlapa la hae. E ne e le takatso ea hae hore abuti oa hae a ke a mamele lipina tse letlapeng leo, tseo boholo ba tsona a thusitsoeng ke eo abutie'ae ho li ngola, 'me hona e hlile ea e-ba tahlehelo e kholo ho Bhudaza. Kamor'a khoeli tse 'ne abuti oa hae a hlokahetse, o ile a boela a

hlokahalhoa ke ‘m’ae, ‘me hona ho bolela hore mosebetsi oa hae o ne o tšoanela ho ema e le hore a fetise mathata ao a hae. Hona ho itlhakisitse hore tsena tse etsaheletseng ho Bhudaza ha lia fihla hamonate pelong ea hae. Leepa le eena o ile a hlokahala pele album eo ea bona e phatlalatsoa. Ha a se a kene mosebetsing oa ho bina sehlopheng sa Bhudaza & Friends o ile a boela a utloisoa bohloko ke mohlophisi oa mokete oa lipina ea ileng a hlophisetsa Bhudaza ho bina nako ese e ile. O ne a lokela ho bina sebakeng se seng kahar’a naha ea Botswana. O ile a tlaloa ke pelo, ‘me a tšosa mohlophisi eo ka hore a ke ke a hlola a bina moo Botswana ka pitso ea mang kapa mang.

Leha ho le joalo, nakong eo a ntseng a sebetsana le mathata ao a hae, eena le bo-mphato oa hae ba ile ba bina meketjaneng e mengata ea lipina kahare le kantele ho naha ea Lesotho, empa haholo-holo ho la Africa Boroa. Sepheo e ne e le ho hlahloba hore na e be letlapa leo le tla ba le ‘maraka o mokae. Tsena o li entse pele letlapa leo le phatlalatsoa.

O ile a re ptjang-ptjang le monghali Pula-Pula Mothibi, seboholi sa Leseli FM. Mothibi, kamor’a ho ithuta ka ‘mino oa Bhudaza , O ile a ts’episa ho mo phallela ka lichelete e le ho fetola toro ea Bhudaza ‘nete, a ba a khothaletsa Bhudaza ho batla e mong oa bahlophisi ea nang le boiphihlelo ‘minong. Ke ka eona nako ena Bhudaza ileng a thulana le Frank Leepa. Ho ea ka Bhudaza, Leepa e ne e se setsebi feela, empa o ne a thabetse boiphihlelo ba Bhudaza, ‘me hona ho entse hore Bhudaza a hlomphe le hona ho tšepa Leepa. Lebaka ke hore Bhudaza o ne a kile a latsoa le hona ho sebetsa le eena pejana. Leepa o ile a ngola ‘E thata Nthoena’ eo Bhudaza e bileng mohlophisi oa eona.

Kamor’a lilemo tse tharo letlapa leo le ile la tsoa, libini tsa lona, li ne li bina li thabile haholo eka hoja album eo ha e tsoaloa ka har’a mathata a joalo, ke ka hoo Bhudaza a reng ‘Ka sesotho ngoana ha a hlahile, ke thabo le monyaka ho baholo, ebe ho tla binoa, ho etsoe le metjeko empa ho se ho lebahile mahlaba le mahloko ao ‘mangoana a fetileng ho ‘ona nakong ea pelehi ea ngoana.’”

MARAKE LECHESA (CHEESE-MAN)

*Tlhaho:*Marake Lechesa (Cheese man) ke naleli ea ‘mino e hlahetseng Popanyane seterekeng sa Maseru ha mofumahali ‘Mabathoana ka selemo sa 1982.

Kholo: Ke mora oa mofu ntate Santi le ‘m’e ‘Mamohanyane eo eleng sehoai. Lapeng habo Cheese-man ke bana ba tšeletseng ka palo. Kholong ea hae, e ne e le semathi se hloahloa se neng se ipabola mabelong.

*Thuto:*Monghali Marake o kene sekolo Popanyane Primary, a tloha a ea Lebamang High School.

*Tšebetso:*O sebelitse e le ralitšoantšo le mohlahisi oa litšoantšo (video). A sebetsa e le seboholi Seea-le-moeeng sa Harvest . Hajoale o sebetsa e le morekisi oa lihlahisoa tsa litlama-tlama.

*Lenyalo:*Nakong ea phuputso e entsoeng ka selemo sa 2015 o ne a se a nyetse a na le bana ba babeli.

*Motse:*Hajoale o lula Ha Shelile, ha morena Mopeli Matsoso.

*Qalo le thahasello:*Tabeng ea tšusumetso ‘minong o ne a rata ‘mino le ho fetisa molaetsa oa Molimo ka pina. ‘Minong o qalile ka 2007. Bothata boo a kopaneng le bona ke ba ho hatisoa hoa ‘mino oa bona ntle le tumello ea bona.

O hatisa kae? Salem Studio.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o ne a se a ntšitse letlapa le latelang;

Cheeze man part 1, ka selemo sa 2007, Letlapeng lena o ne a sebelitse le moruti Posholi, Molupe le Jumbo. Khatiso e bile Salem Studio.

O sebetsa le bo-mang? Moruti Posholi, Molupe le Jumbo.

MASUPHA THATO

*Tlhaho:*Khalala ena ea ‘mino e hlahetse Ha ‘Matholoana, seterekeng sa Berea ka la 23 Tlhakubele,1983.

Kholo: Thato Masupha ke sebini sa *Kwaito*. Ke mora oa ntate Koali Masupha le ‘m’e ‘Mampinane bao eleng bafu. Mona moo a hlahetseng teng ho busa Morena Koali Masupha. Lapeng habo ba tšeletse, ke banana ba babeli le bashanyana ba bane. Hajoale o se a phela Ha Abia tlas’a puso ea Morena Abia. Sebini sena sa rona se holetse Motse-Mocha. Se hotse e le sebakali sa bolo ea maoto se bile se rata ho ba sebini.

Thuto: Monghali Masupha o kene sekolo Motimposo Primary. Kamor'a moo, a ea Bethany High school.

Tšebetso: Pele a kena 'minong, o ne a sebetsa koranteng ea Informative e le mobapatsi. O ile a sebetsa hape lifemeng.

Lenyalo: O nyetse Litšeoane oa Maputsoe ka selemo sa 2015, 'me ba na le morali a le mong.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso 'minong o re o kene 'minong hobane e le oona o mo thusang ho ntša bohloko a sa loane. O qalile ho bina ka 1999. Mathata ao a kopaneng le 'ona ke ho jeoa 'metoane ke beng ba libaka tsa khatiso hobane chelete eo a neng a e filoe ke bathusi e ne sa finyelle ho eena.

O sebetsa le bo-mang? O sebelitse le DJ Davets le Keke.

O hatisa kae? O hatisetsa ha DJ Switch le Meropa Studio.

O se a hatisitse matlapa a makae: Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se ntšitse matlapa a latelang:

Marena, lena letlapa le tsoile ka 2005. O sebelitse le Informative le DJ Davets 'me ba hatisetsa ha DJ Switch.

Jaiva, lona le tsoile ka 2008. Letlapeng lena o sebelitse le Keke ba hatisa Meropa Studio.

MOENO MOEKETSI

Tlhaho: O hlahetse ha 'Majane, Maseru ka 1971.

Thuto: O kene sekolo, a tsoa a bala sehlopha sa bobeli.

Kholo: O hotse e le molisana, 'me ehlile o lisitse haholo. Ke kahona a ileng a ntšoa sekolong hore a il'o lisa likhomo. O ne a binela lihlopha tsa mahaeng tsa 'mino.

Tsebetso: O sebetsa merafong ha hajoale.

Thahasello: Thahasello ea hae e qalile ha a ntse a letsa'mamokhorong.

Qaleho ea khatiso: O na le kasete e le 'ngoe feela e bitsoang *Chaba sa Matelile*.

Mathata: Eena o re mathata ha a ke a kopane le 'ona. O re o bona a ntse a sebetsa hantle.

Manolo: Ho tsamaisa sehlopha ha se il'o bina o re ke bothebelele hobane o na le koloi ea hae.

Maikutlo a akaretsang: O re tšebelisano ke ntho ea bohlokoa haholo kahona oa e khothaletsa ho libini tse ling.

MOHALE LEKENA (MANTŠA)

Tlhaho: O hlahile ka 1965.

Kholo: O holetse ha habo a alosa likhomo tsabo.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo feela a fella sehlopheng sa bohloano (Std 5)

Tšebetso: Ha a e-so sebetse hohang kantle le ho bina mino oa koriana.

Lenyalo: O na le mosali le bana ba bane.

Qalo le thahasello 'minong oa koriana: O qalile ho e bona le ho e rata ka 1983 e letsoa ke ntate Mabili oa Mafeteng, 'me a bontša hore koriana e ne e tsamaea hantle le morethetho oa pina, 'moho le bokheleke ba ntate Mabili, ke moo a bileng le thahasello ea `mino ona oa koriana.

O bina le bo-mang? Ka nako ea phuputso o ne a bina le Teboho Maphathe (Kholumo).

O hatisa kae? O hatisa Takk Studios, South Africa.

O se a hatsitse tse kae? O se a hatsitse tse mashome a mabeli a motso o mong (21)

Mathata ao a kopanang le 'ona: Ke mathata a boqapi, ho hloka `maraka, thekiso e tlaase ka lebaka la likopike batho ba ba thusang ho hatisa, ho hlouoa ke libini tse ling tse binang 'mino oa koriana, ho se tsotelloe ke sechaba sa heno le ho hloka botšehetsi ho tsoa sechabeng sa habo.

Manolo: O re 'mino ona o phelisa lelapa la hae ka lisente tseo a ntseng a li fumana, hape o khona ho tsebana le batho ba bangata le ho thusa motho ho qoba litaba tsa bosholu le tse ling.

Likhothaletso le boipiletso sechabeng: O kopa sechaba ho ba tšehetsa mona 'minong oa koriana, le hore batho ba tsoele pele ka litalenta tsa bona. O kopa hore bahlophisi le bafani ba ba thuse ho intlafatsa le hore hobe le litlholisano tsa `mino moo ba tlang ho fumana likhau e le mokhoa o mong oa ho intlafatsa. O khothaletsa bacha hore ba kene sekolo.

MOHAPI KOPANO

Tlhaho: O hlahile ka 1971.

Kholo: A hola a lisa likhomo, a tena tšea. O re o na le talenta ea ‘mino hoo mantsiboea ha a ne a qeta ho koalla a neng a toba sehlopheng sa bona sa ‘mino motseng moo. Athe naheng o ne a letsa ‘mamokhorong haholo.

Thuto: O kene sekolo sa Sebaki moo a tsoileng a bala sehlopha sa bosupa.

Tšebetso: Ke sehoai se itšebetsang. O re o kile a sebetsa le libini tse kang Monyase le ba bang.

Qaleho ea thahasello: Ntate Kopano o re thahasello ea ‘mino e mofihletse a se a le moholo tjena ka 2000 ha a mamela likasete tsa batho ba bang ba hatisitseng. Keha le eena a itekela, ‘me o ile a atleha hobane o bone batho ba thahasella ‘mino oa hae.

Tse hatisitsoeng: Ke hona a nang le kasete e le ‘ngoe feela ea ‘mino.

Mathata: Bothata boo eena a itseng o thulana le bona ke ba hore mechine e robehe ha a hatisa matlapa a hae. Matlapa ha a rekoe ha a hatisitse, ‘me hoo ho a nyahamisa.

Manolo: O re ho hatisa ho bonolo hobane bahatise ba hae ba ne ba mo theolele ‘me a hatisa kapele. A bontša hape hore bahatise ba hae ba ‘moleletse hore ha a hatisa khafetsa ba tla mo nyehlisetsa, ‘me a re hoo ke ho bontša tšebeliso e mofuthu.

Tharollo ea mathata: O re mathata a lichelete a ka rarolloa ka hore libini li ikopanye li be ntsoe le le leng hore li tsebe ho tšehetsana. A boela a hlokomelisa hore ha bona e le libini ba ka ikatametsa sechabeng ba ka beha maemo a ‘maraka oa bona maemong a matle haholo hobane sechaba se tla be se ba tseba kahona ho ka ba bobebe ho ba tšehetsa.

Maikutlo a akaretsang: “Na ke khothalletsa kutloano ea libini hore li qobe likhohlano tse sa hlokaleng esita le ho sokelana ho qetellang ka tsona lintoa.”

MOHAPI TSEBO

Tlhaho: O hlahile ka 1974. O re o hlalitse seterekeng sa Maseru motseng o bitsoang Tloutle.

Kholo: O re ho holeng e ne e le molisana, a lisa likhomo. Ke motho ea ileng a jara lesasa. O re bokheleke ba hae bone bo tsejoa ho tloha lik’honseteng ho ea fihla linakeling.

Thuto: O re o kene sekolo sa mathomo sa Roma ho fihlela sehlopheng sa bosupa. A tlohela sekolo ka lebaka la ho se tsotelle thuto.

Tšebetso: O itse eena o sebetsa mobung, ke hore ke sehoai.

Qaleho ea thahasello: O re ‘mino ke ntho ea ho tloha bongoaneng ba hae. O rebokheleke ke bona bo entseng hore e be le eena o qetella a se a baloa har’a libini, ha ho motho ea mo khothalelitseng oona.

Tse hatisitsoeng: Tsebo o re hang ha a bokelletse ho lekana o oa hatisa.

Mathata: Ho hloka chelete ea ho hatisa, liletsoa esita le batho ba tšepahalang ba ka binang le bona.

Manolo: O re eena o tseba ho iqapela lipina a be a li lokise hore li lokele tsebe ea momameli.

Maikutlo a akaretsang: O re ha ho ka ha etsoa setsi sa khatiso kahar’a naha mohlomong ba ka lumelloa ho hatisa le ka mekitlane, e leng ho tlang ho bebofatsa mokhoa oa ho hatisa.

MOHLOMI THABO

Tlhaho: O hlahile ka 1980, a hlahela Ha Sikane, Ha Morena ‘Mamoipone Sikane.

Kholo: O hotse a le tlas’a tlhokomelo ea batsoali ba hae ka bobeli. O ne a kenela lihlopha tsa ‘mino sekolong.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Villa-Maria ka 1989 ho isa 1996. A fetela ho se phahameng sa ‘Maseribane ka 1997 ho isa 1999, moo a ileng a atleha ho fihlela sehlopha sa boraro feela (Form C).

Tšebetso: E ne e le moitšokoli, ‘me hajoale ke mothusi lebenkeleng la thepa (*supermarket*).

Lenyalo: Ba se ba arohane le molekane oa hae.

Qalo le thahasello: O ile a hlokomela hore o na le talenta ha a ntse a bina lihlopheng tsa ‘mino tsa motseng le tsa kerekeng, ‘me a bona hore ho molemo a e fetole mokhoa oa ho iphelisa. O ne a sa tsebe hore setsing sa khatiso ho lefshoa ka lihora, ‘me o ne a sa itlhophele seo ha a ne a qala. Ho ile ha ba bothata ha ba tsamaea kaha a ne a hatisetsa Maseru. Ha a se a hatisitse joale ea ba bothataho itsebahatsa.

O se a hatisitse tse kae:

Litšiu tsa ka.

Sera re tla se hlola.

Liphakoe tsa mose ho Seaka.

O hatisetša: Ha Salem Studios.

MOJELA MANTITANA

Tlhalo: O hlalile ka 1970, a hlalela Sehlabeng, Matsieng.

Thuto: O re o feletse sekolong sa mathomo. Sesosa ke hobane o ne a sa tsotelle thuto.

Kholo: O re o hotse a lisa likhomo, a bile a chenchana ha a ntse a kena sekolo.

Tšebetso: O itse eena ke sehoai sa lijo-thollo.

Qaleho ea thahasello 'minong: O re thahasello e mo fihletse ha a ntse a kena kereke, a bona batsoali ba hae ba bina ka kerekeng, le eena a be a binela bacha. Ke moo qetellong a ileng a nahana ho theha sehlopha sa hae kantle ho sa kereke.

Qaleho ea khatiso: O qalile ka 1999.

Tse hatisitsoeng: O re o hatisitse tse peli le Chakela. Tse 'ne le ntate Phumo.

Mathata: O re ho qapa ke ntho e thata haholo. O bontšitse hape hore tlhokahalo ea chelete ke bothata bo bong.

Manolo: O itse eena ha a bone manolo.

Maikutlo a akaretsang: "Ha libini li ka fumana lithuso ho tsoa likh'amphaning tse kholo kapa bafani esita le 'muso li ka khona ho intlafatsa". O re ha tsena li ka etsoa tlhase ea 'mino oa rona e ka hlena, ea anela naha.

MOKAKE MOLIBELI

Tlhalo: Molibeli Mokake (Stlofa) ke naleli ea 'mino e hlalileng kaselemo sa 1978, a hlalela seterekeng sa Maseru.

Kholo: Batsoali ba khalala ena ke ntate Tšolo le 'm'e 'Mamolibeli bao hajoale e leng matichere a seng a le phomolong ka bobeli. Lapeng habo Molibeli ke bana ba babeli. Khalala ena ea rona e holisitsoe joaloka ngoana e mong le e mong oa Mosotho. O fihlile linaheng tse kang Zambia, Zimbabwe, Botswana, Swaziland le tse ling ele moemeli oa UNFP le Vodacom.

Thuto: Mokake o kene sekolo sa mathomo Tšitsong. A ea St. James Primary School. Thuto e phahameng o e entse Lesotho High School le Khubetsoana High School.

Tšebetso: Naleli ena ea rona esale e bina.

Lenyalo: Nakong ea phuputso selemong sa 2015 o ne se a nyetse, a na le ngoana a le mong.

Motse: Hajoale, Molibeli o lula Ha Foso, seterekeng sa Berea.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong, o re ke ka lebaka la talenta ea hae a keneng ‘minong. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong o re o qalile ka selemo sa 1996 le Tšukulu le Taoana. O ile a kopana le Toka ba etsa sehlopha se bitsoang M3, eaba o kopana le Tikiso ho bopa sehlopha se bitsoang Lefate. Ha Lefate le shoa ka 2009 o ile a tsoela pele ho bina a le mong.

O bina le mang: O kile a bina le M3 le Lefate.

O se a hatsitse tse kae: Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se a ntšitse matlapa a mararo;

Ha ho poho-peli ka selemo sa 2009,

Mohale o tsoa maroleng ka selemo sa 2013,

Koko mosaling ka selemo sa 2015.

MOKEJANE RAMAKHEMA (MOKOTJO)

Tlhaho: O hlahetse Kolo, motseng o bitsoang Malaleng, seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: “Ke Mokoena oa ha Ntai oa Mokheseng, ke marabe sekoto, noha e itoma mohatla e bothile. E ea tsoha hosasa ha letsatsi le hlahlamela lithaba, motho oa ‘Makhoabane oa Makata, Makata ka mahlong o lebolu, ha ke ane koena mohatla ke ana phatla, koena ha e hlape metsing e theosa, e hlapa e a nyolosa maliboho.”

Lelapa: O nyetse ‘m’e Maseabata. O na le bana.

Thahasello ‘minong: O filoe lebitso la Mokotjo ha a fihla lefehleng, a le fuoa ke ngaka ea hae. O sebetsa ka sethuela. O ile a lora koriana, a qetella a e rekile, a e letsa. O re o thoasitse koriana. Tse ling tsa lipina o li bona torong.

Matlapa: Ka nako ea phuputso o ne a se a hatsitse matlapa a mahlano.

O bina le bo-mang? O bina le Thabo Makhanya, Mosala, Rantšo le ba bang. O thusitsoe ke Daniel ho hatisa matlapa a mang a mahae.

MOKETE ALEXIS CHAKELA

Tlhaho: O hlahile ka 1969, a hlahela motseng oa habo Matelile, Ha Makhele Seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: O holetse motseng oa habo oa Matelile, a ba a jara lesasa hona teng ka selemo sa 1986.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo Matelile, Ha Nthonyana ho tloha ka selemo sa 1976, ‘me teng o tsoile a bala sehlopha sa bohloano (Std 5).

Motse: O ahile motseng oa Matelile, Ha Makhakhe Seterekeng sa Mafeteng .

Tšebetso: O sebelitse merafong Gaudeng le lifemeng lejoe-leputsoa ho tloha ka selemo sa 1992.

Lenyalo: O na le mosali a le mong ea bitsoang Khethang oa Qacha’s nek le mora a le mong ho latela nako eo a neng a botsoa ka eona.

*Qalo le thahasello minong oa koriana:*Haesale e le kheleke, ‘me a itlhokomela ka selemo sa 1989. A qala sehlopha sa *Chaba sa Matelile* le thaka tsa hae tsa hona moo. A tuma e le Mosotho Chakela. A qala ho hatisa ka selemo sa 1991.

*O hatisa kae?*O hatisa Takk Studio,Gaudeng, South Africa.

O se a hatisitse tse kae? Ho ipapisitsoe le nako a neng a botsoa ka eona o ne a se a hatisitse tse mashome a mane a metso e robong (49) kaofela.

Mosotho le Molotsana li ‘ne (4),

Motsamai le Chakela li leshome(10),

Seeiso Tšoana Mantata li supile (7),

Mantitana Mojela li se li le tharo(3)

Motsiri Khomo li peli(2),

Poelano e le ‘ngoe(1) esita ele engoe le *Doc Shebeleza*, hammoho le tse ling.

*Mathata ao a kopanang le `ona:* Boqapi kaha o nahana kathata ha a batla ho qabola batho, ho bina ka tsa bophelo ba hae esita le lipina tse ling feela. Hona ho tšoarisa motho hlooho haholo. Makhooa ao ba hatasang ho `ona a ba qhekella ka ho iketsetsa *licassette* tse ngata ho feta palo eo sebini se e tsebang, e be ba iketsetsa chelete ka tsona. Tlholisano le libini tse ling tsa ‘mino oa koriana, ‘me ba ba le mahloeo a bakang lintoa tse qetellang ka mafu a libini tse ling. Ba be ba tšoaroe kamor’a tsona lintoa tseo.

Manolo: Ho bina ho fana ka mokhoa oa ho iphelisa ‘moho le lelapa la hae, ho motsebisa batho esita le libaka tse fapaneng, ‘me hona ho hlabolla kelello. Leha ho na

le mathata a mangata hakaalo, botšehetsi bo bonahala bo phahame haholo matsatsing a morao tjena, batho ba se ba khothalla ho reka le ho mamela ‘mino oa koriana.

O bina le bo mang: O bina le Tafo(Mzeke), Zakia Ramphalile, Teboho Lesia(Famole), Doc Shebeleza hape o ne a bina le mofu Ernest Setenane.

Boipiletso sechabeng: O re batho ba ba thuse ho ba tšehetse bophelong kapa tšimong ena ea ‘mino.

MOKHACHANE TŠOLO

Tlhaho: O hlahetse Mahareng, Boleka.

Kholo: Ke Mofokeng ka seboko. Ke mora oa ntate Toahlatse.

Lenyalo: Ka nako ea phuputso o ne a e-‘so nyale.

O bina le mang? O bina le *Together* oa Butha-Buthe.

MOKHALI SELLO

Tlhaho: O hlahile ka la 17 Hlakola,1977, a hlahela Linakeng, Thaba-Tseka, Ha Morena Mphosi Matete.

Kholo: Ke mora oa ntate Pitso le ‘m’e ‘Mapholoho Mokhali ba ahileng hona Linakeng. Lapeng habo ba tšeletse.

Thuto: O ile a kena sekolo a tsoa a bala sehlopha sa pele, a khahloa ke ho lisa. A kena sekolo sa balisana ho fihlela a bala sehlopha sa bosupa empa le teng a ‘na a tsoa ka lehare, ‘me ke hona moo a feletseng teng tabeng ea thuto.

Tšebetso: O ne a rekisa liphahlo pele a bina, ‘me le hona joale o ntse a rekisa liphahlo.

Lenyalo: O ile a nyala molekane oa bobeli hobane oa pele o ile a hlokahala, ‘me ka kakaretso o na le bana ba bane.

Motse: O ahile Mosaqane, Thala-Mocha, Qacha’s Nek

Qalo le tšusumetso: O ne a rata ‘mamokhorong ha a lisa, a kopana le batho ba letsang koriana. A khahloa ke mohlankana eo a neng a bolotse le eena ha a letsa koriana, ka lebitso e le Mikel.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Phehla-Marole-Lerato la maiketsetso.

Phehla-Marole-Ho hloka mak'heloane.

Phehla-marole Special-Letsolo ke la Lekhalong.

2010 Ha Makhaola-Keletso ke lebone.

Mathata: Ha a na mokhoa oa ho reka lipikara, meropa, le metsoako, thepa eohle ea 'mino e litjeo li holimo. Bothata bo boholo ke 'maraka le ho rekisa. Empa ho rekisa thepa ea liaparo ho ntse ho mo thusa ho beha bohobe tafoleng.

MOKHIBA KEKETSO MATHULA

Tlhaho: O hlahile ka 1967.

Kholo: Ke motho ea hotseng a lisa liphoofole tsa batho, a sebeletsa beng ba liphoofole. O holetse motseng ha habo Ha Tebalo, Matelile.

Thuto: Ha a kena sekolo hohang , o re ke motho ea bohlae ba tlhaho.

Tšebetso: Ke motho ea sebetsang ka ho bina kapa ho letsa moo a hiriloeng teng ho ea letsa korianana.

Lenyalo: O na le mosali le bana ba babeli.

Motse: Ke motho oa Matelile, Ha Tebalo seterekeng sa Mafeteng.

Qalo le thahasello korianeng: Ke motho ea qalileng ho ba le thahasello ea ho bina ka selemo sa 1980 empa a sa hatise. O qalile ho hlahella khatisong ka 1989 a bina le Rutlha Masopha ka 1992. A qala ho hatisa a ikemetse ele 'Keketso Mathula No.1' ka selemo sa 1993 a etsa No.2, 'me a ba a hatisa le e bitsoang "Poho li Matla No.1" Ke kahona lipokello tsa hae li leng mekhahlelo e 'meli, ke tse bitsoang "Poho li matla" le tse bitsoang "Keketso Mathula"

O bina le bo-mang? Hajoale o bina a le mong.

O hatisetsa kae? O hatisetsa Takk Studios,Gaudeng.

O se a hatisitse matlapa a makae: O se a hatisitse tse mashome a mabeli a metso e 'meli(22) , tse bitsoang "Keketso Mathula li 12 ha tse bitsoang Poho li matla li le 10"

Mathata ao a kopanang le `ona minong oa korianana: O bontša mathata a maholo e le ho hloka ponaletso litumellanong tse amanang le chelete, e leng eona e bakang boqhekanyetsi ba batho ba ba hatisetsang. Mathata a mang ke a bakoang ke bosholu ba 'mino oa bona, moo likhatiso tsa bona li qopitsoang(dubbing) le ho rekisoa ka chelete e tlaase ha likhatiso tsa 'nete (originals) li qetella li sa rekoe hantle .

Manolo: “Re le libini re khona ho phela ka talenta ena ea ‘mino.”

Likhothaletso le boipiletso sechabeng: O re batho kaofela ba tiisetse mathateng ‘ohle ao ba ka kopanang le ‘ona hobane tsohle lihlotsoe ke Molimo. Bacha ba ee sekolong joalokaha thuto e le leseli la bophelo matsatsing a kajeno. O kopa hape hore sechaba se ba tšehetse kahohle-hohle ba tsebe ho khothala.

MOKOATSELA MOKETA

Tlhaho: O hlhile ka 1973, a hlhela Vuka-Mosotho.

Kholo: O holetse hona teng a lisa manamane ho fihlela a lisa likhomo.

Thuto: O tsoile sekolo a le sehlopheng sa boraro.

Tšebetso: O boletse hore ha a ka a sebetsa esale a itisetsa likhomo tsabo.

Qaleho ea thahasello: O ne a rata ‘mino oa ntate Apollo ha hoholo. A ba le thahasello hape ka ha mamela sehlopha sa Litšephe tsa Leribe sa ntate Mafata. A qetella a bina le ntate Apollo le Letšohla moo a neng a letsa meropa. Ha ba e-tsoa motse le Letšohla ba theha sehlopha sa Sefako sa Menoaneng. O re o ratile ‘mino ka 1999, a tsoetsoa thahasello ke korianana.

Lenyalo: O ile a nyala ‘m’e ‘Masefabatho ea ileng a hlokahala. A nyala mosali oa bobeli, ‘m’e ‘Mareabetsoe. O na le bana basaling bana ba babeli.

Qaleho ea khatiso: O qalile ka 2000.

Tse hatisitsoeng:

Fako sa menoaneng – Hee ho ha lieme

Ba fihla Batlokoa – Ba kae batho?

Fako sa menoaneng no 2 – Tsimong ea Edene.

Kholumolumo ea Leribe – Ngoan’a mofutsana.

Moketa special – Masolele tse ling tse ngata.

Mathata: Chelete ea ho hatisa ke bothata bo boholo. Ho jeoa lichelete ke batho ba ba thusang ho hatisa.

Manolo: O re o itsebela ho tsanyaola le ho qapa.

Tharollo: Ke hore feela libini tsa Sesotho li utloane.

Maikutlo a akaretsang: “Muso o lokela ho re thusa ka chelete ea ho hatisa e le hore re re atlehe ‘minong.”

MOLEKO TAOLE

Tlhaho: O hlahile ka 1975, a hlahela motseng oa Boluma-Tau.

Kholo: O holetse hona moo Boluma-Tau, a hola ka mokhoa o hlileng o leng thata haholo.

Thuto: O itse o feletse sehlopheng sa boraro sekolong sa mathomo.

Bolisana: O re eena hee! Ke molisana oa khale esita le hona tjena o ntse a ee a li phekhole.

Tšebetso: O itse ha ana mosebetsi oo a o sebetsang hajoale kathoko ho ‘mino.

Qaleho ea thahasello: O re libini tse neng li tumme li ile tsa etsa hore le eena a keneloe ke moea oa ho batla ho tuma ka ‘mino kaha ebile e le kheleke. Joale o re a khotatsoa keha e re ha a bina e be batho ba a khotsofala.

Qaleho ea khatiso: O re o qalile ka 2001.

Tse hatisitsoeng nakong eo a botsitsoeng ka eona:

Tsa fihla lingaka.

Mathata: O re ho qapa lipina tse khotsofatsang sechaba ke mosebetsi o thata. O re bothata bo bong ke bo etsoang ka boomo ke makhooa ka ho ba hanyapetsa.

Manolo: “Ha ke na manolo.”

Tharollo: O re feela o hlokomela hore ha sebini se ipha nako ‘minong, se ka khona ho qapa ‘mino o khotsofatsang. A tsoelapele hore libini li lokela ho batla liakhente ho sebetsa khahlanong le baqhekelli bana ba makhooa.

Maikutlo a akaretsang. O re haeba ke ntho e bonolo ke hore setsi sa khatiso se hlongoe kahar’a naha ho qoba ho qhekelloa ke makhooa.

MORAKE TŠELISO

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1982, a hlahela Phaleng, Ha Morena Kakuli Sekonyela, empa eena o se a phela Pontšeng, Ha Morena Ntaote Ntaote.

Kholo: Ke e mong oa bana ba tšeletseng ba ntate Litaba le ‘m’e ‘Mautloanang Marake, ba ahileng Phaleng. O hotse a alosa liphoofolo ho fihlela a ba a nyala. Kamor’a moo, o ile a qala mosebetsi oa ho roka lieta ho tloha ka selemo sa 2006 ho fihlela hajoale.

Thuto: Ha a kena sekolo.

Tšebetso: Mosebetsi oa hae pele a bina, esita le hona joale, ke ho roka lieta.

Lenyalo: O nyetse ‘Mamokete Mahapang oa Mashai ka 2009, ‘me ba na le bana ba babeli.

Qalo le thahasello: Esale e le motho ea ratang pina, empa o ne a hloka mokhoa oa hore na o qala joang. O qalile ho bina ka selemo sa 2013 a na le Ntisane Raphoolo le Lehola Makokone.

O se a hatsitse matlapa a makae?

Borata No 1: E hatsitsoe ke eena a e-na le Lesoefe ka 2014.

Borata No 2: Eona o e hatsitse a e-na le Lesoefe, Mpho le Mphonyane.

Mathata: O ne a hloka lisebelisoa le ho fihlela hajoale o ntse a tobane le bothata bo tšoanang, haholo koloi hobane ka nako e ‘ngoe a sitoa ho finyella moo a lokelang ho ea bina teng.

MOSHE PROSPERITY KATLEHO

Tlhaho: Katleho o hlahile ka la 5 Tlhakubele 198,1 a hlahela ha ‘Mantšebo, Ha Morena Mathe.

Kholo: Monghali Katleho Prosperity Moshe eo eleng naleli ea ‘mino oa bolumeli, ke mora oa ‘m’e ‘Makatleho le ntate Marou Moshe. Ke eena e moholo habo, o hlahlangoa ke ngoanana. Ntate oa hae o hloka hetse, ha ‘m’e oa hae eena e le mohoebi. Sebini sena sa rona se hotse se le boliseng ba batsoali ka bobeli hona ha ‘Mantšebo. E ne e le sebakali sa bolo ea maoto.

Thuto: O kene sekolo St. James Primary, a ea Tšepo Christian High School. Ho tloha moo o ile a ea Ministry of Miracles School.

Tšebetso: Pele e e-ba sebini o ne a sebetsa e le moruti. Hajoale ke moruti ebile ke sebini.

Lenyalo: Nakong eo phuputso e etsoang ka eona 2015 o ne a s’ a na le lelapa. Ha a bua ka bophelo ba hae o re o kene lenyalong ka selemo sa 2012. O na le morali a le mong.

Motse: Khalala ena e se e phela Maputsoe, seterekeng sa Leribe.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong, o re ke ka lebaka la talenta le lerato la pina a ileng a kena ‘minong. O qalile ka selemo sa 1996. O hlalosa ha ho qapa ho le bobebe ‘minong. Leha ho le joaloo re o ile a kopana le mathata. Tšebetso e-ea fokola ‘minong oa bokeresete ho hlaha sechabeng le ‘muso. Tlhokahalo ea likolo tse otlang batho ho re e-be libini tse phethahetseng ha li eo kahar’a naha.

*O hatisa kae?*BKM Studio.

*O se a hatisitse matlapa a makae?*Nakong ea phuputso selemong sa 2015, o re o ne a se a ntšitse letlapa le bitsoang;

Tšepa Jesu. Lona le tsoile ka selemo sa 2015 le hatisetsoa BKM Studio. Ntate Katleho o ne a thusoa ke baithaopi.

MOTHAE BISA ABELE

*Tlhaho:*O hlhile ka 1983, a hlhela Qoqolosing.

*Kholo:*Bisa Abele Mothae ke e mong oa bana ba tšeletseng ka palo ba ntate Khoiti le le ‘m’e ‘Makahlolo Mothae, bao hajoale e leng bafu. Sebini sena sa rona se hlahetse Qoqolosing Ha Setsomi. Kholong ea hae Mothae o ne a lisa haholo. Ka mabaka a bophelo o ile a ba Gaudeng(Aforeka Boroa) moo a ileng a khahloa ke ho ba sebini a sa sebetsa teng. O kile a tsamaisa sehlopha sa ‘mino sa kereke ea Chache sa St Tsebiso.

*Thuto:*Thuto ea mathomo o e entse Motseki Primary, Qoqolosing. Ha a sa le sekolong moo, o ne a bina haholo ebile e le e mong oa ba neng ba binela sehlopha sa kereke ea sekolo seo sa Motseki Primary.

*Tšebetso:*Pele e e-ba sebini, khalala ena e sebelitse e le molisana, ea sebetsa likonterakeng ho la boahelani eaba e sebeletsa le likonteraka tsa merafo. Moo, a tsebana le batho ba bangata ka lebaka la ho rata ho bina. Naleli ena ea rona e iphelisa ka talenta ea ‘mino.

*Lenyalo:*O nyetse Leribe, a nyala Sbongile Tsatsane eo e leng ’Malimakatso, ‘Maboitumelo Mothae. Bana ba bona ke Karabelo le Boitumelo.

*Motse:*Hajoale o lula Maputsoe, Ha ‘Mathata.

*Qalo le thahasello:*Tabeng ea tšusumetso ‘minong, Mothae o bolela hore ho tloha kholong ea hae, esale a e-na le talenta ea ‘mino.Sena o se tiisa ka hore o ne a ipabola ha ho binoa mophatong, a bina le ba bacha kerekeng a bile a natefelo ke pina. Ntlheng ea nalane ea hae ea ‘mino o bolela hore o ne a qale ho bina Matlatsane a bitsitsoe ke motho e mong ea neng a mo tseba hore ke kheleke le hoja eena Mothae a ne a sa lumele hore a ka bina famo kaha a ne a rata *gospel*. Kamorao ho memo eo, khalala ena e ile ea inahana eaba e qalella ho qapa ka selemo sa 2008.

*O se a hatisitse matlapa a makae?*Matlapa ao a seng a a hatisitse ke a latelang;

Sehlabeng sa Qoqolosing, Mothae No1 e ile ea tsebahala ka hore ke *motla-o-tutsoe*.

Mothae No2 ho isa *No5*.

A ba le letlapa le Lillo lona la bitsoa *Lillo No1*,

A bina le Taemane ho *Taemane No1*.

Qetellong a thusa batho ba binang le eena ho etsa letlapa le bitsoang, *Ke emetse Qoqolosing*.

MOTJOBA NKOSI

Tlhaho: Nkosi Motjoba o hlahetse Maphutseng, seterekeng sa Mohale's Hoek, ka la 04 'Mesa 1994.

Kholo: Ke mor'a 'm'e 'Makhothatso le Ntate Makitli. Naleli ena ea rona e holisitsoe ke ntate-moholo le nkho oa eona, e phetse nakong ea thuto ea mahala. Joale eaba kamor'a moo o lokela ho phelisa lelapa.

Thuto: Nkosi Motjoba o kene Maphutseng Primary School, a fella sehlopheng sa bohano .

Tšebetso: Nkosi Motjoba o ile a lisa, hona joale o se a shebane le 'mino feela.

Lenyalo: Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015, o ne a e-s'ona nyale.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso 'minong, o re o ne a mamela 'mino oa *likasete* tse neng li mameloa ke ntat'ae, joale a qetella a rata ho etsisa libini tseo, eaba o se a ithuta ho ithoka ka lifela (lifela ke lithoko) tsa hae. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae 'minong o re ile a kopana le Boima oa Tajane teropong ea Maseru, 'me batho ba mo rata haholo, a tsamaea a bina le Boima ka teropong. A kopana le Tšelisano oa Mokhotlong, ba etsa letlapa le pina li tšeletseng (6) a e tlatselisa leha bothata e bile liletsa, 'maraka oona o teng.

O bina le mang? O bina le Tšelisano oa Mokhotlong.

O se a hatsitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se a ntšitse letlapa leo a le bitsitseng;

Mistake ka selemo 2014.

MOTLOHELOA FORERE

Tlhaho: O hlahile ka 1946.

Kholo: O holetse Matšekheng, motseng oa Futhong, Koeneng le Mapoteng.

Thuto: Ke motho ea sa kenang sekolo hohang feela batsoali ba hae ba ile ba moruta ho bala le ho ngola.

Tšebetso: O ne a sebeta merafong feela hajoale ha a sa sebeta teng .

Lenyalo: O na le mosali le bana ba tšeletseng, bara ba bane ha barali ba le babeli.

Motse: O ahile motseng oa Ha Mohapi, Futhong, Ha Potjo, seterekeng sa Berea.

Qalo le thahasello 'minong oa koriana: O qalile a bina *ndlamo* 'me hona ha ntlafatsa talenta ea hae ea 'mino ele sephooko, a qetella a kena 'minong oa famo ha a fihla merafong, a ba a ithuta ho letsa koriana.

O bina le bo-mang? O bina le moena oa hae ea bitsoang Lekholokoe, le ntate Mahao.

O hatisa kae: O hatisa Cool Sport gaudeng.

O se a hatsitse matlapa a makae? Ka nako ea phuputso o ne a se a hatsitse tse mashome a mabeli a metso e mehlano (25)

Mathata ao a kopanang le `ona ke afe? O re boqapi ke ntho e batlang e mo hulisa ka boima haholo joalokaha a ee a ipotse hore na e-be batho ba tla thabela seo a se qapileng. Hape a bontša mathata a chelete joalokaha ho le boima ho hatsitsa kantle ho naha.

Manolo: O bontšitse a khona ho phela hammoho le lelapa la hae, 'me hona ho thusa hore a lule a phathahane ke 'mino, a se iphumane a kena-kenana le batho ka mokhoa oa likhohlano tsa metseng.

Boipiletso le likhothaletso sechabeng: O re bacha ba be le thahasello linthong tsohle tse ka ba tsoelang molemo, hape ba khothalle ho kena sekolo ba se tšoane le bona kaha mehleng ea joale ha ho bophelo ka ntle ho thuto. O re bona ba ne ba khona ho ea merafong ho tsoma bophelo. Hape o re bacha ba tsebe hore lefu lena la bosolla-hlapi le teng joale ba itlhokomele, ba itšireletse kahona a tiisa hore boitšoaro bo botle ke lere la bophelo, hape o na le pina ka AIDS ho bontša hore ke lefu le teng.

MOTSILOA BUSA (MATSETSE)

Tlhaho: O hlahetse Ha Matsepe, Mafeteng.

Kholo: Ke Mokoena.

O bina le mang? O bina le Sentle. O se a kile a bina le Matsie le ba bang.

Matlapa: Ka nako ea khatiso o ne a se a hatsitse matlapa a ka bang mane.

Tau ea Maboloka No1

Tau ea Maboloka No2 le a mang.

MPANYA 'MESELARA

Tlhaho: O hlahile ka 1939

Kholo: O hlahile ntho tse na tsa thuto li e-s' o ka li nkeloa hloohong kahona o holetse kamor'a manamane.

Kholo: Bolisaneng ba hae o ne a rata ho letsa 'mamokhorong, le lesiba 'moho le setolotolo.

Tšebetso: O sebelitse Metsing-a-lihlaba.

Qaleho ea thahasello: Thahasello e qalile e sale molisana. Thahasello ena ea phahamisoa ke ho ikutloa a letsa 'mamokhorong le lesiba hamonate.

Qaleho ea Khatiso: O qalile ka 1999.

Tse neng li se li hatisitsoe ka nako ea phuputso:

Phokojoe ea lihlaba.

Mathata: Chelete ea ho hatisa e batla e le boima haholo. Ho sa le joalo ho nka thepa ka likoloi ke ntho e boima ka ho fetisisa. 'Maraka o batla o sa tsamaee hantle. Holim'a mona li sebelisoa li ea tura.

Manolo: Ho tantša ke ntho e bonolo ka ho fetisisa, ho lateloe ke ho qapa ho letsa meropa.

Tharollo: Tharollo ekaba hore lefapha la lithuso le phallele ka libaka tsa khatiso ea 'mino kahar'a naha.

Maikutlo a akaretsang: Chelete ke bothata ba mantlha. Mokhoa oa khatiso ke bothata ha motho a qala ho hatisa. Libaka tsa khatisololi be teng Lesotho ho thiba khoholeho ea chelete.

NKOE MATŠELISO

Tlhaho: Sebini sena sa rona se hlahile ka la 20 Loetse, 1988, se hlahela Mokema.

Kholo: Mofumahatsana Matšelisio Nkoe eo e leng khalala ea 'mino oa *Afro Soul*, o hlahetse Mokema, seterekeng sa Maseru moo ho busang morena Teketsi Maama. Batsoali ba hae ke ntate Mpoti le 'm'e 'Maclement Nkoe. Lapeng habo ke oa bone ho bana ba bahlano ba ntate Mpoti eo e seng e le mofu hajoale. Bona ke banana ba babeli le bashanyana ba bararo. 'M'e Maclement ha a sebetse hajoale. Leha Matšelisio a hlahetse Mokema, sebini sena sa rona se hotse se na le thahasello e kholo lipapaling, 'me har'a tsona o ne a bapala Volleyball. Mokema moo a holetseng teng o holisitsoe ke batsoali ba hae ka bobeli. Kantle le lerato la lipapali, ho ba akhente e ne e le taba-

tabelo e kholo ea Matšelisio ha a ntse a hola. E ‘ngoe ea lithahasello tsa hae e ne e le ho ba mosebeletsi oa tšireletso ‘musong, e ka ba sesoleng kapa sepoleseng.

Thuto: Matšelisoo kene sekolo Mokema L.E.C Primary ho tloha ka 1995 ho isa 2000. O ile a ea sekolong se phahameng sa Sefika ka 2002, teng a qeta ka 2006.

Tšebetso: Pele a kena selika-likoeng sa ‘mino, naleli ena ea rona e sebelitse Merditeranean Guest House, a tloha a sebetsa e le moqolotsi oa litaba koranteng ea Informative ka selemo sa 2012. Ka selemo sona seo, a qala tšebetso Tšenolo FM e le seboholi. Hona joale o sebetsa e le sebini.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e etsoang ka eona o ne a e-s’o nyaloe.

Motse: O lula Ha Matala moo batsoali ba hae ba ahileng teng.

Qalo le tšusumetso: Tabeng ea tšusumetso ‘minong, o hlalosa a bile le lerato la pina ho tloha bonyenyaneng ba hae. O ile a hlokomela hore ho fetisa maikutlo a hae ka pina bathong ho bobebe, ‘me a hla a thahasella pina haholo. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong, o re o qalile ka 2005 lipontšong tsa ‘mino phuthehong ea thapelo ea hoseng e bang likolong (*assembly*). O ile a ba le katleho ea ho se thatafalloe ke ho qapa le ho ngola ‘mino kaha a ne a utloa li etsahala habobebe. O re o ile a kopana le mathata a latelang; ‘muso ha o etse litlatsetso le tšebetso kholisong ea talenta ea bona kahar’a naha, tlhokahalo ea litsi tse thaothang le ho rekisa ‘mino semolao kahar’a naha. Joale taba e bohloko ke e etsoang ke liboholi liea-le-moeeng ka ho se letse ‘mino oa libini tse kahar’a naha khafetsa ele ho tsebahatsa libini. Ho bonahala ho ea ka ausi Matšelisio, liboholi li letsa ‘mino oa libini tseo li tloaelaneng le tsona li sa letse oa libini tseo e seng metsoalle ea tsona.

O hatisa kae? O hatiselitse K.R.T ea Khotso Thahane le T-mech Studio.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se ntšitse letlapa le bitsoang;

Khanya: Letlapeng lena o ile a thusoa ke; Lorenzo ,Thulo Monyake, Damario, le Tazz-B ka liletsoa.

NKOKO MOTEBANG (JUVENILE)

Tlhaho: Sebini sena sa rona se hlahile ka selemo sa 1991, se hlahela seterekeng sa Maseru.

Khoho: Naleli ea ‘mino oa *Hip-Hop*, Motebang Nkoko (Juvenile) ke mora ea mong oa ‘m’e Camilla Mohlathe le ntate Tšuhlane Nkoko. ‘M’e oa Juvenile ke setsebi sa motlakase, ha ntate oa hae eena e se e le mofu. O ikholetse joaloka ngoana oa Mosotho e mong le e mong.

Thuto: Juvenile o kene sekolo HillCrest, NULIS High School le Limkokwing University, Botswana.

Tšebetso: Pele a bina e ne e le moithuti.

Lenyalo: Nakong eo liphuputso li neng li etsoa ka selemo sa 2015, o ne a e-s' o nyale.

Qalo le thahasello: Tšusumetso ea ho kena 'minong, Juvenile o e fumane 'minong oa Afro Jazz, le Hip-Hop haholo-holo Kuli Chana le HHP le ba bang. O qalile a s' a nts' a bina. Mathata ao a kopaneng le 'ona ke a ho utsuoana ho 'mino le ho hloka hloka ho *professionalism* ha ho tluoa tabeng tsa 'mino kahar' a naha. Manolo e bile ho mengoa khafetsa ke batšehetsi le barati ba 'mino oa hae.

O se a hatisitse matlapa a makae? Matlapa a hae a mabeli; *My blood and tears*, ke la selemo sa 2010 le *Hustler by profession*. Lena lona ke la selemo sa 2015.

NTABANYANE APOLLO GABRIEL MOHLOMI

Tlhaho: O hlahile ka 1947, a hlahela motseng ha habo Moetsuoa kapa Nchochoaneng, Matšekheng.

Khoho: Joaloka bashanyana bohle ba Basotho, o lutse le nkho ea hae e leng 'm' e oa ntat' ae. O hotse e le motho ea bohlale haholo, ea mafolo-folo. O ile a lula meraka le liphoofofo ha e ntse ele mohlankana.

Thuto: Ha se motho ea balileng hohang. O re o ile a ipalla sepelete feela, eaba ke hona ke moo a ithutang ha bala le ho ngola.

Tšebetso: O qalile tšebetso ea hae ka selemo sa 1969 a sebetsa merafong feela a tlohela ha nako ha e ntse e-ea.

Lenyalo: O na le basali ba leshome le motso o mong(11). O qalile ho kena lenyalong ka selemo sa 1970. A ba le mosali oa pele, eaba o se a ntse a nyala ba bang ka morao ka ho latellana.

O bina le bo-mang? O binne le batho ba bangata ba kang Forere Motloheloa, Thabang Rantšooa, libini tse ling tse ngata esita le bara ba hae.

Qalo le thahasello 'minong oa koriana: O qalile a letsa sekhankula ha a ntse a lula meraka. Akena 'minong oa famo ka 1973 ka pina e bitsoang 'moshanyana' e le lipolata. A bina le Tau-ea-matšekha, ke moo a bileng le thahasello teng. O qalile ho bina a ikemetse ka 1980.

O hatisa kae? Ho tloha ha a qala ho hatisa o ne a hatisa B.A.M. Record Gaudeng, hajoale o hatisa Cool-Sport Productions, Mellville, Khauteng.

O se a hatisitse matlapa a makae? O se a hatisitse matlapa a fetang mashome a mabeli a metso e mehlano(25).

*Mathata ao a kopanang le `ona minong oa koriana:* O re mathata a maholo ke a chelete hobane litheko tsa bona ha litsamae hantle joalokaha makhooaao ba hatsang ho `ona a etsa likopi(*dubbing*) ‘me a thefula mosebetsi oa bona.

Manolo: Manolo ke hore mosebetsi ona oa hae o khona ho phelisa lelapa la hae, hape Basotho ba na le tšebetso e matla haholo ba hahabo joalokaha ba na le ho momema meketeng ea bona ea boithabiso.

Likhothaletso le boipiletso sechabeng: O khothaletsa bacha ho kena sekolo hobane thuto ke leseli la bophelo. O kopa sechaba hape ho itlhokomela lefung leng la bosolla-hlapi.

NTLAMA MAKOANYANE

Tlhaho: Naleli ena ea rona e hlahile ka selemo sa 1990 e hlahela Thaba-bosiu, Ha Morena Turupu ‘Neko.

Kholo: Makoanyane Ntlama ke naleli ea ‘mino oa Bolumeli. Ke mora ea mong oa ‘m’e Lisebo Ntlama eo eleng mosebeletsi oa malapeng. Khalala ena ea rona e holisitsoe ke nkho oa eona Thaba-bosiu. Thahasello e kholo ea naleli ena e ne e le holim’a ho taka le ho ba mohoebi ha e ntse e hola.

Thuto: Ntlama o kene sekolo Thaba-bosiu Primary, a ntšetsa lithuto pele Letsie High School. Ka selemo sa 2008, o ile a khfutsa Letsie High School a ea Bernada Home Economics School.

Tšebetso: Kamor’a ho phethela lithuto, Ntlama o ile a ba le litsebo le boiphihlelo ba ho kenya manila, ‘me ke oona mosebetsi oo ao etsang hajoale ‘moho le oa ho bina.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e entsoeng ka selemo sa 2015 o ne a e-s’o nyale.

Motse: Hajoale Ntlama o lula Ha Thetsane, moo ho busang Morena Mpiti Thetsane.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong o re o ile a rata ho sebeletsa Molimo ka pina eaba o se a kena ‘minong. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong o re o qalile ka selemo sa 2006 a bina *Afro-pop*. Ho bina mofuta oo oa ‘mino ho ile hoa mo thatafalla kaha a ne a tsoa lelapeng la bokeresete, joale a sa fumane tšebetso ho tsoa lapeng labo. Ntle ho moo, mathata a mang e bile ho hloka tšebetso kahar’a naha le ho utsuo a ho ‘mino oa bona. Manolo ao a bileng le ‘ona ke ho fumana litšebetso habobebe libakeng tse fapaneng kaha ‘mino oa bokeresete o fana ka seriti, le hore letlapa la hae la *Molimo oa mehlolo* le hape khau ea tlholisanong Ultimate FM ele le itlhommeng pele selemong sa 2014 ‘minong oa bolumeli.

O hatisa kae? BKM Studio le Salem Studio.

O bina le mang? O kile a bina le Katleho Moshe.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se a ntšitse matlapa a latelang; *Tšepo ea ka*, lona le ne le hatisetsoa BKM Studio ka selemo sa 2010. Ka selemo sa 2014, o ile a ba le letlapa le bitsoang, *Molimo oa mehlolo*. Letlapeng lena o ne a sebetsa le ntate Katleho Moshe, ‘me ba hatisetsa Salem Studio.

NTSOSO KOETLISI

Tlhaho: O hlahetse ‘Makhoaroana, Mapoteng, seterekeng sa Berea.

Kholo: O hotse joaloka ngoana e mong le e mong oa Mosotho, a lisa liphoofolo.

Tšebetso: O ne a itšokola ka mesebetsi. O qeteletse a se a bina.

Thahasello ‘minong: Ke ha a ntse a hola a mamela lipina tsa libini tse kang ntate Apollo le ba bang a ileng a qetella a khahliloe ke ho bina.

O bina le bo-mang? O ne a bina le Rafaele le Matante. O ile a thusoa ho hatisa ke lekhoa le bitsoang Jonny la Maputsoe, Lesotho.

Matlapa: O ne a se a hatisitse matlapa a mane.

NTŠIHLELE TŠENASE

Tlhaho: O hlahetse Menyameng, Ha Taaso ka 1970 seterekeng sa Berea.

Kholo: O holetse Lesotho mona hona Menyameng, a hola joaloka bana ba bang ba Basotho, o lisitse a ba a jara lesasa.

Thuto: O kene sekolo, a se tlohela ha a le hlopheng sa bohlanano (Std 5). E ne e le e mong oa ba neng ba binela sehlopha sa sekolo monyanyako.

Tšebetso: O sebetsana le temo ea lijalo tsa masimong.

Qaleho ea thahasello: O re o thahaselletse ‘mino esale morutuo sekolong sa Menyameng. Thahasello ea hae ea boela ea tsosoa ke ho bona batho ba bangata ba Berea e le libini tse ipabolang.

Qaleho ea khatiso: Ke ka 1997 ha a qala ho ea setsing sa khatiso.

Tse hatisitsoeng:

Lelimo la tlaleng no 1 (Matla ke kopano) 1997

Lelimo la tlaleng no 2 (Matsoelipanyane) 1999

Lelimo la tlaleng no 3 (Fatše la luma luma) 2000

Lelimo la tlaleng no 4 (Sefato rafo) 2001

Lelimo la tlaleng no 5 (Hlokoana la tsela)

Mathata: O bontšitse hore Edward o ne a mo khutlisa ha a lokela ho hatisa kaha liletsoa tsa hae li ne li tsofetse a re a reke tse ncha. Ha a tsoela pele o bontšitse ho se tsebe sekhoaa e le bo bong ba mathata hobane ha ho tekenoa likonteraka ba supisoa ka monoana hore a tlatse mono athe ke nako eo a ithatelang ka lerapo molaleng.

NTŠING TEBOHO

Tlhaho: O hlahile ka la 2 Hlakola 1983, a hlahela Moshemong, Mokhotlong.

Kholo: O holetse lelapeng leo ho ka thoeng le bohareng. Sekolong ha a ka ba a atleha ho fetela pele ka baka la bohloki, ‘me taba eo, e entse hore a qetella a se a hlokomela lelapa le bana babo ba babeli. Ke e mong oa bana ba 6 ba ntate Ka-itholla le ‘m’e ‘Mankotoane Ntšing, ba ahileng hona moo Ha Morena Tšepe Matete, Moshemong.

Thuto: O atlehile feela ho etsa lengolo la JC (Junior Certificate).

Tšebetso: Ke sebini sa ‘mino oa bolumeli(*Gospel*).

Lenyalo: O nyetse ‘Makatleho Ntšing, ‘me ba na le ngoana a le mong.

Motse: Ba ahile Ntlholohetsane, Ha Morena Ntlibi Matete.

Qalo le thahasello: E bile sebini ho tloha bongoaneng ba hae, a tsamaisa sehlopha sa sekolo sa ‘mino Moshemong Primary. Kereke eo a e kenang e kentse letsoho haholontlafatsong ea talenta ea hae. O qalile ho hatisa ka selemo sa 2007.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Tabatabelo ea ka:

Jerusalema:

Re namolele:

Khotso e ate:

Mathata: Ho hatisa ho hloka chelete e ngata, le hore puso ea setereke ha e ba ele hloko hoo libini tse tsoang literekeng tse ling li bitsoang ha ho na le mekete e meholo ea ‘muso empa ba ntse ba le teng.

PEKECHE PUSERTO MAMPHOBE (SEMANYANE)

Tlhaho: Sebini sena sa rona Mamphobe se hlahile ka selemo sa 1981, se hlahela Mapoteng Sebitia, Ha Morena Lesaoana Peete.

Kholo: Mamphobe Pekeche ke e mong oa bana ba robeli ba mofu ntate Masoabi le 'me 'Mapokane Pekeche Amanda. 'M'e 'Mapokane ha a sebetse. Kholong ea hae Mamphobe o ne a alosa mohlape oabo a bile a ntse a ea sekolong. O hotse a bina haholo sekolong, a bile a binela sehlopha sa bahlankana ba tšeletseng se bitsoang "Happy Boys."

Thuto: Ha re tla litabeng tsa thuto ea hae o bontša hore o kene sekolo sa mathomo Sebitia Primary eaba ha a sa fetela ho se phahameng ka lebaka la mathata a chelete.

Tšebetso: Pele a kena 'minong o ile a hiroa, a rekisa le liphahlo hona Sebitia moo. Kamor'a hore likhoebo tsabo li thuthuhe, o ile a tlohela ho sebeletsa batho a thusa ntate oa hae likhoebong tsabo. Hajoale o sebetsa e le sebini ebile o na le khoebo ea sebaka sa khatiso Hlotse.

Lenyalo: Naleli ena e re e kene lenyalong ka selemo sa 2005 le 'Mamothetho Pekeche oa Thaba-Tseka Semenanyane. Ba ntse ba phela 'moho, 'me ba na le bana ba babeli.

Motse: Hajoale khalala ena ea rona e lula Hlotse, Leribe moo ho busang morena Retšelisitsoe Molapo.

Qalo le thahasello: Tšusumetso e kholo 'minong e hlahile ho ntate oa hae, Pekeche eo a hlalosoang a ne a rata katara haholo hoo a ileng a tšoaetsa enoa mor'a hae. Kamorao ho moo, khalala ena ea rona e ile ea kopana le Apollo Ntabanyane, eaba o kopana hape le Moketa nakong eo ho neng ho thehoa sehlopha sa 'mino, eaba ke moo ba ileng ba kopana le Rabotšo. Ha re tla litabeng tsa nalane ea 'mino teng, khalala ea rona e bolela hore e ile ea theha sehlopha sa Rabotšo le Semanyane kamor'a ho khaohana le sehlopha sa Moketa. Bothata boo ba ileng ba kopana le bona ha e se e le sehlopha se secha e ile eaba ho se ananeloe ke sechaba kaha ba ne ba se ba ikemetse. Ba ile ba mamella ho fihlela sehlopha se hola. Hajoale sehlopha se na le sebaka sa sona sa khatiso.

O bina le mang? O binela sehlopha sa Rabotšo le Semanyane.

O se a hatisitse matlapa a makae? Sehlopha sena se hatisitse matlapa a mane; *Mosha, Macholocholo, Mamello, le Ha Molapo.* Matlapa ana kaofela a hatisitsoe sehlopha se ntse se le 'moho.

PENI THABO (LESHOLU)

Tlhaho: O hlahile ka 1954. O hlahetse Matelile, Ha Matsa, seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: O hotse joaloka ngoana e mong le e mongo a Mosotho, a lisa liphoofofo, a lema ka nako ea temo. Ntate oa hae o ile a fallela Likhoele, Mafeteng.

Thuto: O entse thuto ea mathomo. O ile a tlotloa ka 'mino oa haeke University of Witswatersrand.

Tšebetso: O ile a sebetsa merafong, Gaudeng. Ka 1969 a kena mokhatlong oa borashea, moo a qeteletseng e se e le morena oa `ona.

Minong: O qalile ho letsa koriaana ha e le lerashea. Ka 1975 a qala ho letsa `mino oa famo.

O binne le bo-mang? O ile a letsetsa lihlopha tse ngata tsa `mino oa famo hoo a ileng a qetella a se a bitsoa Thabo Lesholu. Lebaka e ne e le hobane a ne a letsa masholu haholo `minong oa famo. O ile letsetsa libini tse kang; Puseletso Seema, Seputsoe, Phakane, Lekase, Famole, Selomo le ba bang. Ha a hlokahala ka la 06 Phuptjane, 2005, o ne a se a bina le Famole.

Lenyalo: O na le basali ba bararo le barali ba bararo.

POSHOLI MALEFETSANE

Tlhaho: Ntate Malefetsane o hlahetse Ha Mpiti, seterekeng sa Berea, moo ho busang Morena Molomo Lejaha ka selemo sa 1973.

Kholo: Monghali Malefetsane Posholi eo eleng khalala ea 'mino oa bolumeli ke e mongoa bana ba robong ba mofu ntate Seabata le 'm'e 'Malerato Posholi. 'M'e 'Malerato ha a sebetse. Khalala ena ea rona e holetse Ha Mpiti, boliseng ba batsoali ka bobeli.

Thuto: Monghali Posholi o entse thuto ea mathomo likolong tse latelang; Emmanuel Primary, Hlajoane Primary, le Mapoteng L.E.C primary. Ka selemo sa 2002, o ile a phethela thuto e phahameng sekolong sa Unity Private.

Tšebetso: Monghali Posholi ile a sebetsa e le mohoebi oa litholoana le meroho. Hajoale o sebetsa e le moruti hape e le sebini.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e entsoeng ka 2015 o ne a se a ile a kena lenyalong ka selemo sa 2009. O na le bana ba babeli. Lelapa la hae ke la ntate le 'm'e ba pholositsoeng.

Motse: Hajoale khalala ea rona e lula Sekamaneng, Ha Morena Napo.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong, o re o ne a na le cheseho ‘minong, hape a kopana le batho ba ratang ‘mino. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong, o re o qalile ka 1998 ‘me a kopana le mathata a latelang; litsi tsa khatiso li ne li fokola kahare ho naha nakong eo a keneng ‘minong ka eona, le tlhokahalo ea litsi tse loantšang khatiso e seng molaong ea ‘mino oa bona.

O hatisa: Tekk Studio(S.A.) le Salem Studio(Lesotho) le Great-Joy.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se a ntšitse matlapa a mane;

Mahlo a ka a bone poloko ka selemo sa 2001, le hatiselitsoe Tekk Studio, Gaudeng, *Kokota u tla buleloa ka selemo sa 2002,* lona le hatiselitsoe Tekk Studio, *Tlholo le Jesu ke morena ka selemo sa 2013.* Letlapa le bitsoang *Tlholo* le hatisitsoe Salem Studio, ha la *Jesu ke morena* le hatisitsoe Great-Joy Studio eleng sebaka se boikarabellong ba sehlopha ka kotloloho.

RABOCHENE MAMELLO

Tlhaho: Sebini sena sa rona se hlahetse Ha Ramarumo, seterekeng sa Mohale’s Hoek ka selemo sa 1980.

Kholo: Monghali Mamello Rabochene ke e mong oa bana ba supileng ba ‘m’e ‘Moka eo hajoale a sa sebetseng ka lebaka la botsofali. Khalala ena ea rona e holetse Upper-Thamae boliseng ba motsoali.

Thuto: Monghali enoa o kene sekolo Itekeng Primary, Matsatseng Primary, le St. Patrick High School. Ho tloha moo, o ile a ea sekolong AFM Eugene Casalis Mission School.

Tšebetso: Pele e e-ba sebini, Mamello o sebelitse *Telecom*, eaba e se e ba moruti ho fihlela hajoale.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e entsoeng ka selemo sa 2015 o ne a se a na le lelapa le ‘Makhanya Rabochene. Ba na le mora a le mong. ’Makhanya o sebetsa Harvest Fm.

Motse: Hajoale ntate Mamello o lula Ha Seoli, Ha Morena Moshoeshoe.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong, o re o ile a khahloa ke ho bina hobane a holetse kerekeng. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong o re o qalile ka selemo sa 1999, ‘me a kopana le mathata a latelang; ho hloka tšebetso ea lichelete le bolateli bo fokolang kahar’a naha.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o ne a se a ntšitse letlapa le bitsoang; *Moea oa hana ha ke thola.* Letlapeng lena o ne a sebetsa le kereke, metsoalle le Phallang. Letlapa le tsoile ka selemo sa 2012.

RAKHOBOSO PAKALITHA

Tlhaho: Sebini sena sa rona se hlahile ka selemo sa 1981, se hlahela Morija, Ha Morena Ranthomeng e leng moo le hajoale se ntseng se phela teng.

Kholo: Pakalitha Rakhoboso ke mora oa ntate Tefelo le 'm'e `Maleshoane Rakhoboso. Lapeng habo ba bane. Khalala ena ea rona e hotse joaloka moshanyana e mong le e mong oa Mosotho.

Thuto: Sekolo o se kene Morija Primary ka 1989 ho isa 1995. A ea kena Thabeng High School ka 1996 ho isa 2001.

Tšebetso: Pele a kena 'minong, Pakalitha e ne e le sehoai, hajoale o rekisa khoebong ea hae.

Lenyalo: O na le mosali le morali, 'me o hlalosa hore o kene lenyalong ka selemo sa 2008.

Qalo le thahasello: Ha a tla kena 'minong, o re o susumelitsoe ke talenta. O qalile a bina le Toka Letlaka. 'Me bothata boo a kopaneng le bona ke ba ho se boelloe ke letho ha ba rekisa, hobane ho hatisa ho ne ho le turu.

O bina le mang? O kile a bina le Toka Letlaka.

O se a hatsitse matlapa a makae? Matlapa a hae a mane;

Pakalitha le Moeketsane ka 2007,

Mahlo a lira special,

Lerumo lea hlaba machoaboleng,

Phalazo-Pulumo ea hlaba 3.

RAKHOMO THABO

Tlhaho: Naleli ena ea rona e hlahile ka selemo sa 1983, a hlahela Hlotse, Ha Tlai-Tlai.

Kholo: Thabo Rakhomo ke khalala ea 'mino. Eena ke e mong oa bana ba babeli ba ntate Thabiso le 'm'e 'Mathabo Rakhomo. Ntate oa hae ke ramotlakase, ha 'm'e oa hae e le mosebeletsi oa khoebong. Kholong ea hae Rakhomo o ne a bapala bolo, a bile a theha mekhatlo ea bacha moo ba neng ba hlahisa litalenta tsa bona. O ile a raha bolo sehlopheng sa motse eaba e se e il'o ba setho sa Lesotho Youth Federation. Hape o ne a bapala papali ea litšoantšiso.

Thuto: Thuto ea mathomo o e entse Hlotse LEC Primary, a nt'o fetela ho se phahameng sa Hlotse. E le ho ntlafatsa thuto ea hae o ile a ea sekolong IEMS a etsa Diploma-Mass Communication. 'Nakong ea phuputso o ne a ntse a ntšetsa lithuto pele National University of Lesotho.

Tšebetso: Pele a kena 'minong, Rakhomo o ne a sebetsa lebenkeleng liphahlo la Jet, a sebetsa hape seea-le-moeeng sa Thaha-Khube. Kamor'a moo, a sebetsa Foschini, a tloha a ea seea-le-moeeng sa Lesotho moo a ntseng a sebetsa teng leha a le sekolong.

Lenyalo: O ile a nyala ka selemo sa 2012, a nyala 'Mamaseli Maseli oa Pitseng, Leribe. Eo eena o se a bitsoa 'Mahlompho Rakhomo, 'me ba iphelela ka khotso.

Motse: Hajoale o lula Hlotse.

Qalo le thahasello: Tabeng ea Tšusumetso 'minong, o bontša hore ntate oa hae e ne e le setho sa sehlopha se bitsoang Soil, Water, and Sun, hona Hlotse moo, 'me se na le matlapa. Ha re tla litabeng tsa nalane ea hae 'minong, o re o qalile ho bina sekolong Hlotse LEC moo a neng a theha lihlopha tse tantšang, 'me o ile a ba le nako ea ho sebetsa taba tseo tsa lihlopha ha a se a phethetse thuto ea hae ea sekolo se phahameng. Mathata ao a kopaneng le 'ona e bile a ho hatisa kaha ho litheo li holimo le ho hloka botšehetsi ba 'mino oo oa *Kwaito*.

O se a hatisitse matlapa a makae? Matlapa ao a seng a a hatisitse ke a latelang; *Tsokotsa*, le *Mthibo No1*. O ntse a sebetsana le letlapa la boraro hajoale.

RAMAKATSA JAMES (LAMPI)

Kholo: O hotse a lisa kathata joaloka ngoana e mong le e mongoa Mosotho.

Lenyalo: Ke monna oa Mosotho ea nang le lelapa, mosali le bana.

Tšebetso: O iphelisa ka 'mino le khoebo ea thekiso ea lihlahisoa ka mefuta tse kang masale le tse ling.

Thuto: Lampi o ile a sokola ho kena sekolo hoo a ileng a nka nako e telele a ntse a bala sehlopha sa pele. Khang-kholo ke hobane a ne a chenchana, ke hore a ea sekolong ka matsatsi a mang kaha ho lokela hore ho ee e mong. O ile a qetella a fetile sehlopha sa bosupa ka tšusumetso ea 'm'e oa hae ea neng a phela South Africa.

Thahasello 'minong: Lampi o qalile ho ba le thahasello 'minong ha e ntse e le molisana, moo a neng a letsa sekhankula. Ho tloha moo o ile a binela lihlopha tsa 'mino motseng oa habo. Ke moo qetellong a ileng a kopa Lebajoa Mosiea hore ba kopanye matsoho ho bina. Ba ile ba etsa joalo, 'me ba atleha ho ntša letlapa la pele; Mosia No1. Ba bile le mathata a ho fumana morokotso o khotsofatsang. Kamorao ho moo ba ile ba 'na ba tsoela pele ho bina. Ke moo Lampi a ileng a kopana le

Lehlohonolo Ramarou ba itsoella pele ka ‘mino. O re sebini se ileng sa thokola maikutlo a hae ke ntate Apollo Ntabanyane.

Matlapa a hatisitsoeng le bao a binang le bona: O na le matlapa le Mosiea le Lehlohonolo a ka bang leshome a kang *Mosia No1, Lehlohonolo le Lampi* le moo a ikemetseng a le mong e le *Lampi*.

RAMAKHULA TEBOHO (PHALLANG)

Tlhaho: O hlahile ka 1954.

Sebaka: O hlahetse Gaudeng, Mabopane. A holela Ha Molapo, Ha ‘Mamathe seterekeng sa Berea.

Thuto: O balile paliso sekolong sa mathomo sa Thota-Peli Primary School hona moo Ha Molapo.

Lenyalo: O na le mosali le bana ba tšeletseng.

Khatiso: O hatisa Tack Studios South Africa, ‘me o se a hatisitse matlapa a fetang mashome a mahlano le metso e mene.

Kholo: O hotse a lisa likhomo, a lula meraka haholo ho fihlela ka 1973 ha a qala ho ea merafong. ‘Me ke ka selemo sona seo a qalileng ho thahasella ‘mino oa koriana.

Tšebetso: O sebelitse merafong ea South Africa nako e khutšoanyane eaba o shebana le ‘mino oa koriana.

O bina le: Manka.

*Mathata ao a kopanang le `ona ‘minong oa koriana:* Ke mathata a lichelete. Makhooa ao ba hatsang ho `ona a ba qhekella ka taba ea ho etsa likopi tsa *licassette* tsa bona, eba joale ha ba fumane ho latela kamoo ba lebeletseng kateng.

Manolo: ‘Mino ona o ba thusa ho phelisa malapa a bona ka licheletenyana tseo ba li tholang le ha ba entse meketjana ea lipina.

Boipiletso sechabeng: A re matsoho a ea hlatsoana, kahona o kopa tšebetso sechabeng e le hore ‘mino ona oa koriana o hole joalokaha e le oona ‘mino o hlhelletseng ka mahetla mona kahar’a naha. A khothaletsa le hore sechaba se itlhokomele lefung lena le khopo la AIDS le qetang sechaba.

RAMOLLO ‘MOMORI

Tlhaho: O hlahile kala13-Motšanong 1963.

Kholo: O hlahetse lelapeng leo eleng eena feela moshanyana kahar’a banana ba babeli. A hlahela lelapeng le nang le hona.

Bolisana: O lisitse manamane, lipoli, lipokola esita le likhomo.

Thuto: O kene sekolo a le lilemo li hlano. Joale ka lebaka la ho hloka thahasello a tsoa sekolong ha a bala STD 6.

Tšebetso: O sebelitse limmaeneng lilemo tse mashome a mabeli.

Qaleho ea thahasello: O boletse hore qaleho ea thahasello ea ‘mino e qalile esale molisana, eare ha a le merafong a kopana le batho ba ratang ‘mino eaba ba qala ho bina ka sehlopha seo baneng ba ithehetse sona hona moo merafong.

Qaleho ea khatiso: O qalile ho hatisa ka 1995.

Tse hatisitsoeng:

Lerato la Makaota no 1

Lerato la Makaota no 2

Lerato la Makaota no 3

Mathata: O boletse hore tsholisano e phahame haholo. Hape bahatise ba ea ba qhekella ka ho ba bolella hore mabanta a bona a lahlehile empa e re kamora nako e itseng lipina tseo ba utloe li se li binoa ke batho ba bang.

Manolo: Ho qapa o itse ke ntho e bonolo haholo ho eena. Ho seng bonolo ke mokhoa oo ba hatsang ka oona. Le liletsoa ha ba hloke ho li reka hobane ba ea iketsetsa.

Tharollo: Tharollo ekaba hore kamora khatiso motho a fuoe lebanta la hae a ithekisetselona. Ke ka tsela ena feela mathata a ho qhekelloa a ka qojoang ka eona.

Maikutlo a akaretsang: ‘Mino oa koriana o lokeloa ke tšebetso kaha ke hona ‘minong mona moo re fumanang likeletso malebana le bophelo. “Pineng ea ka ereng *Motse oa senyeha oa Ha Matee* ke moo ke hlokomelisang batho ka lintho tse re qetang motseng mona”.Ke moo a neng a bontša hore ‘mino o na le thuso e kholo sechabeng sa kakaretso.

RAMONE TEFO

Tlhaho: O hlahile ka la 1 Pulungoana, 1990, a hlahela Mashai, Moreneng, Ha Morena Mojela Makhaola.

Kholo: Ke e mong oa bana ba bararo ba ntate Mone le ‘m’e ‘Mantšiuoa Ramone ba ahleng hona Mashai. O hotse a kena sekolo a bile a lisa.

Thuto: O kene Hermitage Primary School, a ea etsa lengolo le bohareng (JC), Hermitage High School, C.O.S.C. o e etselitse Eagle’s Peak High School. A ea ntšetsa thuto pele *National University of Lesotho*(NUL) moo ka nako ea phuputso ka 2015 a neng a ntse a etsa B.A.

Tšebetso: Ha a e-s’o sebetse.

Lenyalo: Ha a e-s’o nyale.

Qalo le thahasello: O ile a khahloa ke libini tse tšileng pele ho eena tse kang *Damario*,’me le eena a qala ntho ea hae.

O se a hatisitse matlapa a makae?Le leng ke Ke tsamaile:

Mathata: Bothata ke hore batho ha ba reke matlapa a ‘nete, ba sebetsa ka lefofo. Lipina ha li bapaloe seea-le-moeeng hore sechaba se ba tsebe. ‘Muso ha o tšehetse ‘mino oa bona.

Manolo: Thekiso ea ‘mino e na le ho tsamaea hantle ka nako e `ngoe.

RANTHAMANE SAMPUTI

Tlhaho: O hlhile ka 1995, a hlhela Lower Moyeni, Ha Sikare.

Kholo: Ke e mong oa bana ba bararo ba ntate Tumisang le ‘m’e ‘Makhethang. O phetse le batsoali ba hae ka bobeli ho fihlela joale.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Moyeni ka selemo sa 2001 ho isa 2007. A tsoelapele ka lithuto tsa hae ho se phahameng sa Tšakholo ka selemo sa 2008 ho isa 2012. O ile a fetela thutong e phahameng Lerotholi Polytechnic ho ithutela *Civil Engineering* e a qalileng ka 2013, `me o ne a ntse a le kahare ho eona ka nako ea phuputso ka 2015.

Tšebetso: Ha a e-s’o sebetse.

Lenyalo: Phuputso e entsoe a e-s’o nyale.

Qalo le thahasello: O susumelitsoe ke libini tsa mose ho maoatle tsa ‘mino oa *Hip-hop* le ho bona hore e se e le ‘mino o mameloang le hae koano. O ile a khothala haholo ha a bona libini tse kang *Kommanda Obbs* li tsoela pele. Batsoali ba ne ba le lesisitheho ho mo thusa ka chelete ea ho hatisa, ka lebaka la ‘mino oo a keneng ho oona kaha batho ba bua lipuo tse nyahamisang ka oona. Mohlala: hothoe ba rapela *satane* le tse ling. Kamor’a hore letlapa le tsoe ho nkile nako hore batho ba le tsebe kaha mokhoa oa ho ipapatsa o ne o le thata.

O se a hatisitse matlapa a makae?

We made it; e hatisitsoe Southern Breed Studio ka 2012.

SEBATA LEBOHANG (SEEISO)

Tlhaho: O hlahile ka 1970.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Mohlakeng. A tsoelapele sekolong se phahameng sa Mathula, a qeta ‘*Form B*’.

Bolisana: O boletse hore habo liphoofole li ngata tseo a li lisitseng nako e telele pelea sebetsa.

Tšebetso: O sebetsa G.F.C. mine.

Qaleho ea thahasello: O boletse hore thahasello e qalile a sa le monyenyanane haholo. Sebata o bontšitse hore leha a ntse a le sekolong, sehlopha seo a neng a se binela e ne e le eena ea neng a phokola. Eare ha a ntse a bina a kopana le Ntate Keketso Mathula, a bina le eena, a feta a kopana le Ntate Teboho Nkesane oa Matelile (Famole).

Qaleho ea khatiso: Ka 1999 ke ha a qala khatiso ea ‘mino, leha a itse o se a lebetse nako eo a qalileng ka eona.

Tse hatitsitsoeng:

Hlaka la noka

Hlaha ea chesa naha

Bereng no 2

A matle machoabola

Naleli

Mathata: O re ha ba se ba hatisitse ho ba patala ke bothata. Sehlopheng sa bona o re ba ile ba qabana eleng bothata bo boholo ha kopano kapa tšebeliso e se ntle.

Manolo: Ha a bone ho na le manolo khoebong ea pina.

Maikutlo a akaretsang le tharollo: Mathata o bontšitse hore a ka hloloa ke kutloano ea libini le tšebeliso ea libini. Joale a phethela ka hore ‘muso meralong ea oona o lokela ho kenya taba ea setsi sa khatiso, e le hore ba tle ba tsebe, ho hatisa kahar’a naha. Ka ho etsa joalo, Lesotho le ka tseba ho thiba cheletehali ena e hoholehelang Afrika Boroa.

SEEKANE TOKOLLO

Tlhaho: O hlahile ka 1960. O hotse a kena kereke ka tlas'a tataiso ea batsoali ba hae.

Thuto: O kene sekolo a tsoa a balasehlopha sa bone (Std 4) sekolong sa mathomo sa Tšoeneng. Ke mathata a lichelete a entseng hore a sitoe ho ea sekolong.

Tšebetso: O sebetsa merafong.

Qaleho ea thahasello: Linonyana li ne etsa melumo e monate hoo a ileng a qetella a ba le thahasello 'minong. Tsebo ea hae ea ho letsa 'mamokhorong e ile ea tsosa tjantjello ea 'mino oa koriana.

Tse hatisitsoeng: Bophelo ke nto.

Mathata: Mathata a maholo ke ho qala ho hatisa hobane chelete e le sieo eaho hatisa. Ho reka liaparo tse lumellanang le 'mino oo ba o binang. Ho arohana le malapa a bona nako eo a lokelang ho ea hatisa ka eona, 'me hoo ho baka mathata malapeng a bona a kang bohloa. Tlholisano e ngata, kahona 'maraka o ee o be faatše.

Manolo: O re o na le lentsoe le monate. Ho hatisa kasete ea pele ho ne ho le bonolo hobane o ne a ntse a sebetsa. Ho hong ho bonolo ke ho hapa bamameli ba hae.

Tharollo: O itse libini li lokela ho tsamaea le metse hore li tsebahale sechabeng.

Maikutlo a akaretsang: Kutloano ea libini le poloko ea khotso ka lapeng. Ho etsa tsena ho ka lebisa katlehong.

SEEMA PUSELETSO

Tlhaho: O hlahile ka 1949, a hlahela South Africa.

Kholo: Qalong ea 1960, lelapa la habo le ile la fallela lekeishining la Soweto, Orlando East. Ha ale lilemo li leshome o ile a tlisoa ha nkho oa hae mona Lesotho motseng oa Mahobong, Ha Mokausi, Leribe. O ne a lisa likhomo tsa malome oa hae hobane ho ne hose na molisana.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo Mahobong ho fihlela a etsa paliso.

Lenyalo: O ne a e-na le monna feela ba ile ba arohana le monna oa hae ka selemo sa 1970. 'Me eena o nka hoo e ne e se lenyalo hobane ka Sesotho mosali ke oa likhomo. Leha ho le joalo ba ne ba sitsitsoe ka bana ba bararo, ba babeli ba se ba hlokahetse.

Qalo le thahasello 'minong oa koriana: O qalile ho bina tisona ea hae, o ne a qapa pina ka liketsahalo tse mo hlahetseng, hape a rorisa Molimo ka ho bina. O ntlafalitse talenta ea hae ha a fihla habo Soweto ka ho bina makeishining a Free State le Transvaal.

O bina le bo-mang: O binne le libini tse ngata tse akhang ntate Motaung, ntate Thabang, ntate Mpeete, ntate Lefu Bebebe oa Khanyane, Leribe le ba bang.

O se a hatisitse matlapa a makae? O se a hatisitse matlapa a fetang mashome amane.

O hatisetsa kae? O hatisetsa likhatisong tse fapaneng ho la Aforeka Boroa, tsona ke EMI le Johannesburg Track.

Mathata ao a kopanang le `ona 'minong oa koriana: Ba hloka moo ba hatisetsang teng kahare ho naha, ba hloka chelete ea ho ntlafatsa 'mino oa koriana, ba hloka tšebeliso lihlopheng tsa 'mino, ho qopitsoa matlapa a bona le ho qhekelloa ke makhooa a moo ba hatisang a ba sitisa ho fihlela litakatso tsa bona.

Manolo: O tseba ho iphelisa kantle le ho hiroa ke batho ba bang, hape batho ba morata ka 'mino oa hae o monate. O na le bolateli bo matla joale oa khothala joalokaha le bo-'m'e ba se ba e-na la thahasello `minong oa koriana.

Likhothaletso le boipiletso sechabeng: Ke hore 'muso o ke o ba khahlametse le ho thusa libina tse ncha tsa 'mino oa koriana. Sechaba sa boithatelo bo botle se ba tšehetse, hape se reke mino oa bona ho ka fokotsa lenane la libini tse fallelang R.S.A ka sekhahla.

SEFALI MATSIE

Tlhaho: Matsie o hlhile ka 1963. O hlahetse seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: O hotse e le molisa oa manamane kaha ehlile a tsoa lapeng le ruileng haholo liphoofoolong.

Thuto: A kena sekolo ho fihlela sehlopheng sa botšelela.

Tšebetso: O ile a ea merafong ka 1985. A qala ho khahloa ke 'mino hona moo.

Qaleho ea thahasello: Thahasello e qalile ha a le merafong eaba o tlohela mosebetsi ka 1988 o sebetsana le 'mino. Ke mona moo a ileng a ba cheseho e matla ha a utloa hore batho ba neng ba mo mamela litokofeleng ba ne ba thabela 'mino oa hae. O boetse a tsoela pele ka hore neo eo Molimo a mo fileng eona ea ho bina e bile seabo se sehlo leratong la hae la 'mino.

Qaleho ea khatiso: Ka 1988 ke ha a qala ho hatisa ka thusano le mosebetsi-'moho le eena.

Tse neng li se li hatisitsoe nakong ea phuputso:

Matsie no 1 (1988)

Raboshabane no 1 (1992)

Lesholu la maboloka no 1 (1993)

O bontsitse hore latlapeng la Matsie ba se ba hatsitse ho fihlela No14. ‘Me kakaretso

Mathata: Matsie o bontšitse hore mathata a hlile a ‘maloa. Bohanyapetsi ba bo-ramechine. Ho se tsebe ho bala ho etsa hore ba itjese ka bahatsoi hobane bona ba

tekena moo ho thoeng ba tekene. Matlapa ana le hore a seke a tsoa ka nako e’ngoe. Ho se reke likasete tseo e leng metla e tutsoe ke hore li-*original*’.

Tharollo: Mathata ana a ka rarolloa ka ho etsoa ha setsi sa khatiso Lesotho hobanere utloelana bohloko.

Manolo: Ho tantša, ho letsa le ho qapa ke lintho tseo a itseng li bonolo haholo ho eena.

Maikutlo a akaretsang: A teka hore ‘muso oa Lesotho o khahlametse mafapha `ohle a’mino kaha o kenya chelete e ngata. Sefali o hlokomelitsitse hape hore libini li ke li tlohele ho tekena ntho e’ngoe le e’ngoe e behoang kapele ho tsona. A re ba ke ba batle batho ba utloisisang hantle hore na ho hlokahala eng. A phethela ka hore bona e le libini ba lokela ho sebelisana ‘moho kaha kopano ke matla.

SEFEANE AMANDA

Tlhaho: Sebini sena sa rona se hlahetse Nyakosoba seterekeng sa Maseru ka selemo sa 1996.

Kholo: Amanda Sefeane ke sebini sa ‘mino oa bochaba. Ke morali ea mong oa ‘m’e ‘Manthabeleng le ntate Mothibeli Mosala. Ntate Mothibeli ha a sebetse ha ‘m’e ‘Manthabeleng e le mofu. Khalala ena ea rona e holetse Tšenola boliseng ba nkho oa eona. Ho bapala papali ea kalaneng, ho matha le ho ba akhente e ne e le litabatabelo tse ka sehloohong tseo Amanda a hotseng a rata ho li fihlela bophelong.

Thuto: Sefeane o kene sekolo Lithabaneng Primary eaba o ea Maseru Day High School.

Tšebetso: Naleli ena ea rona e ne e le mosebeletsi oa malapeng. Hona joale o sebetsa e le sebini.

Lenyalo: Nakong eo phuputso e entsoeng ka eona ka selemo 2015 o ne a se a na le lelapa. O re o nyetsoe Matelile ke Bokang Sefeane ka selemo sa 2014.

Motse: Hajoale, Amanda o lula Semphetenyane moo ho busang Morena Namane.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong o re o kene ‘minong hobane a ne a bona hore mosebetsi oo a neng a o sebetsa o ne o sa mo thuse ho fihlela litlhoko tsa hae. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong o re o qalile ka selemo sa 2012.

Mathata ao a kopaneng le 'ona ebile bothata ba ho ipapatsa, khoboso e etsoang ke babohi nakong eo a leng sethaleng a bapatsa 'mino oa hae le ho se be bobebe ho hatisa matlapa ka lebaka la khaello ea lichelete. O bontšitse manolo a bile teng ho qapeng feela.

O hatisa: Salem Studio.

O se a hatsitse tse kae: Nakong eo a neng a botsoa lipotso ka eona ka selemo sa 2015 o re o ne a se a ntšitse letlapa le bitsoang *Tlali*. Lona le tsoile ka selemo sa 2013 le hatsisetsoa Salem studio a sebetsa le baithaopi.

SEJAKE THABISO

Tlhaho: O hlahile ka 1972.

Thuto: O kene sekolo sa Mathomo sa Letsie, a ea ho se phahameng sa Mathebe a tsoa a bala Form C.

Kholo: Ke motho ea kileng a lisa haholo, feela a lisa tsa batho ba bang hobane habo liphoofofo li le sieo.

Tšebetso: Ke moqhobi oa makoloi a baeti.

Qaleho ea thahasello: O itse o bile le thahasello ea 'mino e sa le mocha sekolong. Ho tloha ho holeng hoa hae esale a rata 'mino. O boletse hore kamor'a ho jara lesasa ke ha a qala ho thahasella 'mino oa korianana.

Qaleho ea khatiso: Ke motho ea e-song ho hatise.

Mathata: Ho hloka lisebelisuo, ho hloka nako e ngata ea ho ikoetlisa le ho hloka chelete ea khatiso.

Manolo: Ho qapa le ho tantša.

Tharollo: Tharollo eo a buang ka eona ke e tobaneng le eena. Kahona o re ke hore a bokelle chelete e ngata ele hore a tle a khone ho hatisa joalo ka libini tse ling.

Maikutlo a akaretsang: Ho ea ka eena mamello e tsoala katleho, kahona o khothatsa ba ntseng ba e-na le thahasello ho ikitlaetsa ka matla ba se ke ba nyahama.

SEKATLE BONDO

Tlhaho: O hlahile ka la 12 Phupu 1990, a hlahela Ha ‘Manteko, Ha Morena Posholi Makoa.

Kholo: Ke e mong oa bana ba babeli ba ntate Motlalepula le ‘m’e ‘Manthabeleng Sekatle.

Thuto: O kene sekolo Pheellong Primary School, a fetela Tšakholo High School. A ea ntšetsa lithuto tsa hae pele *National University of Lesotho* moo a neng a ntse a etsa B.Sc ka nako ea phuputso ka 2015.

Tšebetso: O ntse a sebetsana le ‘mino feela.

Lenyalo: Ha a e-s’o nyale.

Qalo le thahasello: O qalile a rata ho mamela ‘mino. Motsoalle oa hae a ‘montša *li-video* eaba e se ele ha a qalile ho bina. Ba bapala ‘mino CASAS, Roma, Qacha teng ba bapalla Qacha holong ea sechaba.

O se a hatisitse matlapa a makae?

COSMIX:

Mathata: Mokhoa oa chelete ea ho tsamaea nakong eo a rekisang ‘mino le batho ba utsoa ‘mino.

SEKUTOANA CHAENA B.

Tlhaho: O re o hlahile ka 1960. O re o hlahetse Mohale’s Hoek, Maphutseng.

Kholo: O re o hotse a lisa ebile a ntse a kena sekolo.

Thuto: O re o kene sekolo feela a tsoa a e-s’o ho qete sekolong sa mathomo ka lebaka la hore batsoali ba hae ba ne ba hloka chelete.

Tšebetso: O sebetsa merafong.

Qaleho ea thahasello: O binne a ntse a kena sekolo, ‘me a ntšetsa ‘mino oa hae pele ha a le merafong. O re o ne a bina le banna ba lihoba pele a qala oa koriana.

Qaleho ea khatiso: O qalile ho hatisa hang ha a fumana thuso ho tsoa lik’hamphaning ka thuso ea Sek’hoama Maliehe.

Tse hatisitsoeng: Ke tse oelang tlas’a mabitso ana:

Tsa Maphutseng li 13

A fihla Majantja li 11

Tsa Chaena monna mokopung li 6

Mathata: Tlhokahalo ea chelete e etsa hore ‘mino o tsoela pele ka mokhoa o nyahamisang. Libini li kojoana li mahetleng kahona ha li khone ho intšetsa pele. Ba sebelisa chelete eo ba e fumanang ho iphelisa le ba malapa a bona kahona ba sitoa ho bokella chelete ea lekaneng hore ba hatise.

Manolo: A re liletsoa li batla li sa sokolehe kaha ba ea iketsetsa tsona.

Maikutlo a akaretsang: Libini tsa ‘mino oa koriana li lokela hore li tšehetsoe ka tsela e sa thekeseleng. ‘Muso o lokela hore o tšehetse libini hobane ke mokhoa oa ho kenya chelete kahar’a naha.

SELAI MOQIBI

Tlhaho: O hlahile ka la 02 Phuptjane 1973, a hlahela Mantšonyane, Ha Thabo, Ha Morena Sekele Lerotholi hona moo a ntseng a phela teng le hajoale.

Kholo: Ke e mong oa bana ba robeli ba ntate Thabiso le ‘m’e ‘Mamoroke Selai ba seng ba le lilemong tsa boqheku, ba ahileng Mantšonyane, Ha Thabo, Ha Morena Sekele Lerotholi. O ile a kena sekolo hakhutšoanyane, ‘me kamor’a moo o ile a lisa likhomo lilemo tse ngata hofihlela a khathala. O ile a ea itšokola ha a tloha tiisong, ‘me le hajoale o ntse a phela ka ho sokola.

Thuto: O atlehile feela ho bala sehlopha sa bohlanano (Std 5) sekolong sa mathomo sa Tšetsana, Berea.

Tšebetso: O ile a foroma setene ka selemo sa 2005, Mantšonyane. Kamor’a mona, o ile a sebetsa ‘Mishoneng Auray e le mohlabolli ka selemo sa 2007 ho fihlela ka selemo sa 2009. Ho tloha mona o ile a lula hae ho se letho leo a le etsang ho fihlela ka selemo sa 2012, moo a ileng a sebetsa e le molebeli hona Auray ho fihlela hajoale.

Lenyalo: O nyetse Ithabeleng Khama oa Macheseng hona Mantšonyane ka selemo sa 2009, ba na le bana ba bararo.

Qalo le thahasello: Esale a rata pina. O ne a rata ho fetisa molaetsa ka lipina. O qalile ho letsa ka 2005 a letsa *keyboard*. Ka 2009 o ile a letsa koriana ho fihlela ka selemo sa 2014 ha a tla kopana le ho hatisa letlapa le Lekhooa Serame, Matale Kotelo le Monyaka Lipitsa.

O se a hatisitse matlapa a makae:

Thala-boliba ea likoetseng Mantšonyane: E hatisitsoe ka selemo sa 2014, ka kopanelo le Matale Kotelo, Serame Lekhooa le Monyaka Lipitsa.

Mathata: O kopane le boima ba ho patala chelete ea khatiso, ‘me sena se etsa hore mokhoa oa khatiso o be boima.

SENTŠO MOSITO

Tlhaho: Khalala ena ea ‘mino e hlahile ka selemo sa 1984 e hlahela Roma, Ha Morena Pasane, ‘me le hajoale o ntse a phela hona sebakeng seo a hlahetseng ho sona.

Kholo: Mosito Sentšo ke mora oa ntate Adolf le ‘me ‘Mamotebang Sentšo bao hajoale ba sa sebetseng ka lebaka la botsotsofali. Lapeng habo Sentšo ba robeli. Kholong ea hae Sentšo o ne a rata papali ea bolo, a bile a rata ho iphelisa ka ‘mino. O ne a binela lihlopha tsa likereke.

Thuto: Sekolo sona Sentšo o se kene St Michael Primary, Roma Primary, Sefika High School, le Harry Openheimer Diamond School, Johannesburg.

Tšebetso: Monghali Sentšo esale e le motho oa pina, ‘me o iphelisa ka eona.

Lenyalo: Ha a bua ka bophelo ba lenyalo Sentšo o hlalosa hore o kene lenyalong ka selemo sa 2015 le ‘Makabelo Sentšo eo lebitso la hae la boroetsana e leng Relebohile Thahanyane. Ha habo mohats’ a Sentšo ke Klerksdorp. Ha ba e-s’o be le bana.

Qalo le thahasello: Tšusumetso ‘minong e hlaloso e bile talenta ho ea ka eena monghali Sentšo. O ne a rata lihlopha tsa *Afro-jazz* joaloka *Sankomota* a bile a rata sebini sa ‘mino oa bolumeli Sammy Malete. Litabeng tsa nalane ea hae ‘minong khalala ena e hlalosa hore e binne haholo le sehlopha sa ntate *Francis Ntlhoki*. ‘Me ho bile le nako eo a ileng a ba ntša motse e le libini tse neng li bina le eena a ba thusa hore ba ikemele ba be le matlapa a bona. Sentšo o kile a bina le sehlopha sa *Khanya Lefatšeng* ho tloha ka selemo sa 2003 ho isa 2006. Ka selemo sa 2006 ho isa 2008 o ile a bina le *Khahliso Mphephoka* ‘me ka nako eo Sentšo o ne a se a na le letlapa la hae. Ka lebaka la ho se hlahelle, Sentšo o ile a fetola maoa a bina *Afro-Jazz*. Mathata ao a kopaneng le ‘ona ‘minong ke ho fumana ‘maraka, ho hloka hlahala hoa likhoebo tse hlahisang ‘mino, le ho se nkeloe hloohong e le libini hoo ba sa lefuoeng letho ha ‘mino oa bona o letsoa liea-le-moeeng kahar’a naha joaloka ha ho etsahala linaheng tse ling. Naleli ena e hlalositse hore ha e se e tsebahala lintho li ile tsa ba bonolo.

O se a hatisitse matlapa a makae: Sentšo o na le matlapa a mahlano a hatisitsoeng;

Motho mang le mang, lena ke letlapa la *gospel* le hatisitsoeng ka selemo sa 2006.

Ka selemo sa 2009 a ba le letlapa la *Afro jazz* le bitsoang *Tse putsoa*.

Helele Bashanyana! e leng letlapa le hatisitsoeng ka selemo sa 2012.

Selemong sa 2015 o entse matlapa a mabeli, la *gospel* la bitsoa *Mohau ona* ha la *Afro-Jazz* le bitsoa *Hoenene*.

SERINE LEBOHANG

Tlhaho: O hlahile ka la 03 Pherekhong 1977, a hlahela Liseleng, Mokhotlong, Ha Morena Salemone Sekonyela, ‘me o ahile Leribe, Moreneng.

Kholo: O hotse ka thata a sokola, a alosetsa batho, a lefuoa ka liphoofolo.

Thuto: O kene sekolo sa Liseleng Primary. A se tsoa a etsa sehlopha sa boraro (STD 3). Ka lebaka la bohloki ba batsoali, a ntšoa hore a il’o alosa e le ho phelisa lelapa labo.

Tšebetso: O ne a alosa a hiriloe. Ha a sebetsa hajoale. O iphelisa ka ho hatisa matlapa le ho a rekisa. Ke oona mokhoa oo a iphelisang ka oona.

Qalo le thahasello: Esale a rata pina ho tloha kholong ea hae. Eare ha a se a le mabalane a nkoa ke motho oa ha habo eo e neng e le sebini a sebetsa le eena. O qalile a sebetsa tlas’a motho ea oa habo oa Liseleng ea neng a bitsoa Pazuka, ‘minong oa Sesotho. Kamorao ho moo, ke ha a se ntse a khona ho qapa. A ithehela sehlopha sa hae: Seqapi se hloahloa. Mathata a maholo ke ho hloka chelete ea ho hatisa hoo a nang le lilemo tse ‘ne a sa hatise.

Lenyalo: O nyetse ‘Makhaeeane Tšepe oa Leribe, ea seng a bitsoa ‘Malebelo Serine. Ba nyalane ka 2002, ba na le bana ba babeli.

O se a hatsitse matlapa a makae?

Oa ntlhaela mohlolo:

Stay together:

Kea hlasela:

Ke ‘mino o hatsitsoeng ka seletsoa se bitsoang ‘mamokhorong.

SESIOANA LIRENIA

Tlhaho: O hlahile ka 1965, a hlahela Bobete, Ha Maanela, Ha Morena Matlotlo Letima, moo a ntseng a phela teng le hajoale.

Kholo: Ke e mong oa bana ba robong ba ntate Khethisa Sesioana le ‘m’e ‘Malebohang Sesioana ba ahileng Bobete, Ha Maanela, ha Morena Matlotlo Letima, bao e seng e le bafu ka bobeli ba bona. O hotse a lisa. Ha a kena sekolo hohang bongonaneng ba hae empa o qeteletse a fumana thuto merafong moo a ntseng a sebetsa teng le hajoale. O qalile ho sebetsa merafong ka selemo sa 1984 ho fihlela hajoale.

Thuto: Sesioana ha a kena sekolo ho tloha kholong ea hae. O qeteletse a fumana thuto nakong eo a seng a le moholo, a se a ntse a sebetsa morafong ka selemo sa 1987, a ithuta Sesotho ka sepheo sa hore a tsebe ho bala le ho ngola.

Tšebetso: Ke motho ea sebetsang merafong Aforeka Boroa. O sebelitse merafong pele e e-ba sebini hofihlela hajoale.

Lenyalo: O ile a nyala molekane oa hae oa pele eleng ‘Mahlomphang ea ileng a hlokahala ba e-na le bana ba supileng. Kamor’a lefu la hae, Sesioana o ile a nyala molekane e mong eleng ‘Mathato ka 1986, ba ile ba sitsoa ka bana ba bane, ba seng ba setse ba le bararo.

Qalo le thahasello: Joalokaha a hotse a lisa o ne a ee a utloe a jeoa ke bolutu, e-be o letsa sekhankula. Eitse hoba a fihle merafong, o ile a reka koriana, a ithuta ho e letsa ho tloha ka 1988 ho fihlela 1991 moo a ileng a qala ho ba le thahasello ea ho hatisa. Sesioana o qalile ho bina ka 1986. Hoba a sebetse merafong, ka 1984 o ile a kopana le bo-ntate ba Mokhotlong, bao a ba fumaneng ba se ntse ba sebetsa, a ba le thahasello ea hore ba ‘minele koriana. E ile ea e-ba likhoeli feela eaba baa hlokahala ‘me a tlohela ho letsa. Ka 1988, a qala ho ithuta koriana ho bo-ntate ba Mafeteng. Kamorao ho moo, o ile a ithekela koriana, ‘me a qala ho e sebelisa ho tloha ka 1988 ho isa 1989. Eitse ka selemo sa 1991, ke moo a ileng a qala ho etsa letlapa.

O se a hatisitse matlama a makae?

Batlokoa ba Lelingoana; E hatisitsoe ka selemo sa 1991

Fito ka selemo sa 1997.

Bobete nkoe No 1; E hatisitsoe ka selemo sa 2011 a e hatisa le Hlophang Suthisi.

O sebetsa le bo-mang? Hlophang Suthisi.

Mathata: O ile a sokola kaha a ne a sa tsebe letho ka litaba tsa ‘mino. O ile a kopa batho ba seng ba iphiletse litabeng tsa ‘mino ho thusetsa, ba bang ba ile ba mo thusa ho ntšetsa litaba tsa ‘mino pele, ha ba bang bona ba ile ba mo sokolisa hoo qetellong a ileng a nyamelloa ke lisebelisoa joaloka koriana. O ile a qetella a ntšetsa litaba tsa ‘mino oa hae pele a se a sa batle thuso.

Manolo: Ho na le letho leo a le fumanang. ‘Mino oa hae o ntse a tsamaea hantle kaha ele eena ea ithekisetsang oona.

SUTHISI MOSOANSOANYANE HA-RE-MO-LEBALE

Tlhaho: O hlahile ka la 15Mphalane 1980 a hlahela Bobete, Holantu, Ha Morena Matlotlo Letima.

Kholo: Ke e mong oa bana ba babeli ba ntate Molao le ‘Malebatsang Suthisi ba ahleng hona Bobete, Holantu. O hotse a lisa liphoofole.

Thuto: Sebini sena se balile feela sehlopha sa bobeli (Std 2), Bobete Primary School.

Tšebetso: Mosebetsi oa hae pele e e-ba sebini esita le hona joale ke ho lisa le ho lema masimo.

Lenyalo: O nyetse ‘Manyeoe Ntamane oa Thaba-Khubelu, Thaba-Tseka ka 2010. Ba na le ngoana a le mong.

Qalo le thahasello: Sebini sena se hotse se rata ho bina. Se qalile ho ithuta ‘mino ka mangae a baholoane ba hae nakong eo ba ntseng ba lisa. O boetse a khahloa ke ‘mino oa sebini se bitsoang Matsie, haholo-holo pineng e bitsoang “Bina Lezulu”. Se ne se rata motsanyaolo oa Matsie, ‘me se lula se mo etsisa. O qalile ho bina ka 2008 a bina mangae. Ho tloha mona o ile a rekela koriana ke moholoane oa hae eleng Lebatsang Suthisi, ea ileng a mo batlela Lira Thakali hore a bine le eena.

O se a hatisitse tse kae:

E qhomme tlhase No 1: Lena le hatisitsoe ka 2010 a le hatisa le Lira Thakali.

E qhomme tlhase No 2: E hatisitsoe ka selemo sa 2012 o ne e-na le Thakali.

Masholu: Masholu.

O sebetsa le mang? Le Lira Thakali.

Mathata: Ha ho letho le khothatsang leo a le fumanang thekisong ea matlapa a hae.

SUTHISI HLOPHANG

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1985, a hlahela Bobete, Holantu, Ha Morena Matlotlo Letima moo a ntseng a phela teng le hajoale.

Kholo: Ke e mong oa bana ba bahlano ba ntate Retimeletsoe le ‘m’e ‘Masetšoana Suthisi ba seng ba sa phele hajoale, ba hona Bobete, Holantu. O hotse a lisa liphoofole a bile a lema masimong. O qalile ho bina a ntse a etsa mesebetsi eo a hotseng a e etsa ho fihlela hajoale.

Thuto: O balile sehlopha sa bohano (Std 5) Bobete Primary School. Ha aka ba a hlola a tsoelapele hobane a ne a se a sa rate ho kena sekolo empa batsoali ba hae ba ne ba ratile ho mo ruta.

Tšebetso: Pele e e-ba sebini e ne e ele molisana, ‘me hajoale mosebetsi oa hae ke ho lisa, bohoai le ho bina.

Lenyalo: O nyetse Ntšepiseng Kotelo oa Thaba-Tseka ka 2012 eo hajoale eleng ‘Matumelo Suthisi, ‘me ha ba e-s’o be le bana.

Qalo le thahasello: O ile a khahloa ke batho ba bang ha ba ntse ba bina haholo-holo sebini se bitsoang *Famole* kaha ‘mino oa hae o ipapisitse le lintho tse tsahalang kajeno kapa hona lilemong tsena. O qalile ho bina ka selemo sa 2006, a letsa koriana nakong eo a ntseng a alositse mohlape. Ka sona selemo seo, o ile a nkoa ke Majara Phelela. Ke moo ba ileng ba hatisa letlapa. Kamor’a mona, o ile a tsoelapele ho hatisa matlapa ao eleng a hae.

O se a hatsitse tse kae:

Sello sa likhutsana: O e hatsitse a e-na le Majara Phelela, Liphopho Khoaisanyane le Lebasa Tlali ka 2011.

Bobete nkoa No 1: Eona e hatsitsoe ka 2011, a sebetsa le Lirenja Sesioana

Mathata: Ha ho na letho le lekaalo leo a le fumanang ‘minong kaha motho ea mo hatsitsang matlapa ele eena ea mo rekisetsang, ‘me ha a mo fe letho le lekaneng ho mo tsoela molemo.

SUTHISI LEBOHANG

Tlhaho: O hlahile ka la 14 Pherekhong 1973, a hlahela Bobete, Holantu, Ha Morena Matlotlo Letima, moo a ntseng a phela teng le hona joale.

Kholo: Ke e mong oa bana ba leshome le motso o mong ba ntate Kopanang le ‘m’e ‘Mathabo Suthisi ba ahileng hona Bobete, Holantu. O hotse a lisa liphoofole. Ho tloha moo, o ile a sebetsa likonterakeng Aforeka Boroa, Gaudeng. Eitse hoba a tlohele mosebetsi, o ile a qala ho letsa koriana ka sepheo sa ho letsetsa batho *litokofeleng* ele ho phahamisa setereke sa habo sa Thaba-Tseka.

Thuto: O atlehile ho fella sehlopheng sa boraro (Std 3), Bobete Primary School.

Tšebetso: Pele e e-ba sebini, o ne a sebetsa *likonterakeng* Gaudeng. Eare ha a ntse a le hona moo, ke moo a ileng a hlokomela hore mosebetsi oa likonterakeng o boima ‘me o ile a etsa qeto ea ho tlohela a shebane le ho bina. Le hajoale mosebetsi oa hae e ntse e le ho bina. O se a shebane le ho letsetsa batho koriana eleng batho ba hatsang ‘mino oa bona.

Lenyalo: O nyetse Ntebaleng Ramosenene ea seng a hlokahetse, oa Mokhotlong, Salang ka 2008. Ha ba na bana.

Qalo le thahasello: O susumelitsoe ke ho rata ho phahamisa setereke sa habo sa Thaba-Tseka le ho hlokomela hore ‘mino o ka mo tlisetsa moroho kahar’a lelapa la hae kapa oona mokhoa oa ho iphelisa. O ne a boetse a phahamisa Sesotho sa habo

‘moho le eena hore sechaba se mo tsebe. O qalile ho bina ka 2005 sepheo e ne e le ho letsetsa batho litokofeleng.

O sebetsa le mang? Lengolo Maanela le Tšeliso Lekanyane.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Thoteng tsa Botjebane No 1: E hatisitsoe ka 2005 a sebetsa le Lengolo Maanela.

Thoteng tsa Botjebane No 2: E hatisitsoe ka 2006 a sebetsa le eena Maanela.

Thoteng tsa Botjebane No 3: E hatisitsoe ka 2007 a sebetsa le Tšeliso Lekanyane.

Masakhane oa koete: O e hatisitse a na le Doctor.

Mathata: E ne e le motho ea sitoang ho iketsetsa ka lebaka la ho hloka tsebo le ho hloka matla hoo a ileng a qetella a qhekelloa ke batho ka hore ba tla mo rekisetsa matlapa a hae. Haele matlapa a hae, la pele le la bobeli ‘ona a feletse ka tlung ha a mo tsoela molemo oa letho kaha a ne a sa tsebe seo a lokelang ho se etsa. A nyahama hape ke ho utsua hoa ‘mino.

TAASO TŠEPISO

Tlhaho: Khalala ena e hlahlile ka la 15 Hlakola 1978.

Khoho: Tšepiso Taaso o hlahetse Ha Taaso, Ha Morena Mosebetsi Pampiri. Ke mora oa ‘m’e ‘Makatlheo le Ntate Thato. Khalala ena ea rona e hotse e sokola, ‘me o ile a tlohela sekolo a bala foromo ea bobeli (Form B) Piting High School.

Thuto: Tšepiso Taaso o kene Piting Primary School le Piting High School.

Tšebetso: Tšepiso o ile a sebetsa mabenkeleng le ho sebetsa a etsa *plumbing*.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e entsoeng ka 2015 o ne a se a nyetse ‘m’e Marelebohile Taaso Shai oa Mazenod, ‘me ba na le mora a le mong.

Motse: O lula Naleli moo a hirileng.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong o re o ile a ea teronkong ke moo a ileng a kenela sehlopha sa ‘mino ka 2003. Ke hona moo a ileng a bona hore Molimo oa thusa, eare ha a tsoa a nkela ‘mino hloohong. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong o re o qalile ka 2012. Mathata ao a haeke a ho hloka lisebelisoa le libaka tse ba khothatsang ho thibela thekiso ea ‘mino ntle le tumello.

O bina le mang? Samuel Taaso.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o ne a se a ntšitse matlapa a latelang:

'Wonderful God 2012,

Heroda 2013

Thoma mina 2014 o e kopanetse le Samuel Taaso.

TAKANE ZWANE

Tlhaho: Naleli ena ea rona e hlahile ka selemo sa 1981 e hlahela Ha Jubile, seterekeng sa Berea moo a ntseng a phela teng le hajoale.

Kholo: Monghali Zwane Takane ke khalala ea 'mino oa *Country*. Eena ke e mong oa bana ba bahlano ba ntate Malefetsane le 'm'e 'Makamohelo Takane. Ntate oa monghali Zwane o sebetsa merafong ha 'm'e oa hae eena e se e le mofu. Khalala ena ea rona e holisitsoe ke nkho oa eona.

Thuto: Monghali Takane o entse thuto ea mathomo St. Alphonse le Mokhethoaneng A.C.L. Ho tloha moo, a ea Tšepo Christian High School.

Tšebetso: Monghali Takane o ile a sebetsa GNLD, le Mind Liberation Psychology Consultancy. Hang hoba a tlohele ho hiroa o ile a kena temong. Hajoale ke sebini.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e entsoeng ka 2015 o ne a e-s'o nyale.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso 'minong o re o rata pina haholo, joale lerato leo la pina le ile la holisoa ke ho bina kerekeng le ho hokahana le batho ba ratang pina. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae 'minong, o re o qalile ka selemo sa 2010, 'me a kopana le mathata a latelang; ho hloka tšebetso ka mekhoa e fapaneng e ka atlehisang 'mino, tlhokahalo ea litsebi tlhahisong ea 'mino ho thusa libini ho ba le boiphihlelo, tlhokahalo ea litsi tse ikemetseng khahlano le khatiso ea 'mino ntle le tsebo ea beng ba oona le hore 'mino oo a o binang ke qholotso kaha ha hoa tloaeleha hore o hlahisoa kahara naha. Manolo `ona o bontšitse a bonahala boqaping le khokahanong le libini tse tsoang kante ho naha.

O hatisa: J.S Studio.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se a ntšitse pina e bitsoang, *He could have called ten thousand angels* ka selemo sona seo. Khatiso ea pina eo e bile e ile J.S studio.

TAU (ZAWA) RETHABILE

Tlhaho: O hlahile ka 1987.

Kholo: Rethabile Tau(Zawa) ke e mong oa bana ba bahlano ba ntate Ntja le 'm'e Moselantja Monyaka bao hajoale e seng e le bafu. Khalala ena e hlahetse teropong ea Maputsoe seterekeng sa Leribe. Sebini sena sa rona se hotse se rekisa se bile se tantša, 'me sa qetella se na le bothata ba pono bo entseng hore se tlohele sekolo.

Thuto: Zawa o kene sekolo Maputsoe Community School.

Tšebetso: Pele a bina, Zawa o ne a tantša, a bapala lipapali tsa kalaneng, hape ke sebini.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e entsoeng ka selemo sa 2015 o ne a se a arohane le mosali eo a mo nyetseng ka selemo sa 2012. Ba na le ngoana a le mong.

Motse: Hajoale o lula Semphetenyane, Maseru.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso 'minong, o re o ne a e-na le lerato la pina 'me lerato leo le ile la holisoa ke naleli ea *Kwaito* e bitsoang *Mzambiya*. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae 'minong o re o qalile ka selemo sa 2006 'me a ba le bothata ba ho hatisa ka lebaka la khaello ea chelete. Bothata bo bong e ne e le ho fihlisa lihlahisoa tsa hae tsa 'mino liea- le-moeeng. Ho ipapatsa le hona ho bile boima hape le ho rekisa ho ne ho le thata ka lebaka la batho ba rekisang 'mino oa bona ka mokunyata.

O se a hatsitse: Ka selemo sa 2015 o ne a e na le matlapa a mabeli a bitsoang;

Die Hard. La pele ke la selemo sa 2007, ha la bobeli la *Die Hard* e le la selemo sa 2015. Matlapa ana ka bobeli ke a motsoako oa *Kwaito*.

TEANYECHITJANYANE (TOGETHER)

Tlhaho: Sebini sa rona se hlahile ka la 03 Tšitoe 1973. Teanye o hlahetse seterekeng sa Butha-Buthe, sebakeng sa Serutle, Tlhakaneng.

Thuto: O balile sehlopha sa bohano, sekolong sa mathomo.

Tšebetso: Ke rakhoebo, hape ke moqolotsi.

Lenyalo: O na le mosali le bana.

'Mino: O qalile ho bina ka 2005. O se a hatsitse matlapa a fetang botšelela katlas'a sekhele sa Together oa Butha-Buthe le Sephomphethe.

Qholotso: "Mino o hloka tšebetso le tšireletso e matla."

TEHILLAH AFRICA

Tlhaho: Sehlopha sa *Tehillah Africa* ke se seng se tsebahalang haholo kahare le kantle ho naha ka 'mino oa bolumeli. Mothehi oa sehlopha sena ke ntate Mosheeng Maphoi.

Kholo: Sehlopha sena sa rona se qalile ho thehoa ka libini tse latelang; Chopho Makama, Lehlohonolo Shelile, Liteboho Mothetsi, Rethabile Maphoi, Likae Ramorakane, Nthabeleng Ramarikhoane, le 'Mabohlokoa Mofoka. Kamorao ho moo, se ile sa eketsoa ke bacha ba likereke tse fapaneng tsa pholoho.

Thuto: *Tehillah Africa* e bopiloe ka libini tse rutehileng ho tloha boemong ba likolo tse phahameng, ba bang ba likolong tse kholo, ha ba bang ba sebetsa.

Tšebetso: Litho tse ling tsa sehlopha sena ke bahoebi, baithuti, basebetsi ba 'Musu, esita le libini tse ikemetseng.

Motse: Se thehiloe kerekeng ea Leratong e fumanehang Semphetenyane ka selemo sa 2008.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e entsoeng ka selemo sa 2015, libini tse ling e ne e le baroetsana ha ba bang e le banna le basali ba malapa.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso 'minong, Mothehi oa sehlopha sena o re ba ne ba rata ho hapela meea Molimong le ho bokella chelete e ka thusang tsamaisong le kholo ea kereke ha ba tla theha sehlopha sena. Ha re tla tabeng ea nalane ea sehlopha 'minong, mookameli oa sehlopha Mofumahatsana Rethabile Maphoi o boletse hore sehlopha sa *Moshate* se thusane haholo ka thepa ea 'mino kholong ea sehlopha sa *Tehillah*. Mathata ao sehlopha se kopaneng le 'ona e bile; ho bokella thepa e sebelisoang 'minong, le ho fumana sebaka sa boitlhopho. Manolo a teng ke hore tšehetso ea hola kahare le kantle ho naha.

O hatisa: Sehlopha se kile sa sebetsa le Freddy, Tšeli Mphuthi le David Sigal.

O se a hatisitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 mookameli oa *Tehillah* o itse ba ne ba se ba na le matlapa a mabeli a hatisitsoeng.

Thola u mamelele hatisitsoe ka selemo sa 2010. Letlapeng lena, sehlopha se ne se sebetsa le *Freddy* a sebelitseng le *Lucky Dube* le *H.Masikela*.

Tehillah Africa Volume 1 le tsoileng ka selemo sa 2012. Lena letlapa le hatiselitsoe *Salem studio*. Sehlopha se ne se sebetsa le *Tšeli Mphuthi*, le *David Sigalea* neng a bona hore tlhahiso e-ba ea boemo bo holimo. Likatleho tseo ba nang le tsona e bile ho aha sebaka sa khatiso.

THAMAE LITEBOHO

Tlhaho: Liteboho Thamae ke ngoana ea mong habo, ‘me eena o hlahile ka selemo sa 1992.

Kholo: Batsoali ba hae ke ntate Motloang Thamae le ‘m’e Palesa Thamae. Ntate Motloang ke moqhobi oa likoloi ha ‘m’e Palesa eena e le mohoebi. Sebini sena sa rona se hlahetse Mokema, Ha Lebaka tlas’a puso ea Morena Mahao. Se holisitsoe ke nkhoano oa sona setsoala-‘m’ae. Lipapaling, se hotse se rata ho bapala papali ea bolo ea maoto hape a ipabola mabelong. Sebini se ahile Ha Thetsane-Lesia, Ha Morena Mampiti Thetsane.

Thuto: Sebini sena sa rona ke morekisi khoebong, ‘me se ngotse sehlopha sa bosupa ka selemo sa 2006. Likolo tsa mathomo tseo a li keneng ke St Joseph Koro-Koro le Tsolo Community. A fetela sekolong se phahameng sa Thetsane moo a ileng a ngola sehlopha sa bohloano ka selemo sa 2014.

Tšebetso: Ke morekisi khoebong.

Lenyalo: Ha a e-s’o be le lelapa.

Qalo le thahasello: Lebaka leo ka lona a ratang mino ke hobane ke tumelo ea hae ea Bokeresete le hore o rata ho fetisa molaetsa oa Ntate Molimo ka pina kaha ho ea ka eena mino oa lokolla hape o fetola tikeloho. Sebini se qalile ho bina ka selemo sa 2003, ‘me liqholotso tseo a kopaneng le tsona ke hore ha hona likolo tse otlang libini hore li be maemong a machaba le ho hloka tšehetso ‘minong.

O hatisa: Salem Studio.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Kea leboha Molimo ka selemo sa 2012 a thusoa ke batho ba libaka tsa khatiso, ‘me moo a hatisitseng ho bitsoa *Salem Studio*.

THAMAE THAMAE

Tlhaho: Khalala ena e hlahile ka la 29/Phato/1994, e hlahela Thabaneng seterekeng sa Mafeteng, moo ho busang Morena Boshoane.

Kholo: Thamae Thamae ke naleli ea ‘mino oa *Hip Hop*. Ke mora oa ‘m’e Limpho Sekese le ntate Lekhooa Thamae bao e leng bafu kajeno. Lapeng habo ke bara ba babeli. Sebini sena sa rona se holetse Thabaneng, Mafeteng, boliseng ba ‘m’e ‘Mapalesa le ntate Sekese. Ha a le Tšenola o ne a le boliseng ba ‘m’e ‘Malikeleli Thamae. Thahasello ea hae e ne tsepame haholo holim’a ho taka le ho mamela ‘mino oa famo kholong ea hae.

Thuto: Monghali Thamae o kene sekolo Iketsetseng English Medium, a bala sehlopha sa pele le sa bobeli. A ea Thabaneng Primary School, a bala sehlopha sa boraro le sa bone. Kamor'a moo, o ile a ea Tšepo Primary, a ba a phethela sehlopha sa bosupa teng. Thuto e phahameng o e entse Sefika High School moo a bileng teng ho tloha ka 2009 ho isa 2013.

Tšebetso: Monghali Thamae e bile mohoebi ea rekisang lihlahisoa tsa Amway pele a kena haholo 'minong. O na le sebaka sa khatiso Tšenola, moo a phelang teng e le o mong oa mekhoha ea ho iphelisa.

Lenyalo: Nakong eo phuputso e etsoang ka eona o ne a e-s'onyale.

Motse: Hajoale Thamae o lula Tšenola, teng o busoa ke morena Moeketsi Theko.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso 'minong, o re o ile a khahloa ke libini tse tsebahalang haholo tsa America, haholo-holo se bitsoang *50cents* eaba o se a rata ho bina *hip-hop*. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae 'minong, o re o qalile ka selemo sa 2013. A ba le likatleho tse latelang; Pina ea hae e bitsoang *Beautiful Queen* e ile ea hlaha boemong ba pele ho tse mashome a mabeli tse ratoang *Ultimate Radio*. Pina ea hae e bitsoang *Stuck on repeat* e ile ea romeloa mose America moo ho khethoang lipina tse kenang ho *Mixtape* e tsebahalang ka lebitso la *Coast to Coast*. Pina eo e ile ea atleha ho kena ho *Mixtape* oo. Ka 2013, Thamae o ile a hlaha boemong ba botšelela ha a ne a kenetse tlholisanano ea *Vodacom Super Stars*. Selemong sena sa 2015 o hlahile boemong ba bobeli tlholisanong ea *Vodacom Super Stars*. Ke e mong oa ba keneng moo *Ultimate Radio* e fanang ka likhau. O re o ile a kopana le mathata a akhang; khatiso ea 'mino oa bona ntle le tumello kapa hore ba tsebisoe e le beng ba 'mino, tlhokahalo ea melao e sireletsang khatiso ea 'mino oa bona kathoko ho molao le ho se eloe hloko ke bahlophisi ba mekete e meholo kahar'a naha kaha bao ba patala libini tse tsoang kante ho naha bokhotho-khotho ba chelete empa libini tsa kahar'a naha li fuoa chelete ea lijo le ea ho palama e le patala.

O hatisa: Rock on Entertainment Studio.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se ntšitse letlapa le bitsoang *Destined for Greatness*. Letlapeng lena o sebelitse le *A Game* e le mohlahisi, *Taks*, le *Urthur Piper mohlahisi oa Le-Russia*. O ile a kenyeletsa *Saltz oa Le-Nigeria le Ntšiang Botsane*. Khatiso ebile Rock on Entertainment Studio. Hona selemong sa 2015 o ile a hatisa pina e bitsoang *I believe* moo a sebelitseng le *Urthur Piper le Anno Domini*.

THEKO NTHOFEELA

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1993, a hlhela Lipeleng, Mount Moorosi.

Kholo: Ke e mong oa bana ba bararo ba ntate Tlali le ‘m’e ‘Maliketso ba ahileng Lipeleng, Mount Moorosi, ha Morena Thesele ‘Maseribane. O ne a ntse a phela le batsoali ka bobeli pele ba hlokahala ka khoeli tse fapaneng ka 2003, a fetoha khutsana-khulu a le lilemo li leshome. O ne a ntse a hlokometsoe ke leloko ba ntse ba mo thusa ka litlhoko tsa hae.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Moyeni. O ile a tsoela pele sekolong se phahameng sa Mopholosi moo a ileng a tsoa a etsa sehlopha sa boraro (Form C) a sa qeta ka lebaka la ho hloloa ho patala chelete ea tlhahlobo le ea sekolo.

Tšebetso: Ha a e-s’o sebetse.

Lenyalo: Ha a e-s’o nyale.

Qalo le thahasello: O ile a hlokomela hore o na le talenta ha a na le lithaka tsa hae kaha a ne a sokola ho patala sekolong se phahameng, a bona e le monyetla oa ho iphelisa. O ne a se na chelete ea ho patala ho hatisa, hoo pina ea pele a ileng a hatisoa ka lap-top, ‘me ea e-ba boleng bo tlaase. Tse hlahlamang a kopa lithuso ho bo-rakhoebho hore a li hatise. Leha a ne a etsa meketjana ea lipina, batho ba ne ba sa tle ‘me hoo ho ne ho mo etsetsa tahlehelo ho feta ho fumana molemo.

O se a hatisitse matlapa a makae?

Um blessed.

THEJANE POTSO

Tlhaho: Khalala ena e hlahlile ka la 10 Tlhakubele 1985.

Kholo: Potso Thejane o hlahetse Ha Lesaoana, Ha mofumahali ‘Mankhahle. Ke mora oa ‘m’e ‘Masello le Ntate Khachane Thejane. Khalala ena ea rona e holetse Tšenola e holisoa ke rakhali ea eona.

Thuto: Monghali Potso Thejane o kene Koki Primary School.

Tšebetso: Monghali Potso Thejane o ile a sebetsa e le molebeli likhoebong hape e ne e le mohoebi.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e entsoeng ka 2015 o ne a se a nyetse Lilahloane Haborone, oa Ha Ramatšelis, ka selemo sa 2010. Ba na le mora le morali.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong o ne a na le talenta ea boqapi. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong o re o qalile ka selemo sa 2008, ‘me a ba le mathata a chelete ea ho hatisa, a ‘maraka hape a ho hloka thepa ea tšebetso.

O hatisa: BKM Studio.

O se a hatsitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se a ntšitse matlapa a latelang:

Likhutsana lia lla Tajane ka January 2008,

Bofutsana boa hlopha 1, a hatsitsa Ha foso ka selemo sa 2004,

Bofutsana 2 ke letlapa le hatselitsoeng Ha foso ka selemo sa 2010 hape a hatsisa *Likhabane tsa Matlama* ka selemo sa 2015 BKM Studio.

TLOU MAKHOLA

Tlhaho: O hlahetse Thaba-Bosiu, a holela teng.

Thuto: O balile sehlopha sa bone feela.

Ts`ebetso: O sebelitse lifemeng Maputsoe le Merafong ea South Africa.

A letsa koriana ka thuso ea Mosotho Chakela. O ile a bina le Hatlane

Lenyalo: O ne a eso nyale.

O se a hatsitse tse kae: O ne a se a hatsitse tse peli feela

Note: Mathata, manolo le boipiletso halieo ka hobane ha a sa phela.

TSATSANYANE J. MOEKETSILE SETLAMO

O binela sehlopha sa Setlamo. Sehlopha sena se thehiloe ka 1991 ke ntate Moeketsi Tsatsanyane oa Qeme, Ha Ramatobo, seterekeng sa Maseru. Ntate Tsatsanyane o supile horenakong ea kholo o ne a tloaetse ho bina sekolong esita le kerekeng. Lebaka ke hobane ntate oa hae e ne e le tichere ebile e le 'moleli oa kereke ea Evangeli Lesotho. O boletse ha lelapa labo le ile la ithukhubetsa ka sekhahla polotiking ea mekha haholo oa Basutoland Congress Party e neng e eteletsoe pele ke ntate Ntsu Mokhehle. Bathahi ba ba sehlopha sena ke bacha ba lebatooa la Boqate, ka tšebetso e kholo ea 'Makhauta Ramotšoanayane oa Peka, Ha Makhaketsa ea neng a se eteletse pele ka lentsoe la hae la thaha mohlakeng.

TŠEPIISO TEBOHO

Tlhaho: O hlahetse Ha Matala, Maseru. Ka nako ea khatiso o ne a le lilemo li 41.

Kholo: O hotse joaloka ngoana e mong le e mong oa Mosotho. A etsa le meetlo ea Sesotho, joaloka ho jara lesasa.

Thuto: O kene sekolo ho fihlela a bala Form B.

Tšebetso: Hang ha a tloha sekolong keha a sebetsa makoloing a baeti e le moqhobi.

Qaleho ea thahasello: O re ha a ntse a qhoba makoloi o ne a mamela ‘mino oa famo haholo, hoo a ileng a qetella a e-na le thahasello ho oona. Ke ha a ithekela koriana le katara e le hore mantsiboea ha a chaisa mosebetsing a n’o itetsetse. O re lentsoe la hae le monate le ile la etsa hore a rate ho hatisa, ebile ho qaleha ha thahasello ea hae ‘minong.

Qaleho ea khatiso: Letlapa la hae la ho qala ke le bitsoang

Matebele no 1

La bobeli ke *Matebele no 2*

La boraro ke *Teboho no 1*

La bone ke *Teboho no 2*

La ho qetela ke *Teboho no 4*.

Mathata: Bothata boo a kopanang le bona ke ho se fumane chelete e khotsofatsang ho tsoa matlapeng ao a a hatisitseng.

Manolo: O re eena o khona ho iketsetsa lintho tsohle, hape o tseba ho bina kahona o thabisa bamameli ba hae.

Maikutlo a akaretsang: Khothaletso ea hae ke hore ‘muso o etsetse libini sebaka sa khatiso. O re hona ke thuso le ho oona ‘muso hobane chelete e ke ke ea hoholehela kante ho naha. Hape a hlokomelisa hore le bolotsana bo bongata bona bo ka fela.

TŠOLA TŠEPO

Tlhaho: Tšepo (The Village Pope) ohlahile ka la 18 Loetse, 1953. Ahlahela Likhetlane, Leribe.

Kholo ea hae: Ke ngoana oa boraro oa moruti Edwin Mokoteli Tshola le ‘m’e ‘Malimpho Irene Tshola. O hotse le bana babo ba bahlano, banana ba bararo le bashanyana ba babeli. Ba holetse libakeng tse fapaneng ka baka la tšebetso ea batsoali. Libaka tseo ke Leribe, Mokhotlong, Butha Buthe, Maseru le Berea. Ha a ntse a hola batsoali bane ba tloaetse hore ba binele moeti emong le emong ea fihlang lapeng.

Thuto ea hae: O qalile ka hokena sekolo sa mathomo Ha-Hoohlo, atloha a kena St. James Primary, Maseru. A kena se mahareng Butha-Buthe Interracial, ha a tloha moo a fetela Butha-Buthe High School. Ka 1966 a kena Lerotholi Poly-Technic a etsa *Capentry* moo a ileng a qeta ka 1969 a fumana lengolo la “Diploma”.

Tšebetso: Kamora hore a qete Lerotholi o ile a sebetsa Morija le konteraka ea McCarthy ka nako e khutšoanyane.

Ke sebini sa African Jazz se tummeng haholo lefatšeng ka bophara.

Ke motšoantšisi. O kile a ba le seabo tšoantšisong ea Muvhango SABC 1.

Lenyalo: Ka selemo sa 1982 o ile a kopanngoa ka lenyalo le Monis Makamohele Lephoto oa Maphotong, Roma. Basitsoa ka bara ba babeli (Kamohelo le Katleho). Ka bomalimabe ba arohangoa ke lefu ka 1990. Ha a ka anyala hofihlela kajeno.

Lehae la hae:

Ha a chaketse Lesotho o lula Ha-Ratšiu, Berea, moo e leng habo.

Moo a ahileng teng ke Pretoria, Centurion hammoho le bara ba hae.

Qalo le thahasello `minong:

Tšusumetso ea batsoali. O nyantse talenta ena ho batsoali ba hae. E ne ele baetapele ba sehlopha sa kereke ea A.M.E.

Ha ‘mila ontse o puta, o ile a qala hobina ka 1969 ha aqeta sekolong. Ka 1970, lerato la sehlopha sa *Uhuru* la tota, `me a bina le sona, hamorao eaba eena le bo-mphato oa hae ba sereha SANKOMOTA.

O bina le bo-mang?

Ka mora ho bontša talenta ena ea hae, Hugh o ile a monka baea England, America, le linaheng tse ling tsa Europe. Ba qeta lilemo tse tšeletseng ba bina ‘moho, ba ba hatisa matlapa a mabeli. Ba boea sekoele eaba o boelana le sehlopha sa Sankomota.

Sankomota

Baile ba hatisa matlapa a mararo:

- *Dreams do come true*
- *The writing on the wall*
- *Exploitation of new thing*

Kamora khatiso tsena ba ile ba arohana.

O ile a bina le Brenda le Thandiza ha ase a bina ale mong. O ile a bina le bona matlapeng a fapaneng.

Matlapa a hae:

- *The village pope*
- *Lets hold hands*

- *Nothing can beat the truth*
- *Reconciliation*
- *Lesedi*
- *New dawn*

Mathata le manolo;

Bothata ba mantlha boo aileng akopana le bona Lesotho, ke tlhokeho ea ‘maraka Lesotho tabeng tsa ‘mino, ke kahona a ileng a fallela R.S.A. Karohano ea hae le Sankomota e ile ea etsa hore aqale sehlopha sa hae a lemong, ‘me ho ne ho se bobebe. Kamorao oile a ba le bothata ba hoba lekhoba lalithethefatsi hofihlela ka 2002. Leha ho le joalo mosebetsi ona oa hae o na le manolo a ‘ona, ‘me a kenyeletsa ho ratoa ke batho, le ho ba le chelete e ngata .

Likhothaletso le boipiletso;

O khothaletsa batho ba nang le thahasello minong ho ba le lerato le boinehelo ele ho fihlela litoro tsa bona. Boipiletso ba hae ke hore batho ba sebelisane `moho, hape o khothaletsa bacha hore ba tlohele ho sebelisa lithethefatsi kaha likotsi maphelong a bona.

TSUNYANE SBONGILE

Tlhaho: Naleli ena e hlahile ka selemo sa 1991, e hlahela Tajane, seterekeng sa Mafeteng, ha mofumahali ‘Masenate.

Kholo: Sbongile Tsunyane eo eleng khalala ea ‘mino oa manyalo, ke morali oa ntate Mathipane le ‘m’e ‘Mapuso Tsunyane bao e seng ele bafu hajoale. Lapeng habo ke banana ba bararo le bashanyana ba bane. Khalala ena ea rona e holetse Ha Thetsane, boliseng ba ausi oa eona. O ne a rata ‘mino le ho khiba kholong ea hae.

Thuto: Tsunyane o kene sekolo Koki Primary.

Tšebetso: Ausi Sbongile ha a sebetse ntle le ho iphelisa ka ho bina.

Lenyalo: Nakong eo phuputso e entsoeng ka 2015 o ne a se a na le lelapa. O nyetsoe ka 2008 ke Rethabile Makafane oa Qacha’s Nek. Ba na le bana.

Motse: Sbongile o lula Upper-Thamae moo ho busang Morena Mpiti.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso ‘minong o re o ne a rata ‘mino haholo. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae ‘minong o re o qalile ka selemo sa 2005 a kena sekolo. Mathata ao a kopaneng le ‘ona ke boima ba ho bapatsa le ho rekisa `mino oa hae.

O bina le: ‘Malefu.

O hatisa: Salem Studio.

O se a hatsitse matlapa a makae? Nakong ea phuputso ka selemo sa 2015 o re o ne a se a ntšitse letlapa le bitsoang, *Bo-matsale*. Lona le tsoile ka selemo sa 2015 le hatsitsoa Salem Studio.'Malefu ke motho ea thusaneng ho bina letlapeng lena le eena.

PART B (II)

NALANE KA BOKHUTŠOANYANE EA LIBINI TSE LING

Tsena ke libini tseo re sa kang ra ba le monyetla oa ho buisana le tsona ka lebaka la khaello ea lichelete. Tse ling tsa tsona li ntse li phela ha tse ling ho utloahala li se li iketse bo-ea-batho. Re behile litaba tsa tsona ka ho ea ka matlapa ao hotheoeng a ne a se a hatsitse.

1. **A matle Maja-ntja(Makhube M., Sekutoane B., le Mosele K)** ba hatsitse matlapa a fetang boraro.
2. **Bo- ‘m’e ba Mahahlaula.** Ba bina le **‘Mankokole ‘Motseng.** Ba hatsitse matlapa a fetang bone.
3. **Bo-‘m’e ba Ha Mootsinyane, Maphutseng(Sekutoane‘Manapo, PhitsaneNtsoaki le Raputsoe ‘Mapaseka).** Ba hatsitse matlapa a fetang bone.
4. **Fokase M.** O bina le sehlopha sa **Raboshabane.** O hatsitse matlapa a fetang bobeli.
5. **Lebeko Mohapi.** O hatsitse matlapa a fetang bohloano.
6. **‘Marapelang.** O bina le sehlopha sa **‘M’e oa Maphutseng.** O hatsitse matlapa a fetang botšelela.
7. **Mahooana ‘Moso(Lerapo).** O bina le sehlopha sa **Lerapo.** O hatsitse matlapa a fetang bobeli.
8. **Mahase Justice Kolosoa (Shalusa)** Ke motho oa Semonokong, Ha morena Leloko. O qalie ho bina ka 1984. O ile a bina le Molete Mohano. O qalile a hatisa katlas’a sekhele sa *Shalusa* a fetela ho *Mahosana a ka Phamong.* O se hatsitse matlapa a fetang mashome a mararo.
9. **Maketsi Lehlohonolo (Mahlanya)** O ile a bina le Rantšo. Mabitso a matlapa a hae ke *Ha e-ea lala ea kupa, La benya la khaola ‘mane, Mahlanya* le a mang.
10. **Maphathe Moeketsi.** O bina le sehlopha sa **Moeketse le Sentšo.** Ba hatsitse matlapa a fetang boraro.
11. **Mapuru Monaheng.** O ne a se hatsitse letlapa le leng.
12. **Masemene Morero (President).** Evangelist Masemene o ne a se a hatsitse matlapa a mabeli.
13. **‘Mateboho.** O bina le sehlopha sa **Ho checha hoa ramo.** Ba se ba hatsitse matlapa a fetang bohloano.
14. **Matoa Evelyn Seipati(‘Mankoko).** O bina le sehlopha sa **‘Mankoko.** O hatsitse matlapa a fetang bohloano.
15. **Matsieng le oele Lesela (Seema Puseletso, Potieane Maele le Maisa Sefako).** Ba hatsitse matlapa a fetang botšelela.
16. **Mofoka Mofoka.** O bina le sehlopha sa **Mofoka.** O ne a se a hatsitse matlapa a fetang bobeli.

17. **Molupe M.P. (Maofane).** O bina le sehlopha sa Maofane. O hatisitse matlapa a fetang bobeli.
18. **Mosiea Lebajoa.** Ke motho oa Likhethlane, Leribe. O qalile ho bina le Lampi, a tloha a bina le Lehlohonolo. A boela a bina le Lampi hape. O bina le sehlopha sa **Mosiea Special.** O hatisitse matlapa a fetang mashome mashome a mabeli
19. **Ntsooa Phooko.** O bina le sehlopha sa **A matšo Makaota.** O hatisitse matlapa a fetang bobeli.
20. **Rangoane Maja.** O binela sehlopha sa **Kutloano Makaota.** O hatisitse matlapa a fetang bone.
21. **Sefali Tšepo.** O bina le sehlopha sa **Se khutlile semakatsi.** Ba hatisitse matlapa a fetang boraro.
22. **Sentle Sentle (Chaisa).** O hatisitse matlapa a fetang bobeli. Tlhaho: Ke motho oa Taung, Mohale's hoek. Ke Letebele. Ke khaitseli ea Matšeliso.
23. **Seotsa 'Maseabata.** O bina le sehlopha sa **'Maseabata Seotsa.** Ba hatisitse matlapa a fetang bohloano.
24. **Tlelase Mohapi.** O bina le sehlopha sa **Ba tatile Batho.** O hatisitse matlapa a fetang bobeli.

PART B (III)

NALANE KA BOKHUTŠOANYANE EA LIBINI TSE LING

Tsena ke tse ling tsa libini tse ileng tsa falla lefatšeng lena re sa fumana monyetla oa ho qoqa le tsona, litaba tsa tsona re utloile melomong ea batho.

1. LEKOKO

O hlokahetse ka 2004, ke moahi oa Leribe. O ne a se a hatsitse matlapa a ka bang mabeli.

2. LERAPO

Lebitso la Lerapo la 'nete ke Mahooana 'Moso. O hlokahetse ka selemo sa 2002, a hlokahalla Maphutsing seterekeng sa Mohale's Hoek. Mofu o ile a bolokeloa hona Mohales Hoek Maphutsing.

3. LEKHETHO MOTSAMAI

Lebitso la hae la 'nete e ntse e le Lekhetho Motsamai. Mofu o hlokahetse ka selemo sa 2001 a hlokahalla Mafeteng, Matheneng.

4. MACHELI MATŠA (MORENA OA MALIBA)

O hlokahetse ka 2004. O ne a se a hatsitse matlapa a ka bang mane.

5. MAEMA MAEMA

O qalile ho bina le lihlopha tse ling tsa famo ka Republic of South Africa lilemong tsa bo-1985. A tla Lesotho a bina le sehlopha se seng sa masole sa liletsa moo lefu le ileng la mo khaoletsa a ntse a bina le sona. O hlokahetse ka 1989. O ne a se hatsitse matlapa a fetang bone tlas'a sehlooha sa Samuele Motho.

6. MOTSIRI KHOMO

O hlokahetse ka 2004. Ke motho oa Ha Ntšibane, Matelile, Mafeteng. O ne a se hatsitse matlapa a fetang bobeli.

7. SEPUTSOE

Lebitso la Seputsoe la 'nete ke Tanyele Mokhachane. Ke motho oa Boleka, ha Maholi oa ha morena Mokhachane, Mafeteng. O ne a se a hatsitse matlapa a fetang leshome. O hlokahetse ka selemo sa 2003 khoeling ea Loetse leha letsatsi le sa tsebahale. Seputsoe o hlokaheletse habo Boleka ha Mokalu, seterekeng sa Mafeteng.

8. TAMOSHETE

Lebitso la hae la `nete ke Peter Mphaololi. Ke motho oa Thaba-Bosiu, ea binneng ka kopanelo le libini tse ling tsa 'mino oa famo. O hlokaletse ka 2003, a na le pokello ea lipina e mashome a mabeli a metso e mene ka palo.

9. TŠEOLE

Lebitso la hae la 'nete ke Thabo Senone. Mofu o hlokaletse ka selemo sa 1997. Letsatsi le khoeli ha li tsebahale. Mofu o boloketsoe Malumeng Ha Mankhala seterekeng sa Mafeteng. O ne a bina le Lehlohonolo Leboli. O ne a se hatisitse matlapa a fetang leshome.

10. TŠOSI MOLETENYANA ('MATSEKONYANE)

Lebitso la hae la 'nete ke Moletenyana Tšosi. O hlokaletse ka selemo sa 2003. O hlokaletse Mafeteng, Ha Lekhari. Mofu o ile a bolokeloa hona Mafeteng Ha Lekhari selemong sona sa 2003. O binne le Sanko, Chakela le ba bang. O siile a hatisitse matlapa a ka bang mahlano.

PART C

LINGOLI

FOBO AGNES MPIKE

Tlhaho: O hlahile ka 1963, a hlahela Roma, Ha Lebamang.

Kholo: O holetse hona moo Ha Lebamang joaloka ngoan'a Mosotho.

Thuto: O kene Roma Primary School ho fihlela sehlopheng sa bosupa. A kena St Marys ho etsa lengolo la Junior Certificate (J.C.) le C.O.S.C. A ea I.E.M.S. a ithutela Bussiness Management. A ea *National University of Lesotho*, Roma, teng a etsa lengolo la Bachelor of Education (B.Ed). A boela a etsa *Masters of Education* hona lengolong la botichere N.U.L.

Tšebetso: O sebelitse Sekamaneng High School. A sebetsa St. Elizabeth Institution, Mohale's Hoek. A ea ruta St. Marys High School le Lerotholi High School moo a ntseng a sebetsa ho fihlela hajoale.

Lenyalo: Ha a nyaloa, 'me o na le bana ba bararo.

Qalo le thahasello: Ho ngoloeng ha pale-khutšoeng e bitsoang '**Likeleli**' e hlahang kahar'a buka e bitsoang *Ngoan'a-Matsoa-Thaka*, o ne a se na tšusumetso ea letho, o ne a mpa a batla ho qeta phuputso ea hae.

Lingoloa/Sengoloa:

Likeleli; Ke pale-khutšoe e hlahang kahar'a buka e bitsoang *Ngoan'a-Matsoa-Thaka*.

KOEETE MAHALI 'MATHATO

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1949.

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Setleketseng, Ha Kabi, seterekeng sa Maseru.

Kholo: O hotse a lisa manamane kaha habo likhomo li ne li le ngata haholo. Ka nako e 'ngoe a lisa likhomo le balisana ba bang naheng. O ne a bapala lipapali tse kang cheko, mantloane, khati le tse ling tse ngata. Ho tloha moo o ile a lula Mokhethoaneng ha ausi oa hae, seterekeng sa Berea.

Thuto: O qalile ho kena sekolo sa mathomo sa St. Andreas ka selemo sa 1956. Sekolo seo ka nako eo se ne se fella ka sehlopha sa boraro, 'me a se pasa ka nomoro ea bohloko ha ba ne ba le mashome a mabeli ka sehlopheng. A tloha a ea sekolong sa mathomo sa Mokhethoaneng ka selemo sa 1957 ho ea etsa sehlopha sa bone. A tloha a

ea sekolong sa mathomo sa Sekhutlong, Berea ho ea bala sehlopha sa bohlanano le sa botšelela empa a se feila. A khutlela ha habo Setleketseng, a fihla a pheta sehlopha sa botšelela sekolong sa mathomo sa St. Rodrique, ‘me sona a se pasa ka sehlopha sa bobeli. A lula hae kamorao ho moo, eaba ha a ee sekolong hobane habo chelete e ne e le sieo le likhomo tsabo masholu a li utsoitse kaofela. Ka selemo sa 1964 ha a se a sebetsa, o ile a qalella ho ntšetsa lithuto tsa hae pele ka ngollano a etsa foromo boraro (JC) a pasa ka sehlopha sa boraro. A etsa foromo ea bone ka ngollano lilemo tse peli hobane o ile a etsa lithuto tse tharo pele, a tla etsa tse ‘ne hamorao, ‘me le tsona a li pasa. A etsa foromo ea bohlanano (C.O.S.C) sekolong se phahameng sa St. Mathews. Ka selemo sa 1979 ho isa ho sa 1981 o ile a ea sekolong sa koetliso ea matichere (*National Teachers Training College*).

Tšebetso: Ka selemo sa 1964 a qala ho ruta sekolong sa mathomo sa Matsieng. Ka selemo sa 1982 o ile a ruta sekolong sa Sehlabeng. A tloha a tla ruta sekolong se phahameng sa Moshoeshoe II ka selemo sa 1983 ho fihlela nako ea phuputso.

Lenyalo: Molekane oa hae o ne a hlokahale ka selemo sa 1988, ‘me o na le bana. O ahile Matsieng, seterekeng sa Maseru.

Lingoloa/Sengoloa

Bolutu; Ke buka ea lithothokiso e hatisitsoeng ka selemo sa 2002 ke *Longman*. O ne a qhololitsoe ke bohloko ba lefu la monna oa hae le bana ba hae ba bararo ba neng ba hlokahale ka selemo se le seng ha a tla ngola sengoloa sena.

KULEHILE M.

Tlhaho: O hlahile ka la 25 Motšeanong 1960, a hlahela Thabana-Morena, Malumeng.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo Malumeng Primary School ho fihlela ka 1978, a ea ho se phahameng St. Thomas High School 1979 ho isa 1983. A ea *National Teacher Training College* a etsa lengolo la Diploma 1992 ho isa 1994. A ea ntšetsa lithuto pele *National University of Lesotho* a etsa lengolo la *Degree* la botichere (B.Ed) ka 2000 ho isa 2004.

Tšebetso: O sebelitse merafong ea gauda, Harmony, Afrika Boroa ka 1984 ho isa 1991. A sebetsa St. Johnson Baker High School ele tichere kamorao hoho fumana lengolo la botichere ka 2004.

Lenyalo: O kopane ka lenyalo le ‘Maamohelang Kulehile, ‘me ba sitsoa ka bara ba babeli.

Lingoloa/Sengoloa

O ngotse pale-khutšoe e le 'ngoe e hlahang sengoloeng *Ichebe u Nchebe*, sehloho sa eona '**Khomo ea maoma ea e baka taba**'.

LEHEMA MATLA-A-SELO

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1946 Pulungoana 11, a hlahela Khubelu, Ha Qatsa, Mahemeng, Tlokoeng, Mokhotlong.

Kholo: Matla-a-selo Lehema ke mora oa ntate Montja Lehema eo eleng morui oa liphoofole le sehoai le 'm'e 'Mankhethoa. Lapeng ba bahlano. O hotse a alosa manamane, liphooko le liramo, a lula motebong. Ka selemo sa 1960 a bolotsoa Tlokoeng ke morena Qatsa.

Thuto: Ka lebaka la lerato la thuto ho tsoa batsoaling, a kena sekolo Tšepong Primary Mokhotlong. A fetela Mapholaneng moo a entseng sehlopha sa botšelela. A fetela pele thutong ka ho ea Mapholaneng Secondary. A ea *Morija Training College* moo a ileng a ntšetsa lithuto tsa hae pele. Ha a tloha moo ea e-ba tichere a na lengolo la *Higher Teachers Certificate (PH2)*. A ea ntšetsa lithuto tsa hae pele *National University of Lesotho* moo a ileng a etsa B.A. Ed ka 1979 hofihlela ka 1983.

Tšebetso: O ile a ruta Butha-Buthe High School lilemo tse leshome. A khetheloa ho ea paramenteng ho tloha ka selemo sa 1993 ho isa 1998. A khutlela botichereng a se a il' o ruta Makhobalo High School selemo, a nka selemo hape Matlakeng High School. A ea nka lilemo tse hlano Boribeng High School. Ka 2005, 'muso oa mo etsa 'Musi oa setereke ho fihlela ka 2014 Motšeanong ha a e-ea phomolong.

Lenyalo: O thehile lelapa le 'm'e Matlotlo Kopo oa Makhunoane, Makhoakhoeng ka la 17 Phutjane, 1975, 'me a rehoa 'm'e 'Mapallo Lehema. O na le bana ba bane; bashanyana ba bararo le ngoanana a le mong le litloholo tse robeli.

Motse: Ha hajoale o ahile Ha Kamoho, Butha-Buthe.

Qalo le thahasello: Bongoling o susumelitsoe ke Professor Matšela, Ntate Thakhisi, Ntate Elias le ntate Motholo, 'me o ile a ntlafatsoa ke mokhatlo oa LESIBA. Liqholotso tseo a li bolelang ke hore ha ho na lithupelo tse otlang lingoli, ho sokola khatiso le hore lingoloa li ananeloa joang ke lekala la thuto.

Lingoloa/sengoloa:

Mahofi ea Lithothokiso.

Litlatse eo le eona eleng lithothokiso.

O kile a fuoa khau ke Letona la thuto Zambia ea ho ba mokaubere o ntseng o matha kahar'a morolo o mocha ha a le Zambia ba etile ka mokhatlo oa litichere o bitsoang LAT ka 2014. Ha Motlotlehi a qeta lilemo tse mashome a mahlano, o ile a bitsetsoa

Maseru ke eena Motlotlehi a fuoa Khau ea Mohlomi ka baka la makhabane a hae botichereng, boparamenteng, pusong ea setereke le ka ho kenya letsoho le toma thutong ka lingoloa.

Mokhatlo: O sebelitse haholo le mokhatlo oa LESIBA.

LESALA PETER MOSA

Tlhaho: O hlahetse Thaba-Tšoeu, Ha Shale, Ha Rakoloi ka selemo sa 1950.

Kholo: A tsoaloe ke 'm'e 'Mamosa ea sa sebetseng le ntate Teboho Lesala eo eleng lepolesa ka Aforeka Boroa. Ba tsoetsoe ba le bahlano ele bashanyana, 'me ho setse ba bararo.

Thuto: O hotse a hlokomeloa St Gerard Mission ha a le lilemo li leshome le motso o le mong ka baka la ho hloka hoa lapa labo. A kena sekolo hona teng sa mathomo, a ea St. Thomas le 'Masentle ho etsa thuto e mahareng. A lieha ho ea *National University of Lesotho* baka la mathata empa qetellong a ba a ea. Batsoali ba hae ba ile ba arohana ka tlhalano, 'me bana babo ba ea phela le 'm'a bona. *N.U.L* o entse lengolo la *Bachelor of Science in Education* moo a neng a ithuta *Physics le Maths*.

Tšebetso: O ile a ruta 'Masentle selemo, a ruta e le motlatsi oa morupeli *N.U.L* a nka selemo le teng. A fetela Holy Cross High School ka 1987, ho latela mathata, a nka lemo tse peli. Ka 1989 a ea St. Stephens High School ho fihlela ka 1993. A ea sebetsa Ofising ea lekala la thuto ele *Science Adviser* Mohale's Hoek le Quthing ho fihlela ka 2015 Hlakola. O ngotse ha a ntse a sebetsa ofising ea lekala la thuto.

Lenyalo: Ha a e-s'o ka ba a nyala, ho latela mathata a ileng a ba teng a lefu empa hona joale o lula le eo morali oa eo molekane oa hae ea mo nkileng ele oa hae.

Motse: Hajoale o ahile Mafeteng, Khubetsoana.

Qalo le thahasello: O susumelitsoe ke matichere a St. Thomas ka baka la ho ba le libuka tse ngata tseo a neng a li bala. O ne a bile a na le thahasello haholo ho ngoleng, 'me ebile e mongoa ba kenyang letsoho ho ngoloeng ha *Magazine* oa *N.U.L*.

Lingoloa/Sengoloa:

General Science for Secondary e hlhiselitsoeng hona Lesotho mona.

Developing Education System- Lesotho Experiencesince late 1960.

LESIA 'MALIMPHO

Tlhaho: O hlahile ka la 5 Phuptjane 1971, a hlahela Ha Makebenyane seterekeng sa Berea.

Thuto: O kene St. Cecilia le Tsereokane Primary School. A ea Berea High School. Ho tloha moo a fetela *National Teacher Training College*. A boela a ntšetsa lithuto tsa hae pele *National University of Lesotho*.

Tšebetso: Hajoale o ruta Abia High School.

Lenyalo: O na le molekane le bana ba babeli.

Qalo le thahasello: Tšusumetso ea ho ngola pale-khutšoe ena `**Ke ntho e makatsang ruri**` e fumanhang kahar'a buka e bitsoang *Ichebe U Nchebe* ke ho elelloa hore Basotho ke batho ba sa bueng 'nete ntlheng ea bana bao bo-'m'a bona ba ba entseng ba sa nyaloa (masala-lapeng). A re sena qetellong se bakela bana ba joalo mathata kaha ba hola ba tseba bo-ntat'a bona moholo e le bo ntat'a bona, e-be sena e-ba bothata kabong ea mafa ho bana ba lelapa leo, 'me joale ba qetella e le mekhelo. Hape, bana bana ba hola ba sa tsebe leloko la bona, kahoo o ile a fihleloa ke ho ngola pale-khutšoe ena e le ho elelloisa Basotho ho bolella bana 'nete ka bophelo ba bona e sa le qalong, ho qoba mathata nakong eo ba sa seng ba holile. Ke lekhetlo la hae la pele a ngola, 'me a qala ka pale-khutšoe ena.

Sengoloa/Lingoloa:

O ngotse pale-khutšoe e hlahang kahar'a buka e bitsoang *Ichebe U Nchebe* eona e bitsoa '**Ke ntho e makatsang ruri**'.

LESITSI ALBINUS MOEKETSI

Tlhaho: O hlahile ka 1932, a hlahela Hleoheng, Ha Hlaname.

Kholo: Ke ngoana oa bohloko ho ba leshome le metso e mene ba ntate Mapahale Lesitsi le 'm'e 'Malinonyana Lesitsi. Ntate Lesitsi o hotse e le molisana oa likhomo tsabo.

Thuto: O kene sekolo St. Anna Primary School. A ea kena Roma Boys Primary School. A fetela pele ho ea kena Roma College.

Tšebetso: O ne a sebetsa Sacred Heart High School empa hajoale oa se a le phomolong.

Lenyalo: O ile a nyala 'm'e 'Malesitsi Lesitsi ka 1966, 'me ba sitsoa ka bana ba tšeletseng.

Qalo le thahasello: Bukeng e bitsoang *Seemahale*, o susumelitsoe ke hobane moetlo ke ntho ea bohloko, joale litsebi tsa oona li ntse li fela, ke kahoo a ileng a ngola tokomane ena ea meetlo ea Basotho hore e tle e sale e ntse e le teng.

Bukeng e bitsoang *Monamoli* teng, o susumelitsoe ke hore ho na le moo Basotho ba nang le meetlo e thata feela ba sa e tsebe hore na e phethoa joang. O ngotse buka ena ho hlalosa eona meetlo ena e thata ho namolela Basotho.

Sengoloa/Lingoloa:

Seemahale: Buka ea moetlo oa Basotho.

Monamoli: Buka ea moetlo oa Basotho le eona.

LESUPI MATŠELISO

Tlhaho: O hlahetse Peka, Leribe.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Peka Primary School. A fetela ho se phahameng sa Peka High School. Ho tloha moo a ea ntšetsa lithuto tsa hae pele *Lesotho College of Education*.

Qalo le thahasello: Se mo susumelitseng ho ngola libuka ke hobane ke motho ea ratang ho ngola meqoqo e monate, e ka ba ka Sesotho kapa ka Senyesemane. Eaba o ntšetsa tsebo ea hae pele ka ho ngola lipale-khutšoe. Buka ea hae ea pele o qalile ho e ngola ha a le lilemo li leshome le metso e supileng (17) eaba ha e hatisoa empa a 'na a itsoella pele ho ngola. A ngola buka e bitsoang *Bophelo ba Lillo* ha a se a le ka Aforeka Boroa. Buka ena e ikamahanya le bophelo ba hae bo bosula ba lenyalo la hae. Lentsoe lena 'lillo' le jere meelelo e 'meli; lebitso la mophetoa oa hae le bophelo ba hae ba meokho.

Sengoloa/Lingoloa:

Bophelo ba Lillo.

Leholimo la phetloa.

Poetry for Young Generation

From bad to worse

E shoele e alame.

LETUKA TEKANE

Tlhaho: O hlahetse Maliba-Matšo, Ha Lejone, seterekeng sa Leribe ka la 22 Phupu 1972.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Maliba-Matšo Primary School, a ea sekolong se phahameng sa *Sacred Heart High School*. Ho tloha moo a ea *Lesotho College of*

Education, ‘me a ntšetsa lithuto tsa hae pele *National University of Lesotho* moo teng a entseng lengolo la Degree lithutong tsa African Languages-Sesotho le English (B.ED).

Tšebetso: O ruta sekolong sa Leqele High School.

Lenyalo: Ha a e-s’o nyale.

Qalo le thahasello: Bukeng ena ea hae ea pele ea tšoantšiso *Lehlakana la tsela* o susumelitsoe ke bophelo ba batho bao a hotseng le bona le liketsahalo tse ba amang e le batho. Bana ba masala-lapeng ba hola ba hlorisoa ke bana ba bang ka hore ha ba tsebe bo-ntat’a bona, ‘me lipuo tse sa nepahalang li ama bana ba joalo. A re hape ha hona molao o sireletsang bana ba se nang bo-nt’at’a bona, haholo ba bashanyana ntlheng ea ho lisa ha ba le motebong. Ho bonahala litokelo tsa bana ba sebetsang ba lisa li hatelloa kaha ba sa pataloe ka toka ba qhekelloa.

Lingoloa/Sengoloa:

Lehlakana la tsela: Ke tšoantšiso.

MAAKE P. NHLANHLA

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1956.

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse motseng oa Eastwood haufi le Tshwane Pretoria.

Kholo: O holetse hona motseng oa Eastwood.

Thuto: O qalile he kena sekolo sa mathomo sa kereke e K’hatholiki sa St. Gerard Eastwood. O ile a qetela lithuto tsa hae sekolong sa mathomo sa Leratadima le Mohaung. A phethela Materiki sekolong sa Immaculate, Diepkloof, Soweto. O fetile mangolo a B.A. (Turfloop), B.A. Honours (Witwatersrand). A ithutela phetolelo ea lingoloa Unifisithing ea Aarhus (Denmark), MLitt (Strachey), MLitt (Keele) le DLit le Philosophy (UNISA).

Tšebetso: O ile a ruta sekolong sa Leratadima. E ile ea e-ba sebakali sa sefala le sa litšoantšo tsa baesko. O ile ea e-ba morupeli oa lingoloa Unifisithing ea Witwatersrand, le (SOAS) Unifisithing ea London, Engeland. Kamorao ho moo a khutlela Unifisithing ea Witwatersrand moo e ileng ea ba moprofesa oa Lefapha la Lipuo tsa Seaforeka.

Lenyalo: O kopantsoe ka lenyalo le Matšelis, ‘me ba sitsoa ka bara ba bane eleng; Thaoge, Maake, Nchimude le Mashadi.

Lingoloa/sengoloa

Khabane ha li roesane mekali: Ke pale-telele e hatisitsoeng ka selemo sa 1991 ke Longman.

*Ea se nang sekaja 'm'ae a tele;*Ke pale-telele e hatisitsoeng ka selemo sa 1996 ke Longman.

*Kodi-ya-malla;*Ke pale-telele e hatisitsoeng ka selemo sa 1999 ke Heinemann le tse ling tse ngata.

MACHOBANE 'MALILLO 'MATŠEPO

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Kolonyama, Leribe, ka 1948.O tsoaloe ke ba ha Morolong.

Kholo: O holetse Kolonyama. Joaloka ngoana e mong le e mong oa Mosotho, o ile a bapala khati, liketoane le tse ling tse ngata.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Kolonyama. A ea Lesotho High School. Ka selemo sa 1970 o ile a ea University of Botswana, Lesotho and Swaziland, Roma ho fihlela ka selemo sa 1974. O ile a etsa B.A + C.C.E. Ka selemo sa 1978 a ea sekolong mose ho maoatle ho ea etsa M.A. Unifesithing ea “Simon Fraser University” (SFU) a khutla ka selemo sa 1980. Ka selemo sa 1988 o ile a etsa Ph-D McGill. O sekametse ka *Linguistics*.

Tšebetso: Ka selemo sa 1975 o ile a qala ho ruta National University of Lesotho Roma, ho fihlela ka selemo sa 2015 ha a ea phomolong, e se e le Porofesa.

Lenyalo: O nyetsoe ke Matebele a ha Machobane. O na le molekane e leng Porofesa L.B.B.J. Machobane le mora a le mong.O ahile Lithabaneng, seterekeng sa Maseru.

Lingoloa/sengoloa:

Ngoan'a-Ma-Tsoa-Thaka; Ke lipale-khutšoe tse ngotsoeng ka kopanelo le baithuti ba *National University of Lesotho*, Roma, lefapheng la African Languages and Literature. E hatisitsoe ka selemo sa 1997, 'me e hatisitsoe ke Heinemann. E fupere litaba tse amanang le liketso tsa bana ba sekolo, e-ea qabola, e-ea hlomola ebile e-ea aha.

*Thuto-Polelo ea Sesotho;*Ke buka e buang ka sebopeho-puo, 'me e etselitsoe ho thusa matichere le baithuti ba Sesotho. E hatisitsoe ka selemo sa 2010 ke SED Printing Solutions.

Mokhatlo: Ke setho sa mokhatlo oa African Languages Association of Southern Africa(ALASA) le e meng e mengata e amanang le puo.

MAFATA THABONYANE

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1953.

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Mahobong , seterekeng sa Leribe.

Kholo: O holetse hona Mahobong.

Thuto: O kene sekolo sa Mathomo Pont-Main, Pitseng. O entse foromo ea hae ea pele ho fihlela foromo ea bohloano *Pitseng High School*. Ho tloha moo o ile a ea *National University of Lesotho* (NUL), Roma. A etsa B.A.Ed, lithutong tsa hae a etsa Senyesemane le Sesotho.

Tšebetso: E ile ea e-ba morupeli sekolong sa thupelo ea matichere Bensonvale, Herschel, Transkei.

Lenyalo: O na le mosali le bana.

Lingoloa/sengoloa:

Mehalalito e ha e ke e theha; Ke pale-telele e hatisitsoeng ka selemo sa 1991 ke CTP Book Printers. E kile ea hapa oa De Jager HAUM ka 1991, le Thomas Mokopu Mofolo ka 1992.

Mosikong oa lerato; Ke pale-telele e hatisitsoeng ka selemo sa 1988. E hatisitsoe ke CTP Book Printers.

MAIMANE KE-TLA-LE-MANG

Tlhaho: 1964. O hlahetse Ha Mahlomola, Likhakeng, Leribe.

Thuto:

- Thaba-Lesoba Primary ka 1972-1980
- Holy Names High School ka 1981- 1985
- National University of Lesotho(N.U.L.) a etsa lengolo la botichere(B.Ed) ka selemo sa 1987 - 1991.
- A etsa lengolo la Masters in Arts(M.A.) N.U.L. ka 2002-2003
- Hajoale o ntse a ntšetsa lithuto pele Natala, (University of Kwazulu, Natal) boemong ba Ph.D.

Tšebetso: O sebelitse Butha-Buthe. Ka selemo sa 1992 ho isa 1997, o ile a ruta St Borniface High School, 1998 ho isa 2000 a ruta Sacred Heart High School. A ruta

National University of Lesotho ho tloha ka 2003 ho fihlela ka nako ea phuputso 2015 o ne a ntse a le hona teng.

Lenyalo: O se a arohane le mofumahali oa hae.

Lingoloa/Sengoloa:

Mabinebine (2005) ke sengoloa sa lithothokiso.

Mokhatlo: Ke setho sa LESIBA le ALASA.

MAKARA MPHO ‘MAMPEKE

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1954.

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Pontšeng, Ha Mosehle, Seapala, Quthing.

Kholo: O holetse Pontšeng. Joaloka ngoan’a Mosotho, o ile a bapala lipapali tsohle tse bapaloang ke bana ba Basotho joaloka liketoane, khati, le cheko. Ka lebaka la hore e ne e le motetesuoabo habo, ebile e le thoboloko, a oloa ka lesiba, batsoali ba hae ba ne ba tšabana le eena haholo. Ba ne ba sa phetse ho mo lata ha a il’o bapala le bana ba bang. Lebaka ke hobane batsoali ba hae ba bile le eena ba se ba le baholo, ‘m’ae o ne a le lilemo tse mashome a mane, ha ntat’ae eena a na le lilemo tse mashome a mahlano ha a hlaha. Batsoali ba hae ba ile ba hloka haholo a sa le monyane haholo, ‘me o ile a tlameha ho ea lula le rakhali’ae Morija, seterekeng sa Maseru. Ke moo rakhali’ae a neng a sebetsa teng, a ruta sekolong sa mathomo se bitsoang Morija Primary School.

Thuto: O ile a qala ho kena sekolo a sa le monyane haholo, a chakela feela hobane o ne a lula haufi le sekolo. Ka selemo sa 1960 o ile a kena sekolo sa mathomo sa Pontšeng seterekeng sa Quthing, a bala sehlopha sa pele, sa bobeli le sa boraro. O ile a pasa ka sehlopha sa pele a le mong to! Seterekeng seo ha a bala sehlopha sa boraro. O ile a ea sekolong sa mathomo sa Makoae ho ea etsa sehlopha sa bone, ‘me sona o ile a se feila. Selemong se hlahlamang, a ea sekolong sa mathomo sa Maphutseng, ‘me teng ha a ka a qeta selemo, o ile a tsoa bohareng ba selemo, a ea sekolong sa mathomo sa Morija, a fihla a etsa sehlopha sa bohano. A se pasa a fetela sehlopheng sa botšelela, sona a se pasa ka sehlopha sa bobeli. Ka selemo sa 1971, a ea *Morija Girls Training College* moo teng a ileng a etsa lengolo la “*Lower Primary Teaching College*” (*LPTC*), a pasa ka linaledi. Ka lebaka la hore o ne a pasitse hantle ka linaledi, o ile a fumana lihlapiso eaba o se a etsa *Higher Primary (PH)* ha a se a entse lengolo le mahareng (*JC*), a le pasa ka linaledi. ‘Muso oa Lesotho oa mo fa lihlapiso hape hore a ntšetse lithuto tsa hae pele hobane o ne a pasitse hantle empa a se li amohele. A etsa lengolo la *C.O.S.C* ka ngollano, a le pasa ka sehlopha sa bobeli ka selemo sa 1974. Ka khoeli ea Phato selemong sa 1978, o ile a ea *National University of Lesotho*, Roma, a

etsa BA.Ed a etsa Sesotho le Senyesemane, a qeta ka selemo sa 1982, a pasa ka sehlopha sa bobeli. O ile a ea Bath University a etsa M.Ed.

Tšebetso: O ile a ruta sekolong sa mathomo sa Lesotho Evangelical Church (L.E.C). ka selemo sa 1974 ho isa 1977, a boela a ruta sekolong sa mathomo sa Moruthoane sa Lesotho Evangelical Church (LEC) Maseru, e le mookameli oa sekolo seo. A tloha Ha Moruthoane a ea ruta sekolong sa mathomo sa Tšosane, Phomolong ka selemo sa 1978 ho tloha ka khoeli ea Pherekhong ho fihlela ka khoeli ea Tlhakubele ha a ea phomolong ea nakoana. Ka khoeli ea Pherekhong ho fihlela ka khoeli ea Phupu selemong sa 1983, o ile a ruta sekolong sa 'Matikoe High School. Ka khoeli ea Phuptjane selemong sa 1983 ho fihlela ka selemo sa 1984 o ile a ruta Lesotho High School. Ka selemo sa 1985 ha a ntse a le moo, e ile ea e-ba *assistant teacher*. Ka selemo sa 1986 e ile ea e-ba hlooho ea lefapha (*Head of Department-HOD*). Ka selemo sa 1987 e ile ea e-ba motšoareli oa motlasi oa mosuo-e-hlooho hona Lesotho High School. Ka khoeli ea Phato selemong sa 1987, o ile a qala ho ruta sekolong sa Machabeng e le tichere ea Sesotho, hamorao ea e-ba tichere ea *Personal Social and Health Education*. Ka selemo sa 1989 e ile ea e-ba motataisi oa khetho ea lithuto e leng seo motho a ithutelang sona (*Guidance Counsellor*) boemong bo mahareng ba sehlopha sa pele, sa bobeli le sa boraro, hamorao ea e-ba mohokahanyi (*Coodinator*) ea *Machabeng Middle Years Coodinator*. Ka selemo sa 2006 e ile ea ba motšoareli oa motlasi oa mookameli. Ka selemo sa 2011 ho isa 2012 o ile a tšoara e le mookameli oa sekolo seo. Ka khoeli ea Phuptjane selemong sa 2012 o ile a ea phomolong. O ahile Thetsane West, Maseru.

Lenyalo: O na le molekane e leng ntate Thabo Makara le bana ba babeli, mora le morali eleng Mpeke Lebohang Makara le 'Mapeo Ikopeleng Makara.

Lingoloa/Sengoloa:

Mali a llelana; Ke tšoantšiso e hatisitsoeng ka selemo sa 1986 ke Longman.

Ke fahliloe; Ke pale-telele e hatisitsoeng ka selemo sa 1990 ke Longman. E fupere litaba tse eletsang basali ba sieang masea khrehloa e-be ba ikela makeisheneng e-be hamorao ba phuthoa ke bona bana bao ba bona ha ba se ba holile.

Mohanuoa; Ke pale-telele e hatisitsoeng ka selemo sa 1996 ke Longman. E fupere litaba tse buang ka boikhohomoso ba batho ba nahanang hore ba betere ho feta bang ka lebaka la borui boo ba nang le bona, ebile e-ea eletsa.

Mokolokotoane; E hatisitsoe ka selemo sa 1997 ke Longman.

Sehaeso 1; E hatisitsoe ka selemo sa 1991 ke Longman. E fupere litaba tse buang ka Sesotho sa Sebopeho-puo, sepheo e ne e le ho etsa tlatsetso le ho thusa matichere thutong ea Sesotho.

Sehaeso 2 le 3; Li hatisitsoe ka selemo se le seng sa 1993 ke Longman.

Teotsa ea Puo; E hatisitsoe ka selemo sa 2001 ke Longman.

Lintši tsa selomo; E hatisitsoe ka selemo sa 2001 ke Morija. O ne a qhololitsoe ke bohloko ba ho hlokahala ha ngoetsi eabo.

Mokhatlo: E ne e le setho sa LESIBA.

MAKHANYA TANKISO

Tlhaho: Sengoli sena sa rona se hlahile ka selemo sa 1985, se hlahela motseng oa Tšakholo, Makhanyeng moo ho busang Morena Seliane.

Kholo: Monghali Tankiso Makhanya ke e mong oa bana ba bahlano ba ntate Moeketsi le 'm'e 'Matanki Makhanya bao ka bobeli e leng matichere. Monghali Makhanya o ntse a lula motseng oo a hlahetseng ho oona le kajeno. Kholong ea sona sengoli sena sa rona se bolela hore se ne se lisa ebile se lema, 'me se hola joaloka ngoana e mong le e mong oa Mosotho. Nakong eo khalala ena e ntseng ele moithuti, e ile ea fihleloa ke tlhase ea bongoli, 'me ea tataisoa ke matichere, ea qala ho ngola ka selemo sa 2008.

Thuto: Sekolo sa mathomo monghali Makhanya o se kene Mapotu, a ea Tšakholo High School, 'me a ntšetsa lithuto pele *Lesotho College of Education* a ithuta ho ba tichere ea likolo tsa mathomo.

Tšebetso: Naleli ena ke tichere.

Lenyalo: Makhanya o re o ile a nyala 'Makarabo Makhanya oa Makaung seterekeng sa Mafeteng. Bobeli bona bo sitsitsoe ka ngoana a le mong.

Qalo le thahasello: Tšusumetso ea ho ba sengoli Makhanya o bolela hore e ile ea khothotsoa ke ho bona tsela eo Sesotho se ntseng se thefuleha ka eona nepahalong le tšebelisong. Hape taba ea bongoli o re o e nyantse batsoaling ba hae. Mathata ao khalala ena e kopaneng le 'ona ke a ho phatlalatsa libuka kaha hoo ho etsoa ke mophatlalatsi a ipapisitse le *circular* ea 'muso e liehang ho tsoa. Ntle ho moo, ho phatlalatsa ho ea ka sengoli sa rona ho litjeho li boima haholo. Manolo ao a bileng le 'ona ke ho fumana tšebetso hlahlobong ea libuka.

Lingoloa/Sengoloa:

Hobane 'ng ngoan 'a ka? Ke tšoantšiso

Ha ho poho peli: Le eona ke tšoantšiso.

MAKHETHA TŠELISO

Tlhaho: O hlhile ka la 26 Hlakola 1960.

Sebaka sa tlhaho: O hlhahetse seterekeng sa Qacha's Nek.

Kholo: O holetse Qacha's Nek. O hotse joaloka ngoan'a Mosotho e mong le e mong, a lisa, a khoasa litali, a bapala tšipho le ho ea masimong ho ea lema le ho kofola ka nako ea teng.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Rankakala, seterekeng sa Qacha's Nek, a boela a kena sekolo sa mathomo sa United. A fetela sekolong sa Makhaola Secondary School le sa Eagle's Peak High School ho tloha ka 1975 ho fihlela sa selemo sa 1978. Hoba a qete, o ile a ntšetsa lithuto tsa hae pele *National University of Lesotho*, Roma ka selemo sa 1979 ho fihlela ka selemo sa 1982. O ile a fumana lengolo la hae le mahareng la botsoaki ba litlhare (*Diploma*). Ka selemo sa 1995 ho isa 1996, o ile a nyarela ka lithutong tsa botsamaisi le *Cambridge Tutorial College (CTC)* ea Brithani ka ngollano, 'me le teng a fumana lengolo le mahareng *Diploma in Management Studies*.

Lenyalo: O nyetse 'Matsotang, o na le bana ba bararo.

Qalo le thahasello: O qalile ho ngola ka 1974, a ngola lipale tsa liea-le-moea. A tsoela pele ka 1984 ho fihlela hajoale.

Manolo: Ha nako le lisebelisuo li le teng ho ba bonolo ho ngola.

Bothata: Lesotho ha le na thahasello ea lingoloa. Sechaba sa Basotho ha e na thahasello ea ho bala, kahona ha ho na 'maraka, 'me sena se etsa hore talenta e lahlehe. Mokhoa oa tšebetso oa leano la thuto o sitisa hore lingoloa li kene khafetsa ka likolong.

Lingoloa/sengoloa:

Tsa Sesotho

1. *Seberekane sa Ha Motšoene*; Ke pale-telele (1997).

2. *Bahlanka ba sechaba*; Ke pale-telele (1990).

3. *Letlotlo la Balisa (7 volumes)*

-Vol. 1 *Boithabiso ba balisana*.

-Vol. 2 *Lijo tsa balisana*.

-Vol. 3 *Litlama-tlama le lisebelisuo tseo e leng meriana*.

-Vol. 4 *Mefuta ea joang Lesotho*.

-Vol. 5 *Tsebo ea mefuta ea lifate le litlama-tlama tse ka sebelisoang e le libeso le tseling.*

-Vol. 6 *Tsebo ea manoni a tsebo ea balisana.*

-Vol. 7 *Tsebo e kopantseng.*

4. *Feela ke etse joang? (Thothokiso-qabolo)*

5. *Sebali-bali. Ke pale-telele.*

6. *Phomolo.*

7. *Tšoantšiso ea bophelo ba Davida.*

8. *Histori ea Bakoena ba Monaheng.*

9. *Histori ea Bataung.*

Tsa Senyesemane

1. *This time of change*

2. *Winds of Change.*

3. *The chanting patriot.*

4. *Neo's raised to the future.*

5. *Adventures of Prof. Makheno.*

6. *The domestic dog and the jackal.*

7. *Mr. Master of ceremony.*

8. *Laugh remedies.*

MALUKE M.G.

Tlhaho: Ha habo ke Mokhotlong.

Thuto: O kene sekolo se phahameng sa Mapholaneng. O kile a ba *National University of Lesotho* a etsa B.A. Law.

Tšebetso: O sebelitse nako e telele bosebeletsing ba `Muso oa Lesotho. E kile ea e-ba Clerk of Senate. Ka nako ea phuputso o ne a se a kene lipolotiking.

Lenyalo: O na le mosali le bana.

Lingoloa/Sengoloa:

Machoaboleng Ha Kofifi.

MATHETSA KHETLA. L RANTAI

Tlhaho: O hlahile ka la 25 Mphalane 1937, a hlahela Thaba-Tšoeu, Ha Pelesana.

Kholo: Ke mora oa ntate Kekeletso le ‘m’e ‘Malisebo. O hotse e le molisana oa manamane, lipere, linku lipoli le likhomo.

Thuto: O kene sekolo ka 1948, Mount Moorosi Lower Primary, a qeta ka 1956. A ea St. Thomas ka 1958 ho isa 1960. Ka 1961 a ea Temong, Mohale’s Hoek. Ka Phupu selemong seo a phomola ke bokulo. A pasa JC ka sehlopha sa bobeli ka 1962. A ea *St. Joseph Training College* a etsa P.H.1 ka 1963 a qetela P.H.3. O kene *National University of Lesotho* ho tloha ka 1979 ho isa 1983.

Tšebetso: O ile a ruta Malimong, Ha Lempetje ho tloha ka 1964 ho isa Phupu, 1965. Ha thoe a rute sehlopha sa pele le sa bobeli (*Standard 1 le 2*), ha a ne a rupeletsoe ho rutoa sehlopha sa bohloano (*Standard 5*). A ea Villa Maria, Quthing ka Phupu, 1965 moo teng e ileng ea e-ba Mosuo-e-Hlooho, a ruta sehlopha sa botšelela (*Standard 6*), o bile Villa Maria ho fihlela ka 1966 ha a tebeloa. Ke ha a ntse a le moo a neng a thusoa ke Prof. R. I. Moletsane ho ruta ka katleho. Prof. o ne a le Moyeni Control. Ho tloha moo a ea ruta Morifi Primary ka 1967. A tloha teng ka selemo sa 1974, a qala St. Patrick Primary School ka 1974 Phupu ho fihlela ka 1975 Tšitoe. A qala ho ruta *Roulin High School* ka 1976. Ka 1979/80 ho isa 1982/83 a ba N.U.L. lithutong tsa degree.

Lenyalo: O nyetse ka 1966 Tšitoe, ‘me o na le bana ba bahloano.

Qalo le thahasello: O n’a susumetsoe ke lenaneo la “Radio Bantu” le bitsoang “Mpolelle” le nang le bothothokisi bo bongata.

Lingoloa/Sengoloa:

Mafi a phuthi le

‘Mankokosane a pula; Ke buka ea hae ea pele. Ke Mophuthi oa ‘Mankokosane’ a pula ke ka lebaka leo lebitso la buka eleng ‘Mankokosane’ a pula’.

MATOBAKO ‘MANKHALA

Tšebetso: E ne e le tichere ea sekolo sa mathomo sa Sehlabeng, Sefikeng, Thaba-Bosiu.

Lelapa: O nyetsoe ka Sehlabeng.

Lingoloa/Sengoloa:

Lekoko le e-so ome; Ke tšoantšiso e hatisitsoeng ka selemo sa 1997 ke Longman. Sengoloa sena se fupere litaba tse fanang ka thuto ho bohle ba amanang ka khomo,

tthomphano, lerato, mamello le mathata ao lingoetsi li thulanang le ‘ona habo- matsale ba bona ba sa rate.

MATSAU AMELIA ‘MAMONAHENG

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1966.

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse habo ‘m’e oa hae Ha Marakabei, seterekeng sa Maseru hobane e le letsibolo, empa ha habo ke Setleketseng, Ha Kabi, Maseru.

Kholo: O hotse a lula sekolong sa mathomo le rakhali’ae moo a neng a ruta teng.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Ommeng. A boela a kena sekolo sa mathomo sa Motamolane, Malumeng seterekeng sa Mafeteng. Ka selemo sa 1978, o ile a etsa sehlopha sa bosupa sekolong sa mathomo sa St. Rodrique. Ka selemo sa 1979 ho fihlela ka selemo sa 1981, o ile a etsa foromo ea pele, ea bobeli le ea boraro hona sekolong sa St. Rodrique High School. O ile a pasa foromo ea boraro ka sehlopha sa pele a le mong feela. Ka selemo sa 1982, o ile a etsa foromo ea bone hona sekolong seo. Ka selemo sa 1983, o ile a etsa foromo ea bohloko, ‘me o ile a e pasa ka sehlopha sa bobeli. Ka selemo sa 1984, o ile a ea *National University of Lesotho*, Roma, a etsa African Languages le Theology ho fihlela ka selemo sa 1987. Ka selemo sa 1989, o ile a fumana mpho ea boipabolo (Award) ho tsoa mokhatlong oa Sesotho Academy. O entse M.Ed Australia.

Tšebetso: E bile tichere thutong ea Sesotho likolong tse phahameng ho tloha ka selemo sa 1989 ho fihlela ka selemo sa 1998. O qalile ho ruta Moshoeshe II High School ka selemo sa 1989 ho fihlela ka la 02 Loetse, 1992. Ka selemo sa 1993, a sebetse Ribaneng High School e le Mosuo-e-Hlooho, ‘me o ile a nka selemo feela. Ka selemo sa 1989 o ile a ruta ‘Mabathoana High School. O qalile ea e-ba motšoareli oa mongoli oa Sesotho Academy eleng Lekhotla la Sesotho. O ahile Ha Abia, ha bohali ba hae e le Mohale’s Hoek.

Lenyalo: O na le molekane le bana ba babeli eleng mora le morali, Monaheng Matsau le ‘Mamokete Matsau.

Lingoloa:

Botebong: Ke buka ea hae ea pele ea lipale-khutšoe, e hatisitsoe ke Macmillan. Ha a tla ngola sengoloa sena o re o ne a hlokometse hore ho na le leqeme la lipale-khutšoe tsa Sesotho. Hape o re o ne a butsoeletsoe ke ntate Paul Motholo hore e-be o qetelletse a ngotse sengoloa sena sa hae kamor’a hore a bale sengoloa sa ntate Paul se bitsoang ‘*Li tla ntseba*’. Sengoloa sena se fupere litaba tse etsahalang bophelong; tse makatsang, tse thabisang, tse ahang le tse fanang ka thuto ea bohlokoa bophelong. O re ke qholotso ho rona bohle maphelong a rona. Lipale-khutšoe tse kahar’a buka ena

ke likeletso, letlotlo ho ‘mali, moliko oa puo esita le mahlahlella, ebile lia qabola, lia tšosa, ebile li fana ka likeletso tse ahang bophelong.

METSING ‘MAMZWANDILE

Tlhaho: O hlahile ka 01 Phato 1972, a hlahela Mahobong, seterekeng sa Leribe.

Thuto: O kene Lesiamo Primary School, a fetela sekolong sa St. Paul High School, Butha-Buthe. A ea sekolong *Lesotho College of Education* ho feta moo a ea ntšetsa lithuto tsa hae tsa botichere *National University of Lesotho*. A boela a ekeletsa hape ka ho ea *University of Free State (UOFS)* moo teng a entseng *B.A. Honours in Fine Arts* le *Masters in Curriculum Studies*.

Tšebetso: Hajoale o sebetsa *Lesotho High School*.

Lenyalo: O na le molekane le bana ba bane.

Qalo le thahasello: Pale-khutšoe ea hae ‘*Likobo*’ e hlahang kahar’a buka e bitsoang *Ichebe U Nchebeke* ea hae ea pele. Ore o susumelitsoe ke ho bona malapa a mangata a qetella a qhalana ka lebaka la ho se phethe litokelo tsa lenyalo hantle, ‘me sena se qetella se etsa malapa a mangata hore a arohane ele hoba ‘m’e kapa ntate a sa khotsofale.

Sengoloa/Lingoloa:

O ngotse pale-khutšoe e bitsoang ‘**Likobo**’ e hlahang kahar’a sengoloa sa *Ichebe U Nchebe*.

MHLAKAZA VINCENT ARONE

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1935.

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Foreistata.

Kholo: O hotse e le monna oa moitšokoli ea ileng a nyolosa, a theosa ho tsofela ba ntlo ea hae bophelo. O ile a iphumana a tlameha ho falla Foreistata, a ea jaka Kolone Bochabela, le moo a tloha a ea jaka Lesotho. Hajoale o phela Wepener, Republic of South Africa.

Thuto: O fumane thuto e mahareng sekolong se bitsoang St. Mary’s Seminary, Ixopo, Natal. Ka selemo sa 1955 o ile a ea sekolong sa koetliso ea botichere, Roma College, Lesotho. Ka selemo sa 1982 o ile a fumana lengolo le phahameng la B.A. kamorao boithuto bo matla ba lilemo tse supileng. Thuto tsa hae tsa sehlooho e ne e le Sesotho le Linguistics, ‘me nakong eo e ne e le monna ea itšebeletsang. Ka selemo sa 1969, o ile a ithutela tsamaiso ea mekhatlo ea kopanelo mose Canada setsing se tsebahalang

haholo *Coady International Institute*. Ke morutehahali oa mangolo a *Fellow* ea Manyesemane le Ph.D a thuto.

Tšebetso: O ile a okamela mokhatlo o mong o moholo oa likoporasi, Maseru lilemo tse tharo. Ho tloha ka selemo sa 1978 ho isa ka selemo sa 1984 o ile a tsamaisa Lesotho Workcamps Association (LWA). Ho tloha ka selemo sa 1988 e ne e le morupeli oa lipuo *Bensovale College of Education* e Sterkspruit, Kolone Bochabela.

Lingoloa/Sengoloa:

Lekomo: Ke lipale-khutšoe tse hatisitsoeng ka selemo sa 1993 ke *Maskew Millar Longman*.

Seotlong: Ke lipale-khutšoe tse hatisitsoeng ka selemo sa 1994 ke *Maskew Millar Longman*. E bua ka tse ling tsa linnete tsa bophelo tse pepesoang le kamoo motho a lahloang ke motho kapa batho ba bang ho fihlela a oela.

Tika-Motse: Ke lipale-khutšoe tse hatisitsoeng ka selemo sa 1994 ke *Maskew Millar Longman*. Kaha a nyetse, a na le mosali le bara ba bararo, lipale tse ngata tsa hae li pepesa tlhomphe ea hae e tebileng ho bophelo ba lelapa.

MOBE 'MATŠOMO

Tlhaho: O hlahetse Mathokoane, Ha Mositi seterekeng sa Leribe ka la 12 Hlakola, 1944.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo St. Paul Primary School. A ea Pitseng High School, 'me a ntšetsa lithuto tsa hae pele *National University of Lesotho*.

Tšebetso: O ile a sebetsa e le morupeli *National Teacher Training College*, 'me hajoale o ruta Lesotho High School.

Lenyalo: O na le molekane le bana ba babeli.

Qalo le thahasello: O ngotse pale-Khutšoe e bitsoang '**Ka tla ka iketsa**' e hlahang kahar'a buka e bitsoang; *Thahameso*. Se mo susumelitseng ho ngola pale-khutšoe ena ke hore boholo ba bana ba banana ba etsa bana ba ntse ba kena sekolo, 'me sena se ama bokamoso ba bona kaha joale ba siea sekolo ka lehare e-be ba holisa bana. A re ka nako e 'ngoe boholo ha ba fumane monyetla kaha bo-matsale ba sa rate ha ba ntšetsa lithuto tsa bona pele, ba re na ba tla shebana le litaba tsa lenyalo neng ha ba ntse kena sekolo. O ngotse buka e 'ngoe e nyane e bitsoang *Ke tla etsa joang*.

Sengoloa/Lingoloa:

'**Ka tla ka iketsa**': ke pale-khutšoe e hlahang kahar'a buka e bitsoang *Thahameso*.

Ke tla etsa joang:

MOCHABA ‘MATSIBELA

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Maseru, seterekeng sa Maseru.

Kholo: O holetse hona Maseru ho fihlela a nyaloa joalo ka ngoana e mong le e mong oa Mosotho.

Thuto: O ile a kena sekolo *National University of Lesotho*, Roma ka selemo sa 1975 ho fihlela ka selemo sa 1979. O ile a etsa lengolo la hae la M.A. Unifisithing ea Northwesternt ka selemo sa 1982 a etsa Linguistics. O na le lengolo la B.A.+ CCE.

Tšebetso: O qalile ho ruta *National University of Lesotho*, Roma ka selemo sa 1982, ho fihlela a ea phomolong ka selemo sa 2007. O ahile Maseru East.

Lenyalo: O nyetsoe ha Mochaba. O na le bana ba bane, bara ba babeli le barali ba babeli.

Lingoloa/Sengoloa:

Ngoan'a-Ma-tsoa-Thaka: Ke lipale khutšoe tse ngotsoeng ka kopanelo le baithuti ba *National University of Lesotho*, Roma, ba etsang African Languages le Literature, e hatisitsoe ka selemo sa 1997 ke Heinemann. E fupere litaba tse amanang le liketso tsa bana ba kenang *National University of Lesotho* e ea qabola, e ea hlomola ebile e ea aha. Kahare ho eona u ngotse pale e bitsoang: ‘**Ha le joetse**’.

Mokhatlo: Ke setho sa *African Languages Association of Southern Africa* (ALASA) le Sesotho Academy.

MOEJANE ‘MANKALI

Tlhaho: O hlahile ka 11 Pherekhong 1950, a hlahela Senqunyane, Ha Khotso, empa ha habo hantle ke Semonkong.

Kholo: Ke ngoana oa pele kahar’a banana ba tšeletseng ba ntate Api Ntoi le ‘m’e ‘Mamokete Ntoi.

Thuto: O kene sekolo St. Leonard Primary School. Ea e-ba *Private Candidate* lilemo tse peli moo a ileng a fumana lengolo la J.C. A ea Maseru College a ithutela lengolo la L.P.T.C. A fetela *National Teacher Training College* moo a ileng a ithutela lengolo la A.P.T.C. A boela a ea *National University of Lesotho* moo a fumaneng lengolo la botichere (B.Ed) moo a bileng a ipabola a fumana likhau tse latelang: Sesotho Academic Award le Kellogg Award.

Tšebetso: O sebelitse Ntjela Primary School, Marakabei High School, le ‘Mabathoana High School moo e bileng tichere, ea e-ba mookameli oa lefapha (*Head of Department*), ea e-ba Motlatsi oa Mosuo-Hlooho, ‘me a qetella ka ho ba Mosuo-

Hlooho ho fihlela hajoale. E kile ea e-ba *part-time lecturer* ka N.U.L a ruta *Communication & Study Skills* moo teng a ileng a tlohela ka 2010.

Lenyalo: O nyetsoe ka 1975 ke ntate Rampoetsi Moejane oa Senqunyane, 'me ba sitsoa ka bana ba bane.

Qalo le thahasello: Pale-khutšoeng e bitsoang '**Sethoto se hlalefa ke ho utloa bohloko**' e hlahang kahar'a buka e bitsoang *Ngoan'a-Matsoa-Thaka*, o susumelitsoe ke lebaka la ho utloa bohloko ba litaba tse sa mo thabiseng tsa manyalo a Sesotho, le ke bophelo boo bo-matsale ba bo phelisanang le lingoetsi haholo-holo li ne li ama eena ka kotloloho.

Pale-khutšoeng e bitsoang '**Roma tuma-lichabeng- ha ea tuma feela e na le batho**'; o ne a bapisa bophelo ba maloting le ba Roma.

Sengoloa/Lingoloa:

'**Sethoto se hlalefa ke ho utloa bohloko**'; ke pale-khutšoe e hlahang kahar'a buka e bitsoang *Ngoan'a-Ma-Tsoa-Thaka*.

'**Roma tuma-lichabeng-ha ea tuma feela e na le batho**'; ke pale-khutšoe e hlahang kahar'a buka e bitsoang *Letšoele le beta poho*.

Mokhatlo: Ke setho sa mokhatlo oa Mesuoe-Hlooho, L.E.P.S.A, le mokhatlo oa matichere o bitsoang L.T.T.U.

MOHATLANE EDWIN J.

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Bloemfontein, Free State

Thuto: Ka selemo sa 1987, o ile a kena sekolo sa Unifesithing ea Vista a etsa B.A. Ka selemo sa 1989 o ile a kena sekolo Unifesithi ea Free State a etsa B.A. Honours ea African Languages. Ka selemo sa 1992 o ile a etsa Diploma in Education Unifesithing ea Vista. Ka selemo sa 1993, o ile a kena sekolo Unifesithing ea Free State a etsa M.A. ea African Languages. Ka selemo sa 2001, o ile a etsa Diploma in Translation le UNISA. Ka selemo sa 2002, o ile a etsa D.Litt. in African Languages, Unifesithing ea Stellenbosch. Ka selemo sa 2004, o ile a kena sekolo UNISA a etsa Certificate in Human Resource Management Programme, Centre for Bussiness.

Tšebetso: E kile ea e-ba morupeli Unifesithing ea Vista. A tloha a ea Unifesithing ea FreeState, moo a ntseng a ruta African Languages le Literature. Ke Senior Lecturer.

Sengoloa:

Mokolokotoane: Ke lipale-khutšoe tse hatisitsoeng ka selemo sa 1997.

Mokhatlo: Ke setho sa mokhatlo oa SATI.

MOHAU PETER HABORE

Tlhaho: O hlhile ka la 15 Tlhakubele 1927.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo Qhomane le Likotopong, Ha Titimisi Ramashamole. O ile a fetela Matsieng Controlled School ho etsa sehlopha sa botšelela moo kamor'a teng a ileng a etsa Lengolo la Junior Certificate, *Basutoland High School* ka 1948. A ea etsa P.H. I le II, *Basutoland Training College* ka 1950, a nt'o ea *Basutoland Training College* ho etsa matric (COSC) ka 1953. O ile a ntšetsa lithuto pele le *College of Preceptors* a fumana lengolo la L.C.P le A.C.P. A etsa thuto ka ngollano le UNISA empa a sitoa ho qeta ka lebaka la bokulo.

Tšebetso: O ile a ruta Meeling Primary School, Mohale's Hoek, e le tichere-'moleli, a nt'o fetela *Mafeteng Government Controlled School* ka 1956. Ka 1957 ea e-ba e mong oa matichere a ileng tsa theha Masitise Secondary Secondary. Ka 1962, a tloha Masitise ho ea Lefikeng, Sebapala LEC Primary School, Quthing. A tšoaroa ka mabaka a polotiki ka 1970. Ka 1971 a boela a fumana mosebetsi oa botichere Moshoeshe II High School moo a rutileng ho fihlela ka selemo sa 1972. Ka 1973 a qala mosebetsi Thabana-Morena High Secondary moo a sebelitseng ho fihlela ka 2002 ha a beha meja.

Lenyalo: Ka Pherekhong 1961 a kopanngoa ka lenyalo le 'm'e Ditsietsi Shata.

Lingoloa/Sengoloa:

'Nininyana;

Kiriatšoana

Mokhatlo: E bile setho sa BANTA, Blue Cross.

MOKETE CAROLINE 'MAJOALANE

Sebaka sa tlhaho: O hlhetse Pitseng, seterekeng sa Leribe.

Thuto: O na le lengolo la B.A le M.A. le Unifesithi ea South Africa (*University in South Africa*). O ne a sekametse ka *Linguistics*.

Tšebetso: O ile a ruta *National Teachers Training College* ka selemo sa 1978 ho fihlela ka selemo sa 2011 ha a e-ea phomolong. O ne a ruta Sesotho.

Lenyalo: O nyetsoe Butha-Buthe, o na le molekane le bana ba bararo.

Lingoloa/Sengoloa:

Peo ena e jetsoe ke mang: ke tšoantšiso e hatitsitsoeng ka selemo sa 1997, Mazenod.

Mokhatlo: Ke setho sa LESIBA.

MOLAPO JULIA MOJABENG ‘MAMOHALE

Tlhaho: O hlahetse Qalo, Butha-Buthe.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Qalo, ha a qeta sehlopha sa bosupa, a fetela Butha-Buthe High School ka selemo sa 1970. A ea *National Teacher Training College* ka 1975 ho ikoetlisetsa ho ruta Sesotho le Senyesemane. Ka 1985 a fetela *National University of Lesotho* ho ea intlafatsa. O ile a ea etsa lengolo la Masters naheng ea Scotland, Edinburgh moo a neng a ithuta Senyesemane.

Tšebetso: A ruta Holy Names High School moo a rutileng ho tloha ka selemo sa 1979 ho isa 1983. Ha a khutla *National University of Lesotho* ka 1988 a ruta St. James High School moo teng a nkileng nakoana, ‘me a sebetsa e le hlooho ea lekala (*Head of Department*). A boela a ea Hleoheng High School moo e neng e le mosuo-hlooho. Ha a khutla Scotland, a sebetsa *Teachers’ Resource Centre* e le mothusi le moeletsi oa matichere mekhoeng ea ho ruta puo ea Senyesemane (*Resource Person and English Advisor*) ho tloha ka selemo sa 1992 ho fihlela ka 1994. A sebetsa setsing sa meralothuto (*National Curriculum Development Centre*) e le setsebi puong ea Senyesemane (*Subject Specialist*). Hajoale o ruta puo ea Sesotho le Senyesemane Machabeng College moo a qalileng ka selemo sa 2005.

Lenyalo: O nyetsoe o na le bana. Leha ba bang ba hlokahetse.

Qalo le thahasello: Kamor’a ho hola le ho phela ka thata boholo a bophelo ba hae, boo a bileng a hlokahalloa ke bana ba babeli, o ile a a ngola buka ena e tšoanang le “*Diary*” ea bophelo ba hae. O ne a e ngola ho hlokomelisa baroetsana hore boroetsana bo boima hakae.

Lingoloa/Sengoloa

Ha u tšaba u tšabe motho:

O boetse o na le lithothokiso tseo a li ngotseng tseo lingoli li ikopantseng ho li ngola.

MOLETSANE ‘MAMPITI

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1948.

Kholo: ‘Mampiti Moletsane ke morali oa bafu ntate Rantsane Moletsane le ‘M’e ‘Maabele Moletsane. Habo lapeng ba bahlano, ke bashanyana ba bararo le banana ba babeli, eena ke ngoana oa bobeli. Sengoli sena sa rona se hlahetse Mapholaneng, seterekeng sa Mokhotlong, Ha Morena Serema. O holetse ha nkho oa hae setsoala-‘m’ae. Lipapaling o ne a rata papali ea bolo ea matsoho (*netball*).

Thuto: Naleli ena e kene sekolo sa mathomo sa Mapholaneng, ea fetela Mapholaneng High School. Ha a qeta sekolong seo, o ile a fetela sekolong sa thuto e holimo *Lesotho*

Agriculture College. O boetse a kena sekolo sa IEMS moo teng a ileng a etsa thuto ea batho ba baholo (*Adult Education*).

Tšebetso: Sengoli sa rona se sebelitse e le mosupisi lekaleng la temo, sa boela sa sebetsa kerekeng ea fora (LEC) *Women Programme*. O sebetsa Morija.

Lenyalo: Ka nako eo liphuputso li entsoeng ka eona selemong sa 2015, o ne a e-s' o nyaloe.

Motse: O ile tsoa motse, 'me a aha Motse–Mocha seterekeng sa Mohale's hoek ha Morena Lerotholi.

Qalo le thahasello: Sengoli se tena se ngola tjena ka lebaka la ho sokola haholo bophelong, 'me seo se ile sa etsa hore se rate ho beha litaba tsa sona bukeng.

Lingoloa/sengoloa: Ka selemo sa 2012 o ile a hloloa ho hatisa buka ea hae ka lebaka la chelete. O ile a ngola buka e bitsoang *Tanki and the Cat* e hatisitsoeng ka selemo sa 2014.

MOTJOLOPANE TŠOANELO

Tlhaho: O hlhile ka la 20 Pulungoana 1975, a hlhela Thaba-Tseka, Thaba-Bosiu , Ha Koilili.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Solomon Primary School ka 1987, a ea ho se mahareng St. Theresa Secondary School ka 1992, a fetela ho se phahameng St. James Mokhotlong ka 1992. A ea *Lesotho College of Education* a etsa lengolo la PTC (*Primary Teachers Certificate*) ka selemo sa 2000. A tsoellisa lithuto tsa hae pele a etsa *Diploma in Primary Teaching* ka 2006. A boela a fetela *National University of Lesotho* a etsa lengolo la *degree* tsa botichere (B.Ed) ka selemo sa 2013.

Tšebetso: O sebelitse Solomon Primary School, Thaba-Tseka, 'me hajoale o sebetsa Nqechane Primary School seterekeng sa Leribe.

Lenyalo: Ha a e-s' o nyaloe.

Qalo le thahasello: O ile a qholotsoa bongoling ke buka e bitsoang *Bophelo ba Lillo* e ngotsoeng ke Matšelisō Lesupī eo a ileng a e bala ha e ntse e le moithuti *Lesotho College of Education*.

Lingoloa/Sengoloa:

Bophelo bona bo matsoelintsoeke (2005)

MPHANYA NTSUKUNYANE

Tlhaho: O hlahile ka la 10 Pherekhong, 1931, a hlahela Mapoteng, seterekeng sa Berea.

Kholo: Ke e mong oa bana ba supileng ba ntate Malitsane le ‘m’e ‘Mabatho. Malitsane oa Tabile, oa Mphanya, oa Makakane, oa Ntsukunyane. Ke Bafokeng, ke Bakhoele. Ke mopolotiki ea bileng le tumelo ho metho ea BCP (*Basotholand Congress Party*) le pele a ka tseba moetapele oa eona Dr. Ntsu Mokhehle. O ne a rata litšoantšo a le Roma College. Kamor’a khoeli tse supileng BCP e thehiloe ea tla Mapoteng, ‘me ba neng ba tlile e ne e le Dr. Ntšekhe, ‘me a kena BCP ka “Half-korone” eaba e se e Le-BCP. Ka morao ho moo a kena tšebetsong ea ‘muso. Leha ba ‘muso ba ne ba mo sokolisa a qetella a o fumanemosebetsi oa ho ba *stationery clerk* a fepela Lesotho kaofela. Ka 1963 a kena komiting e kholo ea BCP e le motlatsi oa mongoli e moholo.

Thuto: O ile a kena Roma College eo hajoale eleng *Christ The King High School* ka 1951 kaha a ne a ile a pasa ka hlopha sa pele (*1st Class*) hlopheng sa bosupa. Ha a ka ba a etsa sehlopha sa pele (Form A) thutong e mahareng empa a fetela hlopheng sa bobeli ka kotloloho (Form B). A ntšetsa lithuto tsa hae ho tsa polotiki le moruo (*Politics and Economics*) le UNISA moo a fumaneng lengolo la *Bachelor of Administration*.

Tšebetso: A kena tšebetsong ea ‘muso, leha a ne a sokole empa a ba a o fumana mosebetsi. A kenya morusu bosebeletsing ba ‘muso, ‘me a lelekoa a ntse a le tekong (*Probation*) ke makhooa ka nako eo. Ka 1960 a emela likhetho ele Le-BCP a le monyenyanane ho feta bohle. A sebetsa *District Council TY* a shebane le lipapali le meetlo. A qetella nyolletsoe bongoling ba setereke. O ile a sebetsa e le rakhoebo naheng ea Lesotho le Botswana. Ka 1993 – 1997 ea e-ba letona, ha a bo tlohela a itsoella pele ka polotiki.

Lenyalo: O nyetse ka 1959, o na le bara ba bane, ba bararo ba se ba hlokahetse.

Lingoloa/Sengoloa:

My life in the Basutoland Congress Party.

Brief History of Basutoland Congress Party.

‘NEKO MAKHAOLA

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1982, a hlahela Lower Moyeni, Ha Sikare, ha Mofumahali ‘Mamoipone.

Kholo: Ke e mong oa bana ba tšeletseng ba ntate Hlomohang le ‘m’e ‘Mamongoli ba hona sebakeng seo. Lapeng habo ho ne ho le boima hoo a ileng a tlameha ho tsoa sekolo lilemo tse peli ha a le ho se mahareng, ea e-ba moitšokoli hore a ‘ne a thusetse ka lapeng le hore a bokelle bonyane ba ho patala sekolo.

Thuto: Ka selemo sa 1988, o entse sehlopha sa pele sekolong sa mathomo, Moseneke Primary School, ka 1989, a kena Moyeni Primary ho isa sehlopheng sa bosupa. 1996 a etsa sehlopha sa pele Moyeni Secondary School, eaba 1997 le 1998 ha a atlehe ho ea sekolong. 1999 ho isa 2002 a kena sekolo *Holy Trinity High School*. A fetela *National University of Lesotho* tloha ka 2003 ho isa 2008 moo a ileng a ithutela African Languages le English Languages. E ne e le molula-setulo oa English Club ha a le sekolong se phahameng.

Tšebetso: Hajoale ke tichere Moyeni High School.

Lenyalo: O nyetse ‘Matlotliso ‘Neko selemong sa 2009, ‘me ba na le morali a le mong.

Qalo le thahasello: O rata ho bala libuka haholo. Taba eo e mofile tsebo e ngata haholo tabeng tsa bolumeli, ‘me a rata hore tsebo eo a nang le eona a e fetisetse ho ba bang ka mongolo. Ho bile bonolo ho ngola empa a kopana le bothata ha a hatisa hobane a ne a itjere kahohle. Hape le ho ipapatsa ho bile thata, buka ha e rekoe ke ho se rate ho bala hoa Basotho.

Lingoloa/Sengoloa:

Ho bonolo ke hofe? Hore tšoene e fetohe motho kapa mobu o fetohe motho.

NKOKA ELISHA RATOKELO

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1958.

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Mathebe, seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: O hotse a lisa, a ea masimong ho ea lema, ho hlaola, ho khoasa litali le ho etsa lintho tsohle tseo moshanyana oa Mosotho a holang a li etsa.

Thuto: O ile a fumana koetliso *National Teachers Training College* moo a ileng a fumana lengolo la P.T.C. III ka selemo sa 1980. Ka selemo sa 1986, a etsa thuto ka ngollano le ba *College of Preceptors*, U.K. ho fumana lengolo la *A.C.P* a nkela lengolo la *Diploma in Political Science Baskerudfolkskol*, Norway ka 1987. Ka selemo sa 1992 a ba junifesithing ea Birmingham, moo a ileng a ithutela lengolo la *Diploma in Religious Education*. Ka selemo sa 2005 a boela a ithuta le Unifesithi ea Forei Stata, ‘me a fumana lengolo la *B.Ed.*, ka selemo sa 2008 a fumana lengolo la *M.A.* ka *National University of Lesotho*, Roma.

Tšebetso: E bile tichere ho tloha ka selemo sa 1980 ho isa ka selemo sa 2003. Ka selemo sa 2003 a kena bosebeletsing ba Sechaba- *Civil Service*, e le moookameli oa mananeo a seea-le-moea sa Lesotho. Ka selemo sa 2007 a okamela lekala le lecha ele *Director*, a ikarabella ntlafatsong ea puo le moetlo.

Lenyalo: O na le molekane le bana ba bahlano, bashanyana ba babeli le banana ba bararo eleng Tokelo, Mosele, Puleng, Itumeleng le Tumelo.

Lingoloa/Sengoloa:

Motataise: eo a seng a e fetotse a e bitsa *Khopotso*. E hatisitsoe ka selemo sa 2010 Moriija. E fupere sebopeho-puo le tlotlo-ntsoe.

Mokhatlo: Ke setho sa Sesotho Academy. Ea e-ba setho mokhatlong oa ba bacha Lesotho Evangelican Church (LEC). Ke setho sa mokhatlo oa LESIBA.

NTHUNYA MPHŌ ‘MATŠEPO

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1930, a hlahela Benoni. Hajoale o lula Roma.

Thuto: O ithutile ho bala ka libuka (Union of South Africa)

Lenyalo: O hlokahaletsoe ke monna, ‘me o na le bana ba tšeletseng.

Lingoloa/Sengoloa:

Singing away the hunger.

NTILANE ‘MATHABO

Tlhaho: O hlahile ka la 24 Phato 1968, a hlahela Ha Sekake, Qacha’s Nek.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Christ The King Primary School, a fetela Pope John High School. A boela a ea *National Teacher Training College* ho tloha moo a ea *National University of Lesotho*. Ha a tloha teng a nt’o ntšetsa lithuto tsa hae pele kantle ho naha *University of Free State* (UOFS) moo teng a entseng lengolo la *Management and Leadership*.

Tšebetso: O ruta Leqele High School.

Lenyalo: O na le ngoana a le mong oa moshanyana.

Qalo le thahasello: Ke lekhetlo la hae la pele a ngola, ‘me o ngotse pale-khutšoe e rehiloeng `**Re utloile ho lekane**`, ‘me eona e hlaha kahar’a buka e bitsoang *Ichebe U Nchebe*. Thahasello ea ho ngola pale-khutšoe ena ke bohatelyi le tlhokahalo ea toka e bakoang ke litšekamelō tsa lerato mesebetsing esita le likolong. Ba fuoeng bookameli

kapa maemo a tsamaiso ba etsa liketso tsa mofuta ona, ba lahlehelo ke taolo le litsela tse nepahetseng tsa tsamaiso, 'me ho ba le tlhokahalo ea botsitso. Boemo bona bo lokela ho hlaoloa, 'me ba bo bonang ba nke khato ea ho bo felisa.

Lingoloa/Sengoloa:

O ngotse pale-khutšoe e bitsoang '**Re utloile ho lekane**' e hlahang kahar'a buka e bitsoang *Ichebe U Nchebe*.

PEKECHE TSIE

Tlhaho: O hlahetse Masianokeng, Thaba-Bosiu ka selemo sa 1939 ka la 1 Tšitoe.

Kholo: Ntate Tsie o hotse ele eena ea thusang 'm'ae mesebetsing ea bophelo ea lelapa ha ntat'ae a le sieo hae ka lebaka la ho sebetsa merafong. Ntat'ae-moholo setsoala-'m'ae e ne e le ngaka ea setso e neng e tsamaile ho ea fihlela (Mocambique) Putuketse. Ke eena motho ea kileng a jala tlhase ea ho ngola.

Thuto: O qalile ho kena sekolo Masianokeng Elementary School moo a ileng a ipabola ka ho theola bana ba Parish ea Thaba-Bosiu lipalong ha a pasa sehlopha sa boraro ka selemo sa 1950. A pasa sehlopha sa botšelela hona moo Masianokeng ka 1953. A kena sekolo *Basutoland Training College (BTC)* ho tloha ka selemo sa 1954 ho isa 1958 moo a ileng a pasa lengolo la botichere ba likoloana tse mahareng (P.H.T.C.) *Primary Higher Teacher Certificate*. Ho tloha moo a qala ho itjara thutehong ea hae ka ho 'na a sebetsa a bile a ntse a khutlela sekolong. Ka 1965 a feta lengolo la leshome le motso o mong ka sehlopha sa pele. A ea *University of Botswana, Lesotho and Swaziland (UBLS)* e bitsoang *National University of Lesotho (NUL)* kajeno moo a ileng a qeta lithuto tsa hae tsa (B.Sc) ka 1971. A ithutela ho ruta lipalo *Kent State University (USA)*. Ka selemo sa 1975 a ea ithutela tsamaiso *University of Illinois, (USA)* a ba a fetela *University of West East, Hawaii* ho ithuta neheletsano ea litaba. Ka selemo sa 1988 ho isa 1989 a etsa *Masters of Arts(M.A.) University ea Exeter, U.K*, teng a tla le lengolo la *Public Research*.

Tšebetso: O qalile ho sebetsa Masianokeng Primary School, a nka lilemo tse hlano eaba o ea Peka High School. A tloha Peka a ea Mapholaneng Secondary School ka 1966, empa ka khoeli ea Phupu a e siea a ea Roma, University ea Lesotho. Ka selemo sa 1970 a kena chankaneng ka baka la lipolotiki, ke ha a e-tsoa moo a ileng a ngola 'me a fumana lengolo la B.Sc. Ka selemo sa 1972 a boela Mapholaneng a bile a ntse a le litlamong, a fella feela kahare ho tikoloho ea sekolo seo (*House Arrest*). Ka selemo sa 1973, a tlohela botichere a kena *Family Planning Association* e le mookameli oa mokhatlo. Ka 1978 a tloha ea qala *Private Health Association* eo kajeno e bitsoang *Christian Health Association of Lesotho* ele mookameli. A lula ho fihlela ka 1983 ha a ea Swaziland ho isa 1989 a okametse ofisi ea I.P.P.F. A ea Nairobi, Kenya ka selemo sa 1989 ho sebetsa ofising ea *I.P.P.F. Africa Region*.

Lenyalo: O ile a kopanngoa ka lenyalo le Anna Mapetla eo ba bileng le barali ba bararo.

Qalo le thahasello: Lehlaahlela la hae bongoling e bile seahlolo sa hae le Ramoshebi Moletsane moo sepheo sa bona eleng ho thusa bana ba likolo tsa mathomo ho bala ka kutloisiso le ho chesehella ho ngola meqoqo ka lietsahala.

Lingoloa/Sengoloa;

Maqhetsoana a potso nkarabe.

PHAFOLI S. LEHLOHONOLO

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1960.

Sebaka sa tlhaho: O hlaketse Makhaleng, Ha Mokone Phafoli, Matelile, Mafeteng.

Kholo: O holetse Setebing, Molimo-Nthuse, Thaba-Bosiu. O hotse a lisa lipotsanyane, litonki, lipere, linku, lipoli le likhomo. O ile a lula motebong Thaba-Putsoa le Lekhalong-La-Baroa. O boetse o holetse kahare ho khoebo, ‘me ha a sa ea naheng o ne a tsamaiso khoebo.

Thuto: O qalile ho kena sekolo sa mathomo sa St. Philomena hona Setebing ka selemo sa 1966 ho fihlela ka selemo sa 1971. Ka selemo sa 1972 o ile a kena sekolong sa mathomo sa K’hatholiki, Likalaneng a etsa sehlopha sa bosupa. Ka selemo sa 1973, ho fihlela 1975 o ile a etsa foromo ea pele, ea bobeli le ea boraro Marakabei Secondary School. Ka selemo sa 1976 ho fihlela ka selemo sa 1977 o ile a kena Holy Names High School. Ka selemo sa 1979, khoeling ea borobeli, o ile a ea *National University of Lesotho*, Roma ho fihlela ka selemo sa 1983 a etsa B.A.Ed, ka lithuto tsa Senyesemane le Sesotho. Ka selemo sa 1993 ho fihlela ka selemo sa 1996 o ile a ea *University of Witwatersrand*, Gaudeng ho etsa *B.A. Honors* le *M.A.in African Languages and Literature*. Ho tloha moo ka selemo sa 2007 ho fihlela ka selemo sa 2010 a etsa *Ph.D in African Languages and Literature* le *University of Free-State*.

Tšebetso: O sebelitse likhoebong tsabo ho tloha ka 1972 e le morekisi ka nako ea phomolo ea likolo. O sebelitse khoebong e Setebing, Ha Mohalenyane le Khori, Matelile. O qalile ho ruta Holy Names High School ka selemo sa 1978 ho fihlela ka selemo sa 1979 pele a ea sekolong N.U.L. Ka selemo sa 1983 ha a tsoa N.U.L. ,o ile a khutlela Holy Names High School ho fihlela ka Phuptjane selemong sa 1990 e ne e le hlooho ea lekala la Sesotho ebile e le motlatsi oa mookameli oa sekolo. Ka khoeli ea Phupu,1990, o ile a ruta ‘Mabathoana High School likhoeli tse tšeletseng. Ka selemo sa 1991 ho fihlela ka selemo sa 1995, o ne a ruta *National Teachers Training College*, a ruta Sesotho. O ile a ruta *University of Witwatersrand* nakoana ha a ntse a le sekolong. Ka selemo sa 1996, Tšitoe, o ile a qala ho ruta *National University of Lesotho*, Roma, ho fihlela hona joale. E kile ea e-ba *Head of Department (HOD)* hona

National University of Lesotho ea e-ba *Deputy Dean*. Ha a ntse a le N.U.L. o ile tšoara molepo e le Dean nako ea lilemo tse peli le makhetlo a ‘maloa ka nakoana. E kile ea e-ba molula-setulo likomitjaneng tse ‘maloa tsa *Faculty of Humanities*. E kile ea e-ba moemeli oa *Faculty of Humanities* mekhahlelonge ‘maloa e kang *Localization and Training Board*. Ha hajoale ke *Senior Lecturer*. O ahile Khubetsoana, Ntširele, ha Morena Hlathe Majara, Maseru. E bile mojaki moo ho tloha ka selemo sa 1989 ho fihlela hona joale.

Thahasello: Motaung enoa ke motho ea neng a e-na le thahasello polotiking, ke ka lebaka leo a ileng a ikamahanya le Basutoland Congress Party ho tloha ka 1965. O boetse a ba le thahasello litabeng bochaba; meaparo, lipapali le lithoko & lithothokiso. Ha a se a sebetsa o bile thahasello e kholo mekhatlong ea basebetsi. Ke kahoo ebileng e mong ea hlahellang ka sehloohong ho thehoeng *Lesotho Association of Teachers* seterekeng sa Berea, eaba ea e-ba molula-setulo oa eona seterekeng seo. O ile a boela a ikakhela ka setotsoana mokhatlong oa basebetsi oa *Lesotho University Teachers’ and Researchers’ Union*. O ile a tšoara maemong a fapaneng mokhatlong ona, ho kenyeletsa le boemo ba ho ba molula-setulo.

Lenyalo: O nyetse Dr. ‘Mafelleng H. Phafoli ea tsoaloang ha Matšela seterekeng sa Thaba-Tseka. O na le mora le morali eleng Felling Phafoli le Mohapi Phafoli.

Lingoloa/Sengoloa

Re li bona tjena: e hatisitsoe ka selemo sa 2010, Morija. E ngotsoe ka kopanelo le baithuti ba *National University of Lesotho*, Roma, ba etsang African Languages & Literature. Ke lipale-khutšoe tse buang ka litaba tse amanang le bophelo ba lenyalo, lefu la HIV/ AIDS, bobolu bosebeletsing ba ‘muso le lifemeng.

Ichebe u Nchebe: e hatisitsoe ka selemo sa 2013, Mazenod. E ngotsoe ka kopanelo le baithuti ba *National University of Lesotho*, Roma ba etsang African Languages & Literature. Ke lipale-khutšoe tse amanang le mathata mesebetsing, lenyalong le bomenemene ba batho.

Linnete tsa joaleng: e hatisitsoe ka 2015, Morija. O e ngotse a le mong. Ke lipale-khutšoe tse amang nalane ea Lesotho ka kotloloho, feela li ngotsoe ka mokhoa oa boiqapelo. Sehlooho se hlaloseha ka hore boholo ba litaba; liphiri le makunutu li hlahella hangata joaleng li le joalo. Tse fuperoeng ke sengoloa sena ke; nalane ea mekha ea lipolotiki, liketsahalo tse amang babusi bana ha ea Lesotho, bomenemene ba batho mabapi le likhutsana, bobolu le bosholu, liketsahalo tse feletseng moeeng tse amang naha, tekano, botšepahi ba Basotho ba bang ba hlahelletseng ka mahetla le matona a naha ea Lesotho ho tloha ka 1966 ho fihlela ka 2012.

Mekhatlo: Setho sa mokhatlo oa LESIBA eleng oa lingoli. Ke setho sa African Languages of Southern Africa (A.L.A.S.A.). Ke setho sa *Southern Africa Folklore Studies* (S.A.F.O.S.). Ke setho sa Sesotho Academy eleng Lekhotla la Sesotho. E kile

ea e-ba setho le mothehi oa *Lesotho Association of Teachers*(L.A.T).Ke setho se matla sa *Lesotho University Teachers' and Reseachers'Union*(L.U.T.A.R.U.).

PHETOANE NTSIE

Tlhaho: Ka nako eo liphuputso li etsoang ka selemo sa 2015, sengoli sa rona se ne se le lilemo li 19.

Kholo: Monghali Ntsie Phetoane ke ngoana ea mong oa mofu ntate Moeketsi le 'm'e 'Mantsie Phetoane. 'M'e oa Ntsie ha a sebetse. O hlahetse Thaba-Tšoeu, seterekeng sa Mohale's Hoek moo ho busang morena Mohapi Lebona. Sengoli sena sa rona se hotse se na le lerato le leholo lithothokisong hoo se neng se etsa lithothokiso pokanong ea thapelo ea hoseng sekolong. O ne a rata ho bala le ho lula a le mong lehoja a ne a lula le 'm'e oa hae kamor'a lefu la ntate oa hae. Ha a ntse a hola, o ile a ea lula le nkho le ntate-moholo oa hae. Ke nakong eo a ileng a ba le khaitsele e mo hlahlamang leha e le moo e ile ea hlokahala e sa fokola lilemong.

Thuto: Monghali Phethoane o kene sekolo Good Shepherd. A ea Bonhomme High School. Ka lebaka la ho se sebetse hantle o ile a ea qala morao St. Stephens High School.

Tšebetso: O ne a e-s'o sebetse ka nako ea phuputso.

Lenyalo: Nakong ea phuputso e etsoang ka eona o ne a e-s'o nyale.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso bongoling o re ka lebaka la ho hola a rata lithothokiso, o ile a rata ho bontša talenta eo ea hae e le hore a tle a be le mokhoa oa boipheliso ka eona. O ne a khotatsoa haholo ke ho mamela Mzwake Mbuli. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae bongoling, o re o ne a na le bothata ba tšebetso ea lichelete empa qetellong a thusoa ke ntate James Motlatsi.

Lingoloa/Sengoloa:

Road to Glory, eona e hatiselitsoe Shila The Eagle Productions.

PHIRI MOTIA

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa Mofumahali oa Fatima le sa St. Peter Claver. A kena sekolong se mahareng sa Ngoan'a Jesu. A kena sekolo St. Barnabas High School le Sekameng Diocesan Maseru. O ile a phethela lithuto tsa hae ka ho etsa lengolo la Degree, *National University of Lesotho*.

Tšebetso: O ile a ruta sekolong sa Likoabing.

Lingoloa/Sengoloa

*Lefa la kajeno:*Ke pale, e hatisitsoe ka selemo sa 2000 sa Mazenod.

PHORORO JOYCE ‘MABAKHOEBI

Tlhaho: O hlahile ka la 06 Loetse 1977, a hlahela, Likhutlong, Mokhotlong.

Thuto: O kene St. Bernadette Primary School, a etsa *Junior Certificate*, St. Mary’s High School, a qetella Mazenod High School. Ho tloha moo a ea ntšetsa lithuto pele *National University of Lesotho* moo a entseng lengolo la botichere, B.Ed ka lithuto tsa *Human Geography & African Languages*. O ile a boela a ntšetsa lithuto tsa hae pele ka ho etsa lengolo la *Masters in Education, Administration and Management* le *National University of Lesotho*.

Tšebetso: Hajoale o sebetsa lekaleng la thuto le koetliso lefapheng la *Supply Unit* e le *Senior Field Officer*.

Lenyalo: O na le molekane le bana ba babeli ba banana.

Qalo le thahasello: Pale-khutšoeng e hlahang kahar’a buka e bitsoang *Ichebe U Nchebe*, e bitsitsoeng ‘**O bolailoe ke’ng ‘Mampho**’, ke hore ke motho ea ratang ho bala le ho ngola Sesotho haholo, hape ea nang le thahasello ea ho tseba le ho ngola Sesotho esita le ho bua Sesotho se nepahetseng. Hape o susumelitsoe ke morupeli oa hae Dr. Phafoli ea neng a mo ruta Sesotho thutong ea *African Languages & Literature* kaha a ne a ba file mosebetsi oa ho ngola meqoqo. O ngotse pale-khutšoe ena feela ‘me hape a ngola litaba tse buang ka kenelo ea Sesotho ele ho ntšetsa tsebo ea hae pele.

Lingoloa/Sengoloa:

‘**O bolailoe ke’ng ‘Mampho**’; ke pale-khutšoe e hlahang kahar’a buka e bitsoang *Ichebe U Nchebe*.

RABIRI COSMOS POLOKO

*Sebaka sa tlhaho:*O hlahetse seterekeng sa Qacha’s Nek.

Kholo: O hotse joaloka ngoan’a Mosotho e mong le e mong a lisa.

Thuto: Ka selemo sa 1989, ho fihlela ka selemo sa 1991 o ile a kena *National Teachers Training College*. A ntšetsa lithuto tsa hae pele *National University of Lesotho*, Roma a etsa B.Ed.

Tšebetso: O ratile Eagle’s Peakhigh School, seterekeng sa Qacha’s Nek.

Lingoloa:

Meluluetsa; Ke sengoloa sa lithothokiso, se hatisitsoeng ka selemo sa 1997 ke Longman.

RAKOTSOANE FRANCIS LOBIANE

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1964.

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse ‘Masemouse, Ha Kaphe, Mohale’s Hoek.

Kholo: O kene sekolo sa Community Primary School ka selemo sa 1983, ‘me a pasa ka sehlopha sa pele. A kena sekolo sa St. Carmel Secondary ka selemo sa 1986, ‘me a ‘na a pasa ka sehlopha sa pele. A kena sekolong sa ‘Mabathoana High School ka selemo sa 1987 ho fihlela ka selemo sa 1988 le teng a pasa formo ea bohloano (COSC) ka sehlopha sa pele. Ka selemo sa 1991a etsa B.A. ea Philosophy, *University of Urbianian*, ‘me o ile a pasa ka linaledi. Ka selemo sa 1992 ho fihlela ka selemo sa 1995 a etsa B.A. *Theology, St. Augustine’s Major Seminary*, Lesotho. Ka selemo sa 1996 a etsa M.A. of *Social Sciences*, ‘me a pasa ka linaledi. O ile a boela a kena sekolo Republic of South Africa a etsa Ph.D UCR ka selemo sa 2001 moo a ileng a ithuta ka *African Traditional and Religion*.

Tšebetso: O ruta *National University of Lesotho*, Roma. E kile ea e-ba Dean. Ho feta mona o kile a tšoara molepo e le Pro-vice Chancellor makhetlo a `maloa. Hona joale ke Senior lecturer hona N.U.L. ebile ke Associate Professor.

Lenyalo: O na le molekane le bana.

Lingoloa/Sengoloa

Sekoele: Ke sengoloa se buang ka lithothokiso tse hatisitsoeng ka selemo sa 2001, Moriija. Sepheo sa hae sa ho ngola sengoloa sena e ne e le ho hlokomelisa batho ka tšebeliso e mpe ea puo le ho leka ho ba hlokomelisa hore puo e ntle hoo batho ba lokelang ho e sebelisa hantle. Lebaka le leng e ne e le ho tsosolosa puo e neng e sebelisoa ke baholo ba rona, e neng e bonahala e se e timela.

RALIKALAKALA NTSOAKI

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1986, a hlahela Qacha’s Nek.

Kholo: Ke e mong oa bana ba tšeletseng ba ntate Tau le ‘m’e ‘Mathabo (‘m’e o sa na ee balimong) ba ahileng Mosaqane. O ne a rutoa ke ‘m’e oa hae ea neng a sebetsa malapeng Aforeka Boroa, ‘me o ne a na le ho felloa ke mosebetsi har’a nako ea lithuto. Motsoali o qeteletse a ikela balimong ha ausi Ntsoaki a ngola C.O.S.C. Hona ho bolela hore *National University of Lesotho* ne a phela ka lihlapiso feela, ‘me hona ho ne ho le boima haholo.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo Mahabe Primary School, a ea Hermitage High School. A ea ntšetsa lithuto pele *National University of Lesotho*.

Tšebetso: Pele a ngola e ne e ntse e le moithuti.

Qalo le thahasello: Liqholotso tseo ba bang ba batho bao a ba ratang ba thulanang le tsona bophelong, ke hore bana ba babo le metsoalle ea hae.

Lingoloa/Sengoloa:

O ngotse pale-khutšoe e bitsoang **‘U Ntsekisang Feela?’** e hlahang sengoloeng sa *Ichebe U Nchebe*, sengoloa se hatisitsoeng ka selemo sa 2013 ka tlhophiso ea Dr. Lehlohonolo Phafoli.

RAMAILI ‘MALISEMA

Tlhaho: O hlahetse Qeme, Ha Mohasoa ka la 6 Phuptjane, 1951.

Lenyalo: O nyetsoe, o na le bana ba bane. O ahile Roma.

Tšebetso: O rutile *National University of Lesotho International School*nako e telele, a ruta le *National University of Lesotho* lekaleng la African Languages & Literature nakoana.

Thuto: O na le lengolo la B.A. Ed le M.A.

Lingoloa/Sengoloa:

Letlotlo 1

Letlotlo 2

Letlotlo 3

Letotolo,

Buka ea puo. [Tsena ha a li etsa a le mong]

Mokhatlo: LESIBA le LERA.

RAMAKAU ODILON NTAI

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1943.

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Likotopong, Ha Ramakau, Makhaleng.

Kholo: O holetse hona Ha Ramakau. Joaloka ngoana e mong le e mong oa Mosotho, o ile a lisa, a ea naheng, a bapala lipapali tse kang tšipho, ho kalla le moraba-raba.

Thuto: O kene sekolo sa mathomo sa St. Benedict ka selemo sa 1950, moo teng sekolo se neng se qala ka sehlopha sa pele se fella ka sehlopha sa bohloano eleng “Lower Primary.” Ka selemo sa 1966, o ile a ea “Higher Primary” ho ea etsa sehlopha sa bosupa le sa botšelela ho fihlela ka selemo sa 1967. Ka selemo sa 1968 a kena *St. Thomas Seminary* lilemo tse ‘ne. Ka selemo sa 1972 a ea *St. Augustine Major Seminary* ho fihlela ka selemo sa 1973. A ea *St. Joseph Training College* ka selemo sa 1974. A pasa a fumana lengolo la hae la pele la botichere. Ka selemo sa 1976 ho isa ka selemo sa 1977 o ile a etsa ‘*Private Studies*’ ea lengolo la (A.C.P), ‘me a atleha. Ka selemo sa 1979 o ile a etsa B.A.Ed, *National University of Lesotho*, Roma, ho fihlela ka selemo sa 1983.

Tšebetso: O ile a qala ho ruta Kolonyama High School ka selemo sa 1975. A tloha Kolonyama ka selemo sa 1979 a ea ruta Mazenod High School ho tloha ka khoeli ea Pherekhong ho isa khoeling ea Phato. Kamorao ho moo a tloha a ea *National University of Lesotho*, Roma, ho fihlela ka selemo sa 1983. Ka selemo sa 1984 o ile a khutlela Mazenod High School moo a ileng a fihla a tlatsa mosuo-hlooho oa sekolo seo. Ka selemo sa 2005, o ile a ea Morapeli High School moo teng a ileng a okamela sekolo seo.

Lenyalo/lelapa: O nyetse moroetsana ea bitsoang Puseletso Ntlo-Tšoeu eleng ‘m’e ‘Mampeli Ramakau. O na le bana.

Lingoloa/sengoloa:

Ha le fahloe habeli: Ke pale-telele e hatsitsoeng ka selemo sa 2004.

Re otlele lekomo; E hatsitsoe ka selemo sa 2004.

RAMAKHULA TŠELISO

Tlhaho: O hlalhetse Morija seterekeng sa Maseru ka selemo sa 1930.

Lingoloa/Sengoloa:

Naka li maripa

O ngoan’aka, ngoan’aka.

Kotleloa-sehong

Mabinebine a pelo ea me.

Mokhatlo: ke setho sa LESIBA

RAMOHLANKA LEBOHANG

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: O hotse joaloka ngoanan'a Mosotho, a bapala khati, cheko, liketoane le mantloane.

Lenyalo: Ha a nyaloa.

Thuto: Ka selemo sa 1973, ho fihlela ka selemo sa 1974, o ne a kena sekolo Masitise High School. Ka selemo sa 1974 ka khoeli ea Phato, o ile a ea kena *University of Botswana, Lesotho and Swaziland*, Roma a etsa B.A. + Concurrent Certificate in Education.

Tšebetso: Ka khoeli ea 'Mesa selemong sa 2000, ho fihlela ka khoeli ea Tlhakubele 2005, o ile a emela naha ea Lesotho mose ho maoatle naheng ea London. Ka selemo sa 2005 ho fihlela ka khoeli ea 'Mesa o ile a sebetsa seterekeng sa Mafeteng e le 'musi os setereke. Ka khoeli ea 'Mesa, 2007 o ile a sebetsa ele tlelereke (clerk) ka paramenteng/ ntlong ea bakhethoa.

Lingoloa/Sengoloa

Bosolla-hlapi: Ke tšoantšiso e hatisitsoeng ka selemo sa 1996 ke Macmillan Boleswa. E fupere litaba tse buang ka litaba tsa lefu la koatsi ea bosolla-hlapi.

RAMOKHOTHOANE K.A. LEHLOHONOLO

Tlhaho: O hlahile ka la 16 Phato, 1958 a hlahela mapolasing Weltervrede Heuning Spruit.

Thuto: O kene Tshibollo High School, a ea *Sefikeng Teachers' Training College*. A boela a ea UNISA *University of South Africa* a etsa lengolo la Degree.

Tšebetso: O sebelitse Mohale Senior School ka selemo sa 1981. Hajoale o sebetsa e le hlooho ea lefapha la Social Science sekolong sa Tshihala Senior Secondary School Qwaqwa.

Lingoloa/Sengoloa

Dia etsahala 1996.

RAMONE SOLOMON MONE

Tlhaho: O hlahile ka la 25 Motšeanong 1965. O hlahetse Mashai moreneng seterekeng sa Qacha's nek.

Kholo: Ke ngoana oa ntate Mapuruletse le 'm'e 'Masalemone Ramone. O tsoetsoe a le mong to! O hotse joaloka moshanyana oa Mosotho a ea naheng a lisa, ho lema le ho motebong.

Tšebetso: E sa le a sebetsa e le tichere.

Thuto: O ile a kena likolong tse latelang; National Teacher Training College, a fumana lengolo la A.C.P. a fetela National University of Lesotho, Roma a etsa B.Ed.

Tšusumetso bongoling: O susumelitsoe ke batho ba latelang: ntate Elias, Prof. Matšela le Dr. Phafoli. Batho bana e bile barupeli ba hae N.U.L.

Qholotso: Motho ha a ngola buka o ba le khatello e matla ea hore na e tla hle e khahle babali. Taba e 'ngoe ke ea hore na e tla fumana 'maraka likolong? Hona ke bothata bo boholo kaha litjeo tsa khatiso tse etsoang ke motho ka mong li le boima haholo. Kahona batho re tšaba ho kena litšenyehelong tseo re sitoang ho ka li lefella.

Lenyalo: O na le molekane e leng 'Mantšiuoa Ramone. Bana ba bararo ke Ntšiuoa, Tebalo le Tefo..

Lingoloa/Sengoloa:

'Na ke Mosotho; Ke sengoloa sa lithothokiso, se hatsitsoe ka selemo sa 2001, ke Longman.

SEFALI MPHO

Tlhaho: Sengoli sa rona se hlahile ka selemo sa 1986 se hlahela Ntlholohetsane, seterekeng sa Mokhotlong.

Kholo: Mpho Sefali ke morali ea mong oa 'm'e Lucy Sefali. 'M'e Lucy eo eleng motsoali oa Mpho ke mohoebi. Sengoli sena sa rona se hotse se phela Mokhotlong moo se tlohileng teng sa fallela Maseru kamor'a lilemo tse hlano.

Thuto: Mofumahatsana Sefali o kene sekolo Unity Primary, Lesotho High School, le National University of Lesotho.

Tšebetso: Pele e e-ba sengoli, Mpho o ne a sebetsa e le phala ea *BAM Group*, a ea *Lesotho Times* e le mobapatsi, a etsa le liporojekete tse ikhethang koranteng ea *Public Eye*. Hajoale ke phala ea *Limkokwing University of Creative Technology*.

Lenyalo: Nakong eo phuputso e etsoang ka eona o ne a na le lelapa. O ile a nyaloa ka 2009, a arohana le molekane oa hae ka selemo sa 2012. O na le morali a le mong.

Motse: Hajoale naleli ena ea lingoloa e lula Khubetsoana.

Qalo le thahasello: Tabeng ea tšusumetso bongoling ho eena haholo-holo ke talenta. Ha re tla tabeng ea nalane ea hae bongoling o re o qalile ho ngola a sa le monyenyanane lilemong, hape o na le talenta. Ntle ho moo, o ne a ile a hola ho e-na le lintho tse mo utloisang bohloko, 'me a ikutloa a fola ha a ngotse. A ba le likatleho tse latelang; ho fumana tšehetso bophatlalatsing, batsoaling le metsoalleng ho mo thusitse hore a tsoele pele. Mathata ao a kopaneng le 'ona ebile litjeo tse holimo tsa ho hatisa, ho hloka chelete le ho se amohelehe ho batho ba sa nkeng bongoli ele ntho ea bohlokoa (Negativity).

Lingoloa/Sengoloa:

Your spring has come, eona ke ea lithothokiso.

Melilietsane leha eona e- s' o hatiso.

SEHLARE LAWRENCE MOTSAMAI

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Mapoteng. Liphokoaneng, Mapoteng.

Kholo: Ke Mofokeng oa Ha Tšele. O ile a hloka hloko ke ntate oa hae a sa le monyenyanane a tlameha ho holela habo moholo. O hotse a lisa likhomo le lipere, a bile lula motebong.

Thuto: O ile a kena sekolong sa mathomo, a hula kathata ka lebaka la bokhutsana. O kile a kena Seminari moo a sa kang a qeta, eaba o il' o ruta. O ile kena *National Teacher Training College* ha a tloha teng a ea *National University of Lesotho*, Roma, a etsa *African Languages & Literature* a etsa B.Ed. A ea etsa M.Ed United Kingdom. A boela a etsa Ph.D *le North West University*.

Tšebetso: O ile a ruta likolong tsa mathomo le tse phahameng, Mapoteng, moo a ileng a ba a theha sekolo se mahareng. O ile a ruta Liphokoaneng High School. A tloha a ea ruta Bophuthatswana.

Lelapa: O nyetse ka 1966. O na le mosali lehoja a se a ithobaletse boroko ba ho qetela. O na le bana.

Lingoloa

Bahale bao (1988) Lithothokiso, *Hoshe* (1993) Lipale-Khutšoe le tse ling.

SEKAUTU KHOSI

Tlhaho: O hlhile ka la 6 Phutjane 1967. A hlhela Phamong, seterekeng sa Mohale's Hoek.

Thuto: O kene Phamong Primary School, a ea Bethel High School. A ea ntšetsa pele thuto *Lesotho College of Education*. A boela a fetela *National University of Lesotho*.

Tšebetso: O ile a ruta lilemo tse peli Abia High School pele a ea N.U.L. 'me le hajoale o ntse a ruta teng.

Lenyalo: O na le bana ba babeli- moshanyana le ngoanana.

Qalo le thahasello: Se mo susumelitseng ho ngola pale-khutšoe ena, **Ka ichehela leraba`** e hlahang kahar'a buka e bitsoang *Ichebe U Nchebe* ebile e le eona ea pele ea ho e ngola, ke hore ho na le lintho tseo a ithutileng tsona bophelong, e leng liketsahalo tseo a li boneng ka mahlo. A re o ne a batla ho elelloisa sechaba hore se seke sa tšepa batho bao se sa ba tsebeng kaha ho na le batho ba ikhakanyang ho thusa ka litaba tsa lichelete hobane ba eleletsoe hore batho ha ba le tsietsing ka etsa eng kapa ho fumana seo ba se batlang.

Lingoloa/Sengoloa:

`Ka Ichehela leraba`: Ka pale-khutšoe e hlahang kahar'a buka e bitsoang *Ichebe u Nchebe*.

SELEPE THAPELO

Sebaka sa tlhaho: O hlahetse Eeram, seterekeng sa Harrismith.

Thuto: O qalile ho kena sekolo sa Eeram Bantu Harrismith. Lithuto tsa hae tsa mathomo o li phethetse Qwa-Qwa. Lithuto tsa hae tse mahareng o li etselitse sekolong sa Kabelane, 'me a phethela lengolo la bosuoe, Bonamelo College e le moithuti oa nakoana. O phethetse lithuto tsa B.A. ka ngollano le *Unifesithi ea Aforeka Boroa*.

Tšebetso: O qalile ho sebetsa e le mosuoe Qwa-Qwa moo a ileng a pahahamisoa a etsoa; hlooho ea lefapha, mosuoe-hlooho oa likolo tsa thuto ea ba baholo, 'me a qetella e le mohlhlobi oa likolo. O ile a tlohela mosebetsi oa bohlahlobi a leba UNISA moo a ileng a ba morupeli oa Sesotho teng.

Lingoloa/Sengoloa

Maratha I le II: Lingoloa tsena li hatisitsoe ka selemo sa 1994 ke Macmillan Boleswa.

TŠASANYANE-RALENGAU NTSOTISENG

Tlhaho: O hlahile ka selemo sa 1971.

Sebaka sa tlhaho: O hlaketse Ha Makhakhe, seterekeng sa Mafeteng.

Kholo: O holetse Ha Makhakhe. Joaloka ngoan'a Mosotho o ile a bapala 'mantloane, khati, cheko, liketoane le tse ling tse ngata.

Thuto: O ile a kena sekolo sa mathomo sa Emmause ho tloha ka selemo sa 1977 ho fihlela ka selemo sa 1983, a etsa sehlopha sa pele hoi sa ho sa bosupa, 'me a pasa sehlopha sa bosupa ka sehlopha sa bobeli. Ka selemo sa 1984 ho fihlela ka selemo sa 1988 o ne a kena St. Thomas High School, a etsa foromo ea pele ho fihlela foromo ea bohloko. O ile a feta Junior Certificate ka sehlopha sa bobeli, ha C.O.S.C. eona a ile a e pasa ka sehlopha sa boraro. Ka selemo sa 1994 o ile a fumana lengolo la hae la *Certificate in Business Studies* (CBS) sekolong sa *Institute of Extra-Mural Studies* (IEMS). Ka selemo sa 1996 o ile a fumana lengolo la hae la *Diploma in Business Studies* hona sekolong sa *Institute of Extra-Mural Studies* (IEMS). Ka selemo sa 1980 o ile a fumana lengolo le mahareng la "Advanced Journalism" sekolong sa *Southern African Media Training Trust and Konrad Adenauer Stiftung*.

Tšebetso: Ka selemo sa 1990 o ile a sebetsa Lesotho Flour Mills likhoeli tse tharo feela, 'me a tloha moo a ea sebetsa moo ho rekisoang thepa ea motlakase ho fihlela ka selemo sa 1992. Ka selemo sa 1993 o ile a qala ho sebetsa Seea-le-moeeng sa Lesotho e le moqolotsi oa litaba. Ka selemo sa 1997 o ile a phahamisoa mosebetsing ea e-ba moqolotsi oa litaba oa boemo bo holimo (*Senior reporter*). Ka selemo sa 2002 o ile a sebetsa e le moqolotsi oa moithaopi seterekeng sa Qacha's Nek. Ke selemo sa 2010 e bile e mong oa basebetsi ba seea-le-moea sa Lesotho ba balang litaba. Ka selemo sa 2011 o ile a fumana mpho ea boipabolo (*award*) ea ho ba mohlophisi (*editor*). Ha hajoale o sebetsa lekaleng la liphatlalatso la seea-le-moea sa Lesotho ele moqolotsi le mongoli oa litaba.

Lenyalo: Molekane oa hae o hlokaletse ka selemo sa 2006. O na le bana ba bararo.

Sengoloa/Lingoloa:

Molahluoa: Ke pale-telele e hatisitsoeng ka selemo sa 2002 ke Macmillan. Sengoloa sena se hlalosa kamoo litokelo tsa bana li tšoanelang ho hlokomeloa le ho hlomphua kateng. E bontša bohlokoa ba tšebelisoano lipakeng tsa babusi, le marena le malapa metseng le metsaneng.